

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

Ο ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΝΥΜΦΙΟΣ.

ΕΠΙ τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τοῦ Ὀδενβάλδου, ἐρήμου καὶ ποιητικοῦ ὄροπέδιου τῆς Ἄνω Γερμανίας, κειμένον εὐ μακρὰν τῆς συζύξης τῶν ποταμῶν Μοί-νου καὶ Ῥήνου, ὑπῆρχε πρὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν, ὁ πύργος τοῦ βαρόνου Φὼν Λανδζόρτ. Τὸ ἀρχαῖον τοῦτο τιμαριωτικὸν κτίριον σώζεται καὶ σήμερον ἐρείπιον καταπίπτον, καὶ κεκαλυμμένον σχεδὸν ὑπὸ φηγῶν καὶ ἐλατῶν· ἀλλ' ὑπεράνω τούτου ὁ γηραιὸς τοῦ ὄρο-γίου πύργος φαίνεται τρόπον τινὰ προσκαθῶν, ὁμοίως μὲ τὸν ἰδιοκτήτην του ἐκεῖνον, νὰ διατηρῇ τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην, καὶ νὰ κατασκοπεύῃ τὴν γείτονα χώραν.

Ὁ βαρόνος, καταγόμενος ἐκ Ξηρανθέντος κλάδου τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν Κατσενελλεμβόγων, ἐκλή-

ΠΑΝΔΩΡΑ

ρονόμησε τὰ λείψανα τῶν κτημάτων καὶ τὴν ὑπερη-φάνειαν τῶν προγόνων του. Ἄν δὲ καὶ ἡ πρὸς τοὺς πολέμους ῥοπή τῶν προπατόρων αὐτοῦ ἠλάττωσεν ἐπαισθητότατα τὴν περιουσίαν τοῦ οἴκου τούτου, ὁ βαρόνος ἀπεπειράτο νὰ διατηρῇ εἰς ἐτι ἐπίδειξιν τινὰ τοῦλάχιστον τῆς προγονικῆς φήμης. Ἄλλ' οἱ καιροὶ ἦσαν εἰρηνικοὶ καὶ οἱ εὐγενεῖς Γερμανοὶ, εἶχον ἐν γέ-νει ἐγκαταλείψει τοὺς γηραιούς αὐτῶν πύργους, κει-μένους ἐν μέσῳ τῶν βουνῶν ὡς ἀετῶν φωλεάς, καὶ οἰκοδομήσει τερπνοτέρας κατοικίας εἰς τὰς κοιλά-δας· ὁ δὲ βαρόνος διέμενεν ὑπερηφάνως κατοικῶν τὸν μικρὸν πύργον του, ἐξακολουθῶν μετὰ κληρονο-μικῆς ἐπιμονῆς τὰς οἰκογενειακὰς καὶ πεπαλαιωμέ-νις εἰσίδας, εἰς τρόπον ὥστε διέκειτο ἐχθρικῶς μετὰ τῶν πλησιεστάτων αὐτοῦ γειτόνων, ἕνεκα ἀπρηλαιω-μένων διαφορῶν.

Ὁ βαρόνος εἶχεν ἓν μόνον τέκνον, καὶ τοῦτο ἦτο θυγάτηρ. Ἡ φύσις, ὅταν ἐν μόνον χορηγῇ τέκνον, κα-τακοσμεῖ αὐτὸ, πάντοτε σχεδὸν, μετὰ σπανίων θελή-φουλιδ. 45.

τρων. Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ βαρόνου. Ὅλοι δὲ αἱ τροφοὶ, καὶ τὰ γράβια, καὶ αἱ ἐξαδέλφαι, ἐβιβαίουον τὸν ἀγέρωγον πατέρα, ὅτι ἡ Γερμανία ὄλη δὲν εἶχε νεάνιδα ὁμοίαν τῆς θυγατρὸς τοῦ κατὰ τὴν ὠραιότητα. Καὶ τίς ἄλλος ἢ αὗται ἐγίνωσκον τοῦτο κάλλιον; Ἡ κόρη ἐν τούτοις, ἀνετράφη μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας, ἐφορευομένη ἀπὸ δύο θείας ἀνυψάνδρους, αἵτινες κατηνάλωσαν ἱκανὰ τῆς νεότητός των ἔτη πορὰ τινι τῶν μικρῶν Γερμανικῶν αὐλῶν, ἐνθα ἐμυθήθησαν τὰς ἀναγκαίας πρὸς ἀνατροφήν ὠραίας νεάνιδος γνώσεις. Ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν λοιπὸν αὐτῶν ἡ θυγάτηρ τοῦ βαρόνου κατέστη ἀριστοῦργημα. Δεκαοκταετῆς ἐτι ἠδύνατο θαυμασιῶς νὰ ὑφαίνη καὶ νὰ ἐξεργάζεται ἐπὶ ταπήτων ὁλοκλήρους ἀγίων ἱστορίας μετὰ τοσαύτης ζωηρότητος καὶ ὁμοιότητος, ὥστ' αἱ εἰκόνες ὁμοιάζον ψυχὰς ἐντὸς τοῦ Καθαρτηρίου. Ἡδύνατο προσέτι νὰ ἀναγινώσκῃ ἀνευ πολλῆς δυσκολίας καὶ γὰρ ἐννοῆ διὰφορα ἐκκλησιαστικὰ διηγήματα, ὡς καὶ τὰς θαυμασίας ἱστορίας τῶν ἱπποτικῶν χρόνων. Ἐκτὸς τούτου προώδευσε σημαντικῶς καὶ κατὰ τὴν γραφήν, κατορθώσασα νὰ χαράσῃ τὸ ὄνομά της ἀνευ παραμικρᾶς ἑλλείψεως, καὶ τοσοῦτον εὐαναγνώστως, ὥστ' αἱ θεαί της τὸ ἀνεγίνωσκον ἄνευ διόπτρων. Ἐξείχε προσέτι καὶ περὶ τινα ποικίλα τεχνουργήματα, ἐγνώριζε τὸν δυσκολώτατον τοῦ νεωτέρου συρμοῦ χορὸν, ἐπαίζειν ἤχους τινὰς διὰ τῆς ἀρπῆς καὶ τῆς κιθάρας, καὶ ἐγνώριζεν ἐκ στήθους ὄλα τὰ ἐρωτικὰ ἄσματα τῶν ποιητῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Αἱ θεαὶ αὐτῆς, ἐνασκηθεῖσαι κατὰ τὴν νεωτέραν αὐτῶν ἡλικίαν περὶ τὴν φιλαρέσκειαν καὶ τὰς ἐρωτοτροπίας, ἐγνώριζον θαυμασιῶς νὰ διατελωθῶσιν ἄγρυπνοι φύλακες καὶ αὐστηραὶ κυβερνήτριαι τῆς διαγωγῆς τῆς ἀνεψιᾶς, τὸ δὲ ἔργον τοῦτο οὐδεμίᾳ ἄλλῃ δύνανται νὰ ἐκτελέσῃ μετ' ἀκριβεστέρους ἐπιτηδεϊότητος καὶ φρονήσεως αὐστηροτέρας, ἢ φιλάρεσκος γυνὴ γηράσασα ἀνύπανδρος. Ἡ θυγάτηρ τοῦ βαρόνου οὐδέποτε διέφευγε τὴν ἐπιτήρησίν των, οὐδ' ἀπεμακρύνετο τοῦ πατρικοῦ οἴκου ἀνευ τῆς συνοδίης ἢ τῆς ῥητῆς ἀδείας αὐτῶν, αἵτινες τὴν ἐπεφορτίζον μετ' ἀναγνώσεις στρεπομένας περὶ τὴν ἀνατροφήν καὶ τὴν ἀπαράβατον ὑπακοήν. Ὅσον δὲ περὶ ἀνδρῶν, ἐδιδάσκετο τοσαύτην πρὸς αὐτοὺς δυσπιστίαν καὶ τοσαύτην ἀπ' αὐτῶν ἀποχήν, ὥστε, κατὰ τὰς δικτάξεις τῶν κυβερνητριῶν, ὠφείλε μὴδὲ βλέμμα νὰ ρίπτῃ ἐπὶ τοῦ ὠραιότερου εἰς τὴν γῆν ἱππότου, μήτ' ἂν πρὸ τῶν ποδῶν τῆς ἀπέθνησκε.

Τὰ ἀγαθὰ τοῦ συστήματος τούτου μαθήματα εὐκαρπορέουον θαυμασιῶς. Ἡ νέα ὑποτακτικὴ ἦν τὸ παράδειγμα τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς συνέσεως. Καὶ ἐνῶ ἄλλαι κατεμάραινον τὰς χάριτάς των εἰς τὰς λάμπεις τοῦ κόσμου, ὑποκειμένοι ν' ἀρπασθῶσι καὶ νὰ προσβληθῶσιν ἀπὸ πᾶσαν χεῖρα, αὕτη ἦνθει ἀφανῶς ἐντὸς τοῦ γυναικείου κύκλου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἐργατικῶν τῆς ἐφάρων, ὡς ῥόδιος κίλυξ ἐν μέσῳ τῶν προφυλακτικῶν ἀκανθῶν. Αἱ δὲ θεαὶ τὴν ἐθεώρουον μεθ' ὑπερηφανείας καὶ ἀγαλλιάσεως, καὶ ἐκαυχῶντο ὅτι, καὶ ἂν ὄλαί της γῆς αἱ νεάνιδες ἀπεπλα-

νῶντο, οὐδὲν τοιοῦτο, χάρις τῷ Θεῷ, ἠδύνατο νὰ συμβῆ εἰς τὴν κληρονόμον τῶν Κατσελλενβόγων.

Ἐν τούτοις ὁ βαρόνος Φὼν Λανδσπὸρτ, ἄλλως ἔως περὶ ἀπογόνων σκεπτόμενος, εὗρισκε τὴν οἰκογένειάν του λίαν πολυπληθῆ διότι ἡ θεὰ Πρόνοια τὸν εἶχε ἐπιδαψιλεύσει ἀθροῖαν πτωχῶν συγγενῶν. Ὅλοι οὗτοι εἶχον εὐνοϊκὴν τῶντι διάθεσιν, κοινήν εἰς ταπεινοὺς συγγενεῖς, διάγοντες εἰρηνικῶς, καὶ θερμῶς ἀγαπῶντες τὸν βαρόνον, καὶ θηρεύοντες πᾶσαν περιστάσιν νὰ συνέρχωνται σωρηδὸν καὶ νὰ ἐνισχύωσι τὸν οἶκον. ὄλα δὲ τὰ οἰκογενειακὰ συμπόσια συνεπληροῦντο ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν τούτων συνδαιτυμόνων, δαπάνη τοῦ βαρόνου, καὶ ὁπόταν συνευωχούοντο δαψιλῶς, εδύνατο τῶντι νὰ ὁμολογήτῳσιν, ὅτι, πλὴν τῶν βραρονικῶν συμποσίων, ἅτινα εὐφραίνον τὴν καρδίαν, δὲν ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς γῆς ἀξιαγατότεραι συνεντεύξεις.

Ὁ βαρόνος, μικρὸς μὲν τὸ σῶμα, μέγας δὲ τὴν ψυχὴν, ἐγαυρία φρονῶν εὐσυνειδήτῳς ἑαυτὸν τὸν μέγιστον ἄνδρα τοῦ περὶ αὐτὸν μικροκόσμου. Ἐνησημένιο δὲ διηγούμενος μακρὰς ἱστορίας τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων καὶ γηραιῶν πολεμιστῶν, ὧν τὰς εἰκόνας ἐθεώρει ἀπλήστως χρεμαμένας ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ οἴκου, εἰ καὶ μὴ εὕρισκων προθυμοτέρους ἀκροατὰς ἐκείνων οὕς ἔτρεφε δι' ἰδίας δαπάνης. Ἦτο δὲ πολὺ ἐκδοτος εἰς τὰς τεραστίας διηγήσεις, καὶ ἀδιστακτῶς ἐπίστευε τὰς ὑπερρῦεῖς ἱστορίας κοινοτάτας κατὰ τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας τῆς Γερμανίας, ἢ δὲ πεποίηταις αὐτοῦ ἐστηρίζετο μᾶλλον διὰ τῆς τῶν ἀκροατῶν οἱτινες ἤκουον πᾶσαν ἱστορίαν κεχηνότες καὶ με ἀνοικτοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ πάντοτε κατεπλήττοντο, καὶ ἂν ἐκατοντάκις ἠκροῶντο αὐτήν. Τοιοῦτος ὁ βίος τοῦ βαρόνου Φὼν Λανδσπὸρτ, μάντως τῆς τραπέζης, ἀπολύτου μονάρχου τῆς μικρᾶς αὐτοῦ δικαιοδοσίας, καὶ εὐτυχοῦς ὑπὲρ πάντα ἄλλον, ὡς φανταζομένου ὅτι ἠγάπατο ὑπὸ πάντων τῶν συγχρόνων του.

Καθ' ἣν ἐποχὴν στρέφεται τὸ παρὸν διήγημα, συνεκροτήθη μέγα οἰκογενειακὸν συμβούλιον περὶ τῆς σπουδαιστάτης ὑποθέσεως τῆς ὑποδοχῆς τοῦ μελλονύμου τῆς θυγατρὸς τοῦ βαρόνου. Διαπραγματεύσις τις ἐγένετο μετὰ αὐτοῦ καὶ γηραιῶν τινος εὐγενεῶς τῆς Βουαρίας, σκοπὸν ἔχουσα τὴν συνένωσιν τῆς εὐγενείας τῶν ἐπιφανῶν οἴκων αὐτῶν διὰ τοῦ γάμου τῶν τέκνων των. Τὰ προϊμία τῆς σημαντικῆς ταύτης ὑποθέσεως ἐτελέσθησαν μετ' ἀκριβεστάτης ἐθιμοταξίας. Οἱ ἀρράβωνες συνεδέθησαν, χωρὶς οἱ μελλονύμοι νὰ γνωρίζωσιν ἀλλήλους, καὶ ὁ καιρὸς τῆς τελετῆς τοῦ γάμου προσδιωρίσθη. Ὁ νεὸς κομης Φὼν Ἀλτενδούργ ἀνεκλήθη ἀπὸ τὸν στρατὸν διὰ τὸν σκοπὸν τούτον, καὶ ἤδη ἐπροεῦετο εἰς τὸν πύργον τοῦ βαρόνου, ὃν εἶχεν εἰδοποιήσει ἐκ Βρυσοῦργῆς ὅπου κατὰ τύχην διέτριβε, περὶ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥρας καθ' ἣν ἐμελλε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ὁ πύργος ἦτο πλήρης θορύβου ἐνεκα τῶν προετοιμασιῶν τῆς ὑποδοχῆς. Ἡ ὠραία θυγάτηρ τοῦ βαρόνου εἶχε παρασκευάσει νυμφικὴν στολήν λαμπροτάτην. Αἱ δὲ δύο θεαὶ, ἐνασχολούμεναι εἰς τὸν στολισμὸν τῆς νύμφης, ἐφιλονείκουον ἀκαταπαύστως περὶ ἐοδὸς ἐκάστω

καλλωπισμού. Ἡ μνηστή ἐπομένως ἀκολουθοῦσα τὰς συμβουλὰς αὐτῶν καὶ τὴν ἀξιόλογον φιλοκαλίαν τῶν, ἀνεδεικνύετο ὠραιότερα καὶ χαριεστέρα πάσης ἄλλης νύμφης παρασκευαζομένης νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν περιμένονον νυμφίον.

Ἡ ἐπιχειρούμενη ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ λαιμοῦ χάρις, ἡ ἀβρότης τοῦ στήθους, οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοί, ὀνειροπολοῦντες ἐλπίδας εὐτυχεῖς, ἀνεκάλυπτον τὴν γλυκεῖαν μέριμναν τῆς τρυφερᾶς ἐκείνης καρδίας· αἱ θείαι τὴν περιστοιχίζον διηνεκῶς ἐπιδαφιλεύουσαι συμβουλὰς, τὰς ὁποίας ἐξήντηλον ἐκ τῶν περὶ τὰς τοιαύτας ἐτοιμασίας ἀναμνησέων τῶν.

Ἐἶχον δὲ τὴν ὑπαγορεύει καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ὤφειλε νὰ παρουσιασθῇ, τί ἔπρεπε νὰ λαλήσῃ, καὶ πῶς νὰ ὑποδεχθῇ τὸν περιμένονον ἐραστὴν.

Ὁ θαρόνος δὲν ἦτο ὀλιγώτερον περίφροντις, χωρὶς τῶντ: νὰ ἤξευρῃ τί ἔπρεπε ἀκριβῶς νὰ πράξῃ· ἀλλ' ἐκ φύσεως περίεργος, φιλοπράχμων, μικρόσωμος, πῶς ἠδύνατο νὰ μὴν ἤτυχος, ἐνῶ τὰ πάντα περὶ αὐτὸν ἐκινούντο; Τὰ πάντα λοιπὸν καὶ οὗτος ἀνεκίνει μετ' ἤθος πλήρως ἀνησυχίας καὶ σπουδῆς, κράζων ἀκαταπαύτως τοὺς ὑπέρβτας καὶ παροτρύνων τὰς ὑπέρβτας νὰ ἐκτελῶσι προθύμως τὰ ἔργα τῶν, καὶ διατρέχων ὅλας τὰς αἰθούσας καὶ τοὺς θαλάμους ὡς ἀμελής τις φιλοτάραχος, ἡ ὡς μιᾶς πρασίτης περιμπαμένη κατὰ θερμὴν τινα τοῦ θεοῦ ἡμέραν.

Ἐν τούτοις ὁ παχύτερος μὲχος εἶχε σφαγῇ, τὸ δάσος ἀντήχει ἀπὸ τὰς κραυγὰς τῶν θηρευτῶν, τὸ μαγειρεῖον ἐφωδιάθη μετ' ἀξιολόγους τροφᾶς, αἱ ἀποθηκαὶ προεμήθεον ὠκεανούς γερμανικῶν ἀξιολόγων οἴνων, καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη Ἐιδελβέργη εἶχε συνεισφέρει τοὺς παντοίους αὐτῆς καρπούς. Τὰ πάντα λοιπὸν ἦσαν ἔτοιμα πρὸς λαμπρὰν τοῦ ποθητοῦ συνδαιτυμόνος ὑποδοχὴν· ἀλλ' ὁ συνδαιτυμὼν δὲν ἐφαινετο. Αἱ ὥραι διεδέχοντο τὰς ὥρας· ὁ ἥλιος, κλίνας ἤδη πρὸς τὴν δύσιν καὶ ἐπιχέων ἀφθόνως ἀκτίνας ἐπὶ τοῦ πλουσίου δάσους τοῦ Ὁδενβάλδου, ἐφώτιζε τὰς ἀκρωρείας. Ὁ θαρόνος, ἀναβαίων συνεχῶς τὸν ὕψιστον πύργον περιέστρεφε τοὺς πλήρεις ἐλπίδος ὀφθαλμούς του, ζητῶν τὴν ἀνακάλυψιν τὸν νέον Κόμητα μετὰ τῆς συνοδίας του. Ὑπῆρξεν ὥρα καθ' ἣν ἐνόμισεν ὅτι τὸν ἀνεκάλυψεν, καθότι ὁ ἤχος τῶν σαλπύγγων, κυμαίνόμενος εἰς τὰς κοιλάδας ἐπανελαμβάνετο, ἀπὸ τὰς ἠχούσας τῶν βουνῶν, καὶ ἀριθμὸς ἰππέων ἐφάνη μακρόθεν ἀργῶς προχωρούντων· ἀλλ' ὅτ' ἐπλησίασαν τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ ἐτρέπησαν αἶφνης ἀλλαχθῆ. Αἱ τελευταῖαι τοῦ δύοντος ἡλίου ἀκτίνες ἔγειναν ἀφαντοί, ἡ ἀμφιλύκη ἐσκοτίζετο, αἱ ὁδοὶ ἐκαλύπτοντο μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ σκότος, καὶ οὐδὲν ἐφαινετο κινούμενον εἰς αὐτάς, ἐκτὸς τινῶν χωρικῶν, οἵτινες ἐβράδυνον νὰ ἐπανεέλθωσιν ἐκ τοῦ ἔργου.

Ἐνῶ δὲ ὁ γηραιὸς οἶκος τοῦ θαρόνου εὐρίσκετο εἰς τὴν μεγίστην ταύτην ἀνησυχίαν, περίεργός τις σκηνὴ διεδραματίζετο εἰς ἕτερον μέρος τοῦ Ὁδενβάλδου.

Ὁ νέος κόμητος Φὼν Ἀλτενβούργ ἐξηκολούθει ἀμερίμμως τὴν πορείαν του, καὶ ἐπροχώρει πρὸς τὸν σοθάρων τοῦ γάμου ζυγόν, πρὸς ὃν ὁ ἄνθρωπος

Εἰς Βυρσοβούργην, εἶχεν ἀπαντήσαι νέον τινα συστρατιωτὴν του. Ὁ Ἑρμάνος Φὼν Στάρκενφωστ, βρῶμαλέος, καὶ φέρων καρδίαν ἀξίαν Γερμανῶν ἱπποτῶν, ἐπέστρεφεν ὁμοίως ἐκ τοῦ στρατοῦ. Ὁ πατρικὸς αὐτοῦ πύργος ἔκειτο οὐ μακρὰν τοῦ ἀρχαίου μεγάρου τῶν Λανδσόντ, ἀλλὰ κληρονομικὴ τις διένεξις εἶχε καταστήσει τὰς οἰκογενεῖας ταύτας ἐχθρὰς, καὶ ξένας πρὸς ἀλλήλας.

Ἐν τῇ θερμῇ τῶν στρατιωτικῶν τούτων καρδιῶν διαχύσει, οἱ νέοι φίλοι διηγοῦντο πρὸς ἀλλήλους τὰ πολεμικὰ αὐτῶν κατορθώματα, καὶ τὰς λοιπὰς τύχας. Ὁ Κόμητος διηγήθη ὀλόκληρον τὴν ἱστορίαν τῶν προσεχῶν γάμων του μετὰ νεάνιδος, ἣν ποτὲ δὲν εἶχεν ἰδεῖ, περὶ τῆς καλλονῆς ὅμως τῆς ὁποίας εἶχε λάβει δελεαστικωτάτας πληροφορίας.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ φίλοι τὴν αὐτὴν ἐβάδιζον ὁδὸν, συγκατένευσαν νὰ διέλθωσιν ὁμοῦ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας, καὶ πρὸς εὐχερεστέραν διασκέδασιν ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν Βυρσοβούργην ἑνωρῖς, ἐνῶ ὁ νέος Κόμητος εἶχε προηγουμένως διατάξει τοὺς ὁπαδούς του νὰ τὸν ἀκολουθήτωσιν καὶ νὰ τὸν περιμείνωσιν.

Πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ κόπου τῆς ὁδοιπορίας ἐξηκολούθησαν διηγούμενοι πρὸς ἀλλήλους τὰ στρατιωτικὰ αὐτῶν ἔργα καὶ τὰ λοιπὰ συμβάντα· ἀλλ' ὁ κόμητος δὲν ἦτο τοσοῦτον θερμὸς ζωγράφος τῶν φημιζομένων θελητήρων τῆς ἀγνώστου νύμφης καὶ τῆς περιμενούσης αὐτὸν εὐτυχίας.

Κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην εἰσῆλθον ἐν μέσῳ τῶν βουνῶν τοῦ Ὁδενβάλδου, καὶ διεπέρων ἀτραπὸν τινα ἐκ τῶν πολλῶν ἐρήμων καὶ δασυτικῶν. Εἶναι λίαν γνωστὸν ὅτι τὰ δάση τῆς Γερμανίας ὑπῆρξαν πάντοτε τὸ καταφύγιον τῶν ληστῶν, καθὼς οἱ πύργοι τῶν φαντασμάτων· κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ λησταὶ ἦσαν πολυάριθμοι, διότι στίφη φυγάδων στρατιωτῶν περιπλανῶντο εἰς τὴν γείτονα χώραν. Ὅθεν δὲν θέλει φανῆ παραδόξον, ἐὰν οἱ ἡμέτεροι ὁδοιπόροι προσεβλήθησαν ἀπὸ σπείραν τοιούτων πλανητῶν εἰς τὰ βάθη τοῦ δάσους. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἀντεστάθησαν γενναίως· ἀλλ' ἦσαν στενωδὸς περικυκλωμένοι, ὅτε ἡ συνοδία τῆς Κόμητος ἦλθε πρὸς βοήθειαν· τούτους ἰδόντες οἱ λησταὶ διεσκορπίσθησαν, ὁ Κόμητος ὅμως εἶχε πληγωθῆναι θανατίμως. Μεταφερθέντα προσεκτικῶς εἰς τὴν ταλιν Βυρσοβούργην ἐπεσκεψθῆναι αὐτὸν μοναχὸς ἐλθὼν γείτονος μοναστηρίου, περίφημος διὰ τὴν ἐπιτηδεύματα τοῦ νὰ ἰατροῦ συνάμα καὶ τὸ σῶμα καὶ ψυχὴν· ἀλλὰ τὸ ἦμισυ τῆς ἐπιδεδιοτήτος του ἀπ' ἐπὶ ματαίῳ, διότι αἱ ὥραι τοῦ δυστυχοῦς κόμητος ἦσαν πλέον πολλαί.

Ἄγωνιῶν ἤδη παρήγγειλε τὸν φίλον του νὰ μετῆ ταχέως εἰς τὸν πύργον τοῦ Λανδσόντ καὶ νὰ ἀγγεῖται τὴν ἐλθούσαν αἰτίαν, ἣτις τὸν ἠνάγκαζε νὰ φανῆ ἀκριβῆς εἰς τὰ πρὸς τὴν μνηστήν αὐτοῦ καθότι, καὶ τοὶ μὲν ἐκ τῶν θερμότερων ἐρατῶν ἡγάπα ὅμως νὰ διατηρῆ πιστῶς τὸν λόγον του· ἐφαινετο ἐπιθυμῶν μεγάλως ὥστε ἡ ἀποστολὴ νὰ ἐκτελεσθῇ ἀμέσως καὶ εὐγενῶς. « Πρὶν ἢ ἀπελάθω αὐτὴ ἐκπληρωθῇ, εἶπε, δὲν θέλω κοιμηθῆ ἢ σὺχῆ τὸν τάρον! » Τοὺς δὲ λόγους τούτους ἐπρόφερε

τῷ περιπαθῶς ὥστε ἦτο ἀδύνατος πᾶσα ἀντίστασις.

Ὁ Σταρκενφῶστ ἐπροσπάθει νὰ τὸν καθησυχάσῃ, ὑποσχόμενος πιστοτάτην ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας του, καὶ τῷ ἔτεινε τὴν δεξιάν ὡς σημεῖον ἰεράς διαβεβαιώσεως. Ὁ ἀποθήσκων τὴν ἔσφιγγεν εὐγνωμόνως ἀλλ' εὐθὺς ἐπέσεν εἰς βάθρην βαθυτάτην, στερούμενος καὶ νόμφης καὶ γάμων. Διέταξε νὰ ἐτοιμασθῇ ὁ ἵππος του ἕνα μεταξὺ εἰς τὸν πύργον τοῦ βαρόνου, καὶ ἐξέπνευσεν φανταζόμενος ὅτι πηδᾷ ἐπὶ τοῦ ἐριπίου.

Ὁ Στάρκενφῶστ ἐστέναξε καὶ ἔκλαυτε τὸν συστρατιώτην καὶ φίλον, καὶ ἀπεράτισε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν δύσκολον ἐντολὴν ἣν εἶχεν ἀναδεχθῆ, ἀνὴρ καὶ ἐλυπεῖτο νὰ παρουσιασθῇ ἀπρόσκλητος συνδικαιτυμῶν ἐν μέσῳ προσώπων ἐχθρῶν, καὶ νὰ λυπήσῃ τὸ συμπόσιόν των διὰ τῆς ὀλεθρίας εὐδαιτυμίας. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἦτο ἐμπαθὴς λάτρις τοῦ ὠραίου φύλλου, χαρακτηριστικῶς ἔχων ἔνθερον καὶ ἐπιχειρηματικόν, ὅστις τὸν ὠθει εἰς πάντα παράβολον ἐπιχείρησιν.

Παρασκευασθεῖς εἰς ἀναχώρησιν, προδιέθεσε μετὰ προθυμίας ἀληθῶς ἀδελφικῆς τὰ κατὰ τὴν ἐν τῷ μοναστηρίῳ κηδεῖαν τοῦ νεκροῦ φίλου, καὶ τὴν ἐνταρίστιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκκλησίαν τῆς Βυρσβούργης, παρά τοὺς τάφους τῶν ἐνδόξων προπατόρων του. Ἡ δὲ πένθος συνοδία τοῦ Κόμητος ἔλαβε τὴν φροντίδα τῆς ἐκτελέσεως τῶν διατάξεων τούτων.

Καιρὸς ἦδη νὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἀρχαίαν οἰκίαν τῶν Κατσελλεμβόγων οἵτινες ἀνυπόμονοι ἐπερίμενον τὸν θραδύναντα συνδικαιτυμόνα, καὶ νὰ ἰδῶμεν τί γίνεται ὁ μικρόσωμος βαρόνος τὸν ὁποῖον ἀφήκαμεν ἀεριζόμενον εἰς τὸν πύργον τοῦ ὠρολογίου.

Ἡ νύξ εἶχεν ἦδη ἐπελθεῖ, ἀλλ' ὁ ποθητὸς Κόμητις δὲν ἐβρίσκοντο. Ὁ βαρόνος κατέβη ἐκ τοῦ πύργου, ἀπηλπισμένος περὶ τῆς ἐλευσεως του γαμβροῦ. Τὸ δὲ συμπόσιον ἀναβαλλόμενον ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, ἐπρεπε τέλος νὰ συγκροτηθῇ. Τὰ ἐδέσματα εἶχον ἦδη ὑπερψηθῆ, ὁ μάγειρος ἠγωνία καὶ ὄλοι εἰ ἐν τῷ οἴκῳ ὠμοίαζον, πολλοὶ δὲ ἀνέμενον ἐπιτυχίαν καὶ καταβεβλημένους ἀπὸ τὴν πείναν. Ὁ βαρόνος λοιπὸν ὑπεχρέωθη καὶ ἀκούσας νὰ διαταξῇ τὴν ἐναρξιν τοῦ δείπνου, καὶ χωρὶς τῆς παρουσίας τοῦ συνεστιατόρος. Ὅλοι ἐκάθησαν περὶ τὴν τράπεζαν, καὶ μόλις ἤρχίζον ἦδη νὰ δειπνῶσιν, ὅτε αἴρνης ὁ ἦχος σάλπιγγος κρατίνης, ἀκούσι θείας ἐξῆλθεν ἐδήλωσε τὴν ἀρξιν ξένου καὶ ῥιπῆ πύργου, ἐξύπνισε τὰς κερὶξ ἠχοὺς καὶ διήγειρε τὴν προσοχὴν τοῦ φύλακος τῶν πύργων. Ὁ βαρόνος ἐβίβασεν νὰ δεχθῇ τὸν μέλλοντα γαμβρόν του.

Ἡ κρεμαστὴ γέφυρα καταβιβάσθη, καὶ εὐπρόσωπος ἐξῆλθε ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ἐπρόσωπος τοῦ ἀνάστημά του ἦτο ὑψηλόν, ἡ μορφή ὠχρὰ καὶ σοβαρὰ καὶ ζωνρά, τὸ βλέμμα ἐμπαθὲς, καὶ τὸ χρῶμα μελαγχολικόν. Ὁ βαρόνος κατεπλήχθη ἐπὶ μικρόν ὅτι ὁ ξένος ἦλθε μετὰ τοιαύτης ἀπλότητος, καὶ ἐνόησε προσβεβλημένην τὴν ἀξιοπρέπειάν του ἀλλ' ἀπέπεσε τοῦτο εἰς τὸ σέβας τοῦ ξένου, ὅστις ἐμελλε νὰ γίνη τὴν τιμὴν γενέμενος μέλος τοιαύτης σεβασμίας γενείας. Ἡ τύχη συμπερίσειον συμπερίσειον, ὅτι κῆ τις ἀνυπομονητικῶς παρεκίνησε τὸν ἵππν ἵππν

εἰσπεύσῃ καὶ νὰ προηγήθῃ ταχύτερον τῆς συνοδείας του.

» Λυποῦμαι, εἶπεν ὁ ξένος, ὅτι εἰσέρχομαι εἰς τὸν οἶκόν σου εἰς τοιαύτην ὥραν.

Ὁ βαρόνος διέκοψεν αὐτὸν διὰ λόγῳ, περιποιητικῶν καὶ χαίρειτισμῶν, διότι ἐναβρύνετο ἐπὶ εὐγνωστία καὶ κομψῇ συμπεριφορᾷ. Ὁ ξένος ἐδοκίμασεν ἀπαξ ἢ δις νὰ σταματήσῃ τὸν χεῖμαζόν τῆς πολυλογίας, ἀλλ' εἰς μάτην, ὁ βαρόνος ἐξηκολούθει κλίνων τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπιτιθέμενος εἰς ἀτελευτήτους φιλοφροσύννας. Ὅτε δὲ μετὰ τὸ μακρόν τῆς ὑποδοχῆς προσέμιον ἔπαιτε τὸν λόγον, εἰσῆλθον εἰς τὰς ἐνδον αὐλάς τοῦ πύργου. ἐνῶ δὲ ὁ ξένος ἠτοιμάζετο νὰ ὁμιλήσῃ, διεκόπη καὶ πάλιν ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ γυναικείου μέρους τῆς οἰκογενείας, προηγουμένης τῆς χαριτοβροῦτου θυγατρὸς τοῦ βαρόνου. Μόλις ἤτένισε τὸ ὠραῖον αὐτὸ πρόσωπον καὶ τὸ βλέμμα του, διεμνηστὸν αὐτὸ τὸ αἰσθημα τῆς ψυχῆς του, προσηλώθη ὀλόκληρον ἐπὶ αὐτοῦ. Μία ἀπὸ τὰς δύο θείας ἐπιθύρσις τι εἰς τὸ αὐτὸ τῆς νόμφης, ἧτις ἐδοκίμασε νὰ ὁμιλήσῃ ἀλλὰ τὰ ὑγρὰ καὶ κυκᾶ ὄματά της δειλῶς πως ἀνυψώθησαν, μόλις λεπτήν τινα ἐπιπλήξεως φωνὴν ἀπέβουεν εἰς τὸν ξένον, καὶ αἱ λέξεις ἐξέπνευσαν εἰς τὰ χεῖλη της. Γλυκὺ μειδίημα, καὶ λεπτόν ἐπὶ τῶν παρειῶν ἐρύθημα ἐμαρτύρουν τὴν ἐσωτερικὴν φαιδρότητα της· διότι, πῶς ἦτο δυνατόν νεανὶς δεκαοκτῶ μαῶν, ἀνατραφεῖσα τοσοῦτον μεγαλοπρεπῶς καὶ προδιατεθειμένη εἰς ἔρωτα, νὰ μὴ εὐαρεστηθῇ εἰς τὴν θέαν τοῦ κομψοῦ τούτου ἱππότητος.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ θραδεῖα τοῦ ξένου ἀφίξις συνέτεμνε τὸν χρόνον τῶν συνομιλιῶν, ὁ βαρόνος ἀνέβηλε τὰς ἰδιαιτέρας συνομιλίας εἰς τὰς ὥρας τῆς πρωίας, καὶ ὠδήγησε τὸν ξένον εἰς τὸν ἑτοιμον δεῖπνον.

Ἡ τράπεζα ἦν παρεσκευασμένη εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ πύργου περὶ τοὺς τοίχους ἐκρέμαντο αἱ πολυτίμοι εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ οἴκου τῶν Κατσελλεμβόγων, καὶ τὰ τρόπαια, ἃ ἐκέρδησαν εἰς τὰς μάχας καὶ εἰς τὰς θήρας· ἐκρέμαντο θώρακες, συνεδέοντο λόγχαι, περιετείοντο ἐσχισμέναι σημαῖαι, καὶ ἐκείοντο τμήματα ὀπλων καὶ ἄλλων πολεμικῶν ἐργαλείων· σιαγόνες λύκων καὶ κίπρων ἔχαινον φρικτῶς πεπερασμένοι εἰς λόγχας καὶ βέλη, καὶ ζευγὸς εὐμέγεθες ἐλαφοκεράτων προσσηρτάτο ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ νέου νυμφίου.

Ὁ ἱππότης μικρὰν ἔδωκε προσοχὴν εἰς τοὺς συνδικαιτυμόνας καὶ εἰς τὴν συνομιλίαν· διότι προετίμα νὰ θαυμάζῃ ἐκστατικῶς τὴν νόμφην· ὠμίλησε μὲ φωνὴν ἔντονον, ἀλλ' οὐχὶ τραχείαν, διότι ἡ γλώσσα τοῦ ἔρωτος δὲν εἶναι ποτε πολυθρόβος· ἀλλὰ τοῦ ὑάρχουσιν ὅσα γυναικεῖα τοσοῦτον ἀμύστα, ὥστε νὰ μὴ γοητευθῶσιν ἀπὸ τὴν γλυκεῖαν μορφήν τοῦ ἔραστοῦ; Ἐνυπῆρχεν εἰς τὴν λαλίαν τοῦ ξένου μίγμα τι τρυφερότητος καὶ εὐγενούς ἐμβριθείας, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο θαυμασίως ἐπενεργοῦν εἰς τὴν καρδίαν τῆς μελλονύμφου, ἧς τινος ἡ ὄψις εἶχε γενεῖ ζωνροτέρα καὶ συντονωτέρα ἢ προσοχὴ της. Ἠδὴ καθὼς καὶ πρότερον ἀπεκρίθη ἐρυθρῶστα, καὶ δακίς ἐστρεψε τοὺς γυμνοὺς ὄρθλαμούς της, ὑπέκλεπτε τὴν γλυκεῖαν τῆς

των οποίων ὁ ἀγαθὸς τῆς Γερμανίας λαὸς τόσο βαρῶς ἠνοχλείτο ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων. Εἰς δὲ τῶν πτωχῶν συγγενῶν ἐπειράθη νὰ διςχυρισθῆ μήπως τὸ συμβῆν τοῦτο εἶναι παράδοξόν τι στρατήγημα ἔρωτικὸν τοῦ νέου ἱππότου· ἀλλ' ὁ δὲ δὴ δῦσπιςτος οὗτος διήγειρε τοσοῦτον κατ' αὐτοῦ τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν, καὶ ἰδίως τοῦ βαρόνου, ὥστε ὑπεχρεώθη ν' ἀπαρνηθῆ τὴν αἵρεσίν του τάχιστα καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κύκλον τῶν πιστῶν.

Ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ ἀμφιβολία ἀνέβησαν εἰς ὅλων τὰς καρδίας, καὶ τὴν ἐπιούσαν τὰ πάντα ἐβεβαιώθησαν διὰ τῆς ἀφίξεως τακτικῶν ἀπεσταλμένων, οἵτινες ἐπεκύρωσαν τὸν νόμον τοῦ νέου κόμητος καὶ τὴν ἐνταφιάσιν του εἰς τὴν πρῶτεύουσαν ἐκκλησίαν τῆς Βυρσοβούργης.

Ἀς φαντασθῆ ὁ ἀναγνώστης τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον τῶν ὀμοτραπέζων τοῦ βαρονικοῦ οἴκου. Ὁ βαρόνος κατεκλείσθη εἰς τὸν θάλαμόν του. Οἱ παρῆσσιτοί, ἐλθόντες νὰ συνδιασκεδάσωσι μετ' αὐτοῦ ἔστοχάσθησαν ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσιν εἰς τοιαύτην λυπηρὰν θέσιν· περιεφέροντο εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ πύργου, ἢ συνήρχοντο σωρηδὸν εἰς τὴν αἵθουσαν κινουῦντες τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς ὠμούς εἰς ἔκφρασιν τῆς πρὸς τόσο καλὸν κύριον συμπαθείας των, καὶ καθήσαντες εἰς τὴν τράπεζαν ἔφαγον καὶ ἐπιον γενναίᾳ ὄτατα, προσπαθοῦντες οὕτω διὰ τῆς εὐτυχίας νὰ διασκεδάσωσι τοὺς θλιβεροὺς στοχασμοὺς των.

Ἀλλ' ἡ κατάστασις τῆς χηρευομένης νύμφης ἦν οἰκτροτάτη, διότι ἔστερήθη σύζυγον πρὶν ἀκόμη τὸν ἀσπαρθῆ... καὶ φεῦ! ὁποῖον σύζυγον! ἀν τὸ φάντασμα του ἐφάνη τόσο κομψὸν καὶ εὐγενές, ὁποῖος ἄρα ὑπῆρξεν ὁ ζῶν ἄνθρωπος; Καὶ ἔκλαιεν ἢ ταλαίπωρος καὶ ἐπλήρου τὸν οἶκον ἀπὸ θρηνηολογίας.

Τὴν νύκτα τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς χηρείας τῆς εἶχεν ἀποσυρθῆ ὀλίγον ἑνωρίτερον εἰς τὸν θάλαμόν της, συνοδευμένη ὑπὸ μιᾶς θείας της, ἧτις τὴν παρεστέχετο συνήθως ἐνῶ ἠτοιμάζετο νὰ πλαγιάσῃ καὶ ἐκοιμάτο μετ' αὐτῆς. Ἡ θεία αὕτη, οὔσα ἡ περιφημοτέρα διηγῆτρια τῶν φαντασιωδῶν ἱστοριῶν, αἵτινες ἐπλήρουν τότε τὰ δαίτη τῆς Γερμανίας, εἶχε μόλις προβῆ εἰς διεξοδικωτάτην τινὰ διήγησιν καὶ ἀπεκοιμήθη ἐν μέσῳ βαθείας σιωπῆς. Ὁ θάλαμος ἦτο ἀρκετὰ παρῆμερος καὶ ἐβλέπεν εἰς μικρὸν κῆπον. Ἡ ἀνεψιά ἔκλινε τὴν κεφαλὴν θεωροῦσα μελαγχολικῶς τὰς ἀκτῖνας τῆς ἀνατελλούσης σελήνης τρεμούσας ἐπὶ τῶν φύλλων φρίσσοντος δένδρου ἀπέναντι τοῦ παραθύρου της. Τὸ ὄρολόγιον τοῦ πύργου ἐσήμανε μεσάνυκτα, ὅτε ἤχος ἐλαφρὸς μοιτικῆς ἠκούσθη εἰς τὸν κῆπον. Ἐγεγνητα ταχέως ἐκ τῆς κλίνης ἐπροχώρησε μὲ βῆμα ἐλαφρὸν εἰς τὸ παράθυρον. Ὑψηλή τις μορφή ἵστατο ἐν μέσῳ τῶν σκιῶν τῶν δένδρων· μόλις ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀκτὶς φωτεινὴ τῆς σελήνης ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ... Ὡ οὐρανὲ καὶ γῆ! ἡ νέα ἐγνώρισε τὸ φάντασμα τοῦ μνηστῆρος της! Τὴν στιγμήν ἐκείνην δυνατὸς θόρυβος ἐπλήξε τὰ ὦτα τῆς νέας· ἡ θεία, ἐξυπνισθεῖσα ἔκπνιεν εἰς τὸ παραθύρον ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας της. βασιώθησαν ἀπὸ ἀδυνάτως ἱστορίας;

ἀλλ' ὅτε συνῆλθε καὶ παν εθεώρησε, τὸ φάντασμα ἐγένετο ἄφαντον.

Ἐκ τῶν δύο γυναικείων ἰσμάτων ἡ θεία εἶχεν ἀνάγκην πλειοτέρας περιποιήσεως, διότι εἶχε πέσει κερραυνόπληκτος ὑπὸ τοῦ τρόμου. Ὅσο δὲ περὶ τῆς νεότητος, ἐφαίνετο ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἴσως καὶ ἐπὶ τοῦ φαντάσματος τοῦ ἔραστοῦ της τρυφερόν τι ἀγαπῆται· διότι τὸ φάντασμα εἶχε μᾶλλον τὴν ὁμοιότητα ἀνδρικῆς ὀμορφίας· καὶ ἂν ἡ σκιά ἀνδρὸς φαίνεται πως ὅτι δὲν δυσαρρεστῆ τὰ ὄμματα ἀνθύστῃς νεανίδος, πολλῶ μᾶλλον ἡ ὁμοιότης τῆς πραγματικότητος ἀναπτεροῦ ἢ τοῦλάχιστον παρηγορεῖ τὴν καρδίαν. Ἡ θεία ὁμῶς ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν θέλει πλέον νὰ κοιμηθῆ εἰς τοῦτον τὸν κοιτῶνα. Ἡ δὲ ἀνεψιά, ἀπαξ ἴσως ἐπὶ ζωῆς της, ὑπῆρξεν ἐπίμονος καὶ δισχυρισθῆ, ὅτι δὲν ἤθελε δυνηθῆ νὰ κοιμηθῆ εἰς ἄλλον κοιτῶνα τοῦ πύργου. ἐπομένως ὄρεϊε νὰ κοιμηθῆ μόνη εἰς τὸν ἴδιον θάλαμον· ἀλλ' ἐβίασε τὴν θείαν νὰ τῆ ὑποσχέσθῃ ὅτι δὲν θέλει διηγῆθῆ εἰς ἄλλον τὴν ἱστορίαν τοῦ φαντάσματος, φοβουμένη μήπως ἀπολέσῃ τὴν μόνην μελαγχολικὴν ἠδονήν, ἣν ἤσθάνθη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἣν ἠδύνατο νὰ διατηρῆ κατοικοῦσα εἰς τὸν μονήρη θάλαμον τὸν ὁποῖον καθωραῖτεν ἡ μυστηριώδης νυκτερινὴ ἐμφάνισις τοῦ μνηστῆρος της.

Πόσον καιρὸν ἡ ἀγία θεία ἐφύλαξε τὴν ὑπόσχεσιν της, εἶναι δύσκολον νὰ τὸ προσδιορίσωμεν διότι εἶχε μανιωδῶς κλίσει πρὸς τὰς φανταστικὰς διηγῆσεις, καὶ ἠρεθίζετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ διηγῆται θριαμβευτικῶς πρῶτη τὴν φρικτὴν ἱστορίαν ἧς τινος ὑπῆρξε μάρτυς αὐτόπτης· μόλαταῦτα ἐθεωρεῖτο εἰς τὴν γειτονίαν, ὡς ἀξιοσημείωτον παράδειγμα γυναικείας ἐχρημύσεως, ὅτι ἡ γραῖα θεία ἐφύλαξε τέλος τὸ μυστικὸν διὰ μιαν ὀλόκληρον ἐβδομάδα, ὅτε αἵφνης ἐλύθη τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ἀπὸ τὴν εἰδήσιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβε τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος, πρῶταίνα τινὰ, ὅτι ἡ νέα κόρη ἔγεινε ἀφαντος. Ὁ κοιτῶν της εὔρεθη κενός, ἢ κλινὴ ἀνέπαρος, καὶ τὸ παράθυρον ἀνοικτόν.

Ἡ ἐκπληξίς τὴν ὁποίαν τὸ ἀκουσμα τοῦτο διήγειρε, δύναται νὰ κατανοηθῆ ὑπὸ μόνων ἐκείνων, ὅσοι ὑπέστησαν ποτε τὴν θλίψιν τὴν προερχομένην ἀπὸ τὴν στέρησιν ἀγαπητοῦ φίλου. Οἱ πτωχοὶ μάλιστα συγγενεῖς διέκοψαν ἐπὶ τινὰς ὥρας τὸ λιπαρὸν πρόγευμά των· ἡ δὲ ἀγαθὴ θεία, ἧτις πρῶτη ἔλαβε τὴν εἰδήσιν, ἀνέτεινε τὰς χεῖρας καὶ ἀνέκραξεν· «Ὁ βρυκόλακας! ὁ βρυκόλακας! ἡ κόρη τοῦ βαρόνου ἠρπάγη ἀπὸ τὸν βρυκόλακα!»

Ἐν συντομίᾳ διηγῆθη τὴν σκητὴν τοῦ κήπου, καὶ ἐξήγαγεν ὡς ἀναντίρρητον συμπέρασμα, ὅτι τὸ φάντασμα ἦρπασε τὴν εὐμορφον νύμφην του. Δύο μάλιστα ὑπηρετὰ ἐπεκύρωσαν τὸ συμπέρασμα τοῦτο τῆς ταλαιπώρου θείας, διηγῆθέντες ὅτι περὶ τὸ μεσονύκτιον ἠκούσαν βήματα ἵππου ἀναβαίνοντος τὸ βουνόν. Οὐδεμίᾳ λοιπὸν ἀμφιβολία ὅτι τὸ ἐπιπνον φάντασμα, ἦρπασε τὴν κόρην διὰ νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸν τάφον· τίς πλέον ἐτόλμα ν' ἀμφιβάλλῃ καὶ μάλιστα ἐν μέσῳ τῶν Γερμανικῶν βουνῶν, ὅπου τὰ τοιαῦτα συμβᾶντα δὲν ἦσαν οὐδόλως σπάνια, καὶ τοσοῦτον συνεχῶς ἐβεβαιώθησαν ἀπὸ ἀδυνάτως ἱστορίας;

Πόσον οίκτρον ἡ κατάστασις τοῦ δυστυχοῦς βαρόνου! πόσον σπαραξικάρδιον συμβάν διὰ τὸν ἀγαθὸν τοῦτον πατέρα, διὰ τὸ μέλος τοῦτο τοῦ μεγάλου οἴκου τῶν Καρσενελλενβόγων ἢ μονογενῆς του θυγατρὸς ἢ ἡρπάγης καὶ ἐσάφη ζωῆς, ἢ ἐνυμφεῦθι γαμβρὸν φάντασμα τι τῶν δαυτῶν, ὅπερ, ἐπομένως, ἐμέλλε νὰ τῷ ἀναδείξῃ ἐκ γόνου βρυκόλακας. Ἡ τολευταία ἰδέα, ἵως μᾶλλον πιστευθεῖσα, διήγειρε τὴν γενικὴν παραχλὴν τῶν συνδαιτυμόνων τοῦ βαρόνου. Οἱ ἄνδρες τοῦ πύργου διετάχθησαν νὰ ἰπεύτωσι καὶ νὰ περιτρέξωσι τὰς διόδους, τὰς ἀτραπούς καὶ τὰς κοιλάδας τοῦ Ὀδενβάλλου. Αὐτὸς δὲ βαρόνος ἐφόρεσεν ὑποδήματα κυνηγίου, περιεζώσθη τὴν ρομφαίαν του, μόλις δ' ἐξήρχετο ἐπὶ τοῦ γοργοῦ ἵππου του διὰ νὰ πορευθῇ εἰς τὴν θήραν τῶν βρυκόλακων, ὅτ' αἴφνης παραδόξως ἐμφάνισεν τὸν ἐσταμάτησε. Κυρία τις ἐφάνη πλησιάζουσα τὸν πύργον, καθημένη ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς ἵππου καὶ συνοδουμένη ἀπὸ νέου ἱππέα. Διαπεράσασα τὸν πυλῶνα, ἐπήδησε κάτω τοῦ ἵππου καὶ ῥιφθεῖσα εἰς τοὺς πόδας τοῦ βαρόνου περιεπτύχθη τὰ γόνατά του. Ἦτον ἡ ἀπολεσθεῖσα θυγάτηρ καὶ ὁ συνοδοιπόρος αὐτῆς, ὁ φασματώδης γαμβρός! Ὁ βαρόνος ἐμεινεν ἄλαλος θεωρῶν ἀμοιβαδὸν τὴν θυγατέρα καὶ τὸν βρυκόλακα καὶ μὴ δυνάμενος νὰ πιστεύσῃ τὰς ἰδίας αἰσθήσεις. Εἶδε τὸ φάντασμα τοῦ συμποσίου λαμπρῶς ὅμως ἐνδεδυμένον τὴν φορὰν ταύτην, ζωηρότητα ἔχον φαιδροῦ νυμρίου, καὶ μόλις διατηροῦν ἐλαφρὰ τινα ὠχρότητα καὶ βαφὴν μελαγχολίας ἐπὶ τοῦ εὐγενοῦς του προσώπου.

Τὸ μυστήριον ταχέως ἀνεκαλύφθη. Ὁ ἱππότης, (διότι ὁ ἀναγνώστης τῆς παρούσης ἱστορίας ἐνόησεν ὅτι ὁ ἡμέτερος ἱππότης δὲν ὑπῆρξέ ποτε βρυκόλακας), ἐπρόφερε τὸ ὄνομά του, Κόμης Ἐρμάνος Φὸν Στάρκενρφωστ. Διηγήθη τὸ τοῦ νέου κόμητος ἀτύχημα, καὶ εἶπεν ὅτι ἔδραμεν εἰς τὸν πύργον ν' ἀναγγεῖλη τὴν πικρὰν εἶδησιν, ἀλλ' ὅτι ἡ εὐγλωττία τοῦ βαρόνου δὲν τῷ ἔδωκε καιρὸν νὰ διηγηθῇ τὴν πένθιμον ἱστορίαν τοῦ θανατωθέντος Κόμητος· ὅτι ἡ θέα τῆς μνηστῆς τὸν υπεδούλωσεν δλόκληρα, καὶ ὅτι διὰ νὰ περάσῃ ὀλίγας ὥρας πλησίον αὐτῆς παρέτεινε σιωπηλῶς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀπάτης· ὅτι εὔρεθη εἰς τὴν δύσκολον θέσιν τοῦ νὰ ἐξέλθῃ εὐσχήμως τῆς αἰθούσης καὶ ὅτι αἱ φανταστικαὶ ἱστορίαι τοῦ βαρόνου τῷ ἐνέπνευσαν τὴν ἀλλόκοτον νυκτερινὴν ἐξοδὸν του. Φοβούμενος προσέτι τὴν κληρονομικὴν ἔχθραν τὴν χωριζούσαν τὰς οἰκογενείας των, ὡμολόγησεν ὅτι ἐπεχειρίσθη τὰς μυστηριώδεις του νυκτερινὰς ἐπισκέψεις, ἐτύχναζε τὸν κῆπον, ἐγένετο ἄφαντος κρυπτόμενος εἰς τὸ δάσος, ἀνεφαίνετο συχναίς, καὶ ὅτι ἤρπασεν ἐπὶ τέλους ἐν θριάμβῳ καὶ ἐνυμφεῦθι τὴν ὡραίαν θυγατέρα του.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν ὁ βαρόνος ἤθελε φανῆ ἄδυσώπητος, ἀκαμπτος ὢν καὶ αὐστηρὸς φύλαξ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ ταμίας τῶν γηραιῶν οἰκογενειακῶν ἐρίδων· ἀλλ' ἠγάπα τὴν θυγατέρα του. Πρὸ ὀλίγου θρηνησας αὐτὴν ὡς νεκράν, ἦδη ἔχαιρεν ἀνεურίσκων αὐτὴν ζῶσαν· ὅσον δὲ περὶ τοῦ γαμβροῦ, ἀνκαὶ κατήγετο ἐξ οἰκογενείας ἐχθρᾶς, δὲν ἦτο ὅμως, χάρις τῷ Θεῷ, βρυκόλακας. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ γίνῃ γνωστὸν, ὅτι εἰς τὸ βῆθος τῆς καρδίας τοῦ βαρό-

νου, ἔμενε μὲθ' ἄλλας τὰς ἐξομολογήσεις δισταγμὸς τις ὅστις ἐπροδίδετο εἰς τὰ διηγήματα τῆς ἐπιούσης νυκτός, ἀλλὰ πολλοὶ τῶν παρευρεθέντων γηραιῶν φίλων, ὑπηρετησάντων αὐτὸν εἰς τὰς μάχας, τὸν εἶπαν, ὅτι πᾶν στρατήγημα ὑπαγορευόμενον ἀπὸ ἔρωτα εἶναι ἀξιοσυγχώρητον, καὶ ὅτι ὁ ἐπιχειροῦσθεὶς τοῦτο ἱππότης ἦν ἀξιοματικὸς, καὶ ὅτι ἐφέρθη ὡς ἀληθῆς στρατηγός.

Ἐν τούτοις ὅ,τι ἐγένεον ἐγένε, καὶ τὰ πάντα συνεβιβάσθησαν. Ὁ βαρόνος ἐσυγχώρησε τὸ πταῖσμα τῶν νεογύμων. Τὰ συμπόσια τοῦ πύργου ἐπανελήφθησαν. Οἱ πτωχοὶ συγγενεῖς ὑπεδέχθησαν τὸν νέον γαμβρὸν καλοκάγαθος, διότι ἦν χαρίεις, γενναιοδωρός καὶ πλούσιος. Τί νὰ εἰπῶμεν καὶ διὰ τὰς ταιλαιπώρους θείας; τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ κοράσια τῆς ἐποχῆς τοῦ Νῶε ἔσκανδαλίσθησαν, εἶναι ἀληθῆς, περὶ τῆς ἀνεπίστου συνεπειᾶς τοῦ αὐστηροῦ περὶ ἀνατροφῆς συστήματός των· ἀλλὰ τὰ πάντα ἀπέδωκαν εἰς τὴν ἀμέλειαν ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ἔμειναν τὰ παράθυρα ἄνευ δικτυωτῶν. Ἡ ἑτέρα δὲ ἐξ αὐτῶν κατελυπήθη καιρίως, διότι ἡ ἱστορία τοῦ φαντάσματος, τὸ ὅποσον ὀφθαλμοφανῶς εἶχεν ἰδεῖ, ἐψευσε τὴν ἔλπίδα τῆς ἡδονῆς, ἣν ἐμέλλε νὰ ἐπαναφέρῃ ἡ ζωηρὰ διήγησις τῆς· ἀλλ' ἡ ἀνεψία τῆς ἐφάνη εὐτυχῆς καὶ περιχαρῆς, εὐροῦσα τὸ φάντασμα τοῦτο πλήρης ζωῆς, ψυχῆς καὶ σώματος φέροντος καρδίαν πάλλουσαν ἀπὸ ἔρωτα.

Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ Χ. Α. Π.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΞΟΧΩΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΠΟΙΗΤΩΝ
ΤΕ ΚΑΙ ΠΕΖΟΓΡΑΦΩΝ.

ὑπὸ

Ι. ΔΕ ΚΙΓΑΛΛΑ.

*Diī immortales homini homino
quid praestat*

(Terentius).

Συμεὼν Πολότσκης, ἱερομόναχος, ἔζη περὶ τὰ μέσα τῆς 12 ἐκατονταετηρίδος, καί ἦν ὁ πρῶτος τῆς Ῥωσίας ποιητῆς. Τούτου ἔχομεν τοὺς θρήνους διὰ τὸν θάνατον τοῦ αυτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Μιχαηλίδου· τὴν μετάφρασιν τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβὶδ καὶ τοῦ ἄσματος τῶν ἄσμάτων, διάφορα διὰ στίχων ἐγκώμια ἁγίων, τοὺς διὰ στίχων θρήνους διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡγεμόνος Θεοδώρου τοῦ Ἀλεξιάδου· τὸ οὕτως ἐπιγραφόμενον Πνευματικὸν γεῦμα, τὸν Πνευματικὸν δειπνον, ἐρμηνείαν τινὰ περὶ τοῦ τρόπου

τοῦ βασιλεύειν, καὶ προφητείας περὶ τῆς γεννήσεως Πέτρου τοῦ Μεγάλου οὗ ἐχρημάτισε παιδαγωγός.

Θεοφάνης Προκοποβίκης Ἀρχιεπίσκοπος Νοβογορόδου καὶ Μητροπολίτης πατρῶν τῶν Ῥωσίων, ἤκμαζεν ἐπὶ Πέτρου τοῦ Μεγάλου οὗ ἔχαιρε τὰ μέγιστα τὴν εὐνοίαν. Ἦτο ἐγκρατὴς διαφόρων γλωσσῶν καὶ ἐδιδάχθη ἐν Ῥώμῃ παντοίας ἐπιστήμας καὶ ωραίας τέχνας· ἐπιστρέψας δὲ ἐν Ῥωσία παρέδωκεν εἰς τὸ ἐν Κιοβία γυμνάσιον τὴν Λατινικὴν καὶ Σλαβικὴν ποιητικὴν, καὶ συνέγραψε διάφορα διὰ στίχων καὶ εἰς τὸ πεζὸν ποιήματα, δηλονότι, διμιλίας, πανηγυρικοὺς λόγους, συνοδικούς καὶ κανονικοὺς κώδικας, ἱερὰν κατήχησιν, διάφορα ποιήματα καὶ τινες ἱστορίας. Ἐξ ὧν ἡ τοῦ Μεγάλου Πέτρου περιορίζεται μέχρι τῆς ἐ. Πουλτάβα μάχης.

Ἀντίοχος Καντεμήρης πρίγκιψ, ἐδιδάχθη ὑπὸ τῶν ἐνδοξοτέρων τῆς ἐποχῆς του διδασκάλων, ἀκούσας τὰ μὲν μαθηματικὰ παρὰ τοῦ περιφήμου Βερνούλλου, τὴν δὲ φυσικὴν παρὰ τοῦ Οὐίλφιγκερου, τὴν ἱστορίαν παρὰ τοῦ Βεϋέρου, τὴν ἠθικὴν παρὰ τοῦ Γροτσίου καὶ τὴν ποιητικὴν παρὰ τοῦ Ἰλίνσκου. Ἦτο ἐγκρατὴς πολλῶν γλωσσῶν, περιῆλθε διάφορα τῆς Εὐρώπης μέρη καὶ διέπρεψεν εἰς τὰς σημαντικώτερας αὐτῆς αὐτάς· ἐπλούτισε δὲ τὴν Ῥωσικὴν φιλολογίαν μὲν διαφόρου μεταφράσεις ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ, Λατινικοῦ, Γαλλικοῦ καὶ Ἰταλικοῦ· συνέταξε σατυρικά, ἐν ἡρωϊκὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Πετριάς, ὡς περὶ Πέτρου τοῦ Μεγάλου πραγματευόμενον, εἰσάγωγὴν τινὰ εἰς τὴν Ἀλγεβραν, συμμαθίαν τῶν ψαλμῶν, καὶ διαφόρους διατριβάς, ἐξ ὧν τὸ πλεῖστον μέρος ὠφέλιμα ἀνέκδοτον.

Τρεδιακόστης, ἐχρημάτισε καθηγητὴς τῆς ῥητορικῆς καὶ γραμματικῆς τῆς Ἀκαδημίας· μετέφρασε δὲ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ διάφορα ποιήματα καὶ συνέγραψε διατριβὴν τινὰ περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Ῥώτων, ἑτέραν περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῆς Σλαβικῆς γλώττης, τρίτην περὶ τῆς Ῥωσικῆς ὀρθογραφίας, ποίημά τι περὶ τῆς ἠθικῆς Πέτρου τοῦ Μεγάλου, μεταφράσας διὰ στίχων τὸ ψαλτήριον τοῦ Δαβὶδ καὶ τὰ ἄγματα τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης.

Δημήτριος Τουπάλο, πρῶτον μητροπολίτης Σιβηρίας καὶ ἀκολούθως Ροστοβίου καὶ Ἱεροσλαβίας, συνέγραψε διάφορα ποιήματα ἐξ ὧν ὄντων οὐκ ὀλίγα διδασκαί, καὶ ἱερὰί τινες κωμωδίαι· δηλαδή, ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μετανοῶν ἄμαρτωλός, ἡ Ὑπενιάς καὶ ἡ Δημητριάς.

Οὐδλόκοφ, οὗτος θεωρεῖται ὡς θεμελιωτὴς τοῦ Ῥωσικοῦ θεάτρου· συνέγραψε ποιήματα τινὰ, ἐξ ὧν ὠδὴν τινὰ πρὸς Πέτρον τὸν Μέγαν.

Κίλκοφ, ἐχρημάτισε πρέσβυς Πέτρου τοῦ Μεγάλου παρὰ τῷ τῆς Σουηκίας βασιλεῖ Καρόλω 16. καὶ συνέγραψεν ἱστορικὸν τι ποίημα ἐπιγραφόμενον Μυελός τῆς Ῥωσικῆς ἱστορίας.

Βασίλειος Τατίσκοφ, ἐχρημάτισε μυστικὸς σύμβουλος καὶ διοικητὴς Ἀστραχανίου· συνέγραψεν ἱστορικὸν λεξικόν, καὶ ἐκτεταμένην ἱστορίαν τῆς Ῥωσίας, μέρος τῆς ὁποίας ἐγένετο, πρὶν ἢ ἐκδοθῆ, παρανάλωμα τοῦ

πυρός, τὸ δὲ διασωθῆν ἐξεδόθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως ἐπιμελεία τοῦ Μυλλέρου.

Λομονόσοφ, υἱὸς ἰχθυοπώλου γεννηθεὶς μὲ ποιητικὸν πνεῦμα· ἐθεωρεῖτο δὲ ὡς ὁ κορυφαῖος τῆς Ῥωσικῆς ποιήσεως, καὶ διεκρίνετο διὰ τοῦ ἐπιθέτου ὁ Ῥώσιος Πίνδαρος· ἐχρημάτισε μαθητὴς τοῦ περιφήμου Οὐόλφριου, καὶ διέπρεψεν εἰς διαφόρους κλάδους τῆς φιλολογίας. Συνέγραψε δύο τραγωδίας, ἐν μέρους ἐπικοῦ τινος ποιήματος ἐπιγραφόμενον Πέτρος ὁ Μέγας, ποιημάτιόν τι ἐπιγραφόμενον Ἡ εὐχρησσία τοῦ ἕλου, εἰδύλλια, ὠδὰς, καὶ μετέφρασε διὰ στίχων ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Λατινικοῦ οὐκ ὀλίγα ποιήματα. Συνέγραψε πρὸς δε εἰς τὸ πεζὸν διαφόρους περὶ φυσικῆς καὶ χημείας διατριβάς, κανόνας περὶ τῆς Ῥωσικῆς ποιήσεως, περὶ γραμματικῆς καὶ περὶ ῥητορικῆς, τὰ χρονικὰ τῶν Ῥώτων κυριαρχῶν, παλαιὰν τῆς Ῥωσίας ἱστορίαν, φιλολογικὰς τινὰς διατριβάς· καὶ διὰ πανηγυρικοὺς λόγους, τὸν μὲν τῆς Αὐτοκρατείας Ἐλιτάβετ, τὸν δὲ Πέτρου τοῦ μεγάλου, ὅστις θεωρεῖται ὡς ῥητορικὸν ἀριστοῦργημα.

Δημήτριος Ροστόβτσκης συνέγραψε διάφορα δράματα, ἐξ ὧν ὑπερέχουν τὰ ἐπιγραφόμενα, ὁ μετανοῶν ἄμαρτωλός, Ἐσθὴρ καὶ Ἄσουηρος, ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ἡ ἀνάστασις, Ἡ ἀνάληψις τῆς Παναγίας κτλ.

Ἀλέξανδρος Σουμαρούκοφ, ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1727 καὶ ἀπέβισε τῷ 1777. Συνέγραψε δὲ διάφορα διὰ στίχων καὶ εἰς τὸ πεζὸν ποιήματα, ἦτοι ὠδὰς, εἰδύλλια, μύθους, βουκολικά ποιήματα, σατύρας, ποίημά τι ἐπιγραφόμενον Ἀλέστης, ἕτερον Κέραλος ἡ Πρόκρη τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως Μόσχας, καὶ τὴν τῆς πρώτης καὶ διυτέρας ἐπαναστάσεως τοῦ Στρέλιτζ. Πρῶτον δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος ἡ φιλόπονος Μέλισσα, ἀλλὰ πρὸ πάντων διεκρίθη εἰς τὴν κωμωδίαν καὶ τραγωδίαν, ὅθεν ἔχομεν ἐξ αὐτοῦ διαφόρους κωμωδίας, ἐξ ὧν ὑπερέχουσιν αἱ ἐπιγραφόμεναι Ὁ δικαστὴς· Ὁ φύλαξ· Ὁ φθονερὸς ἄνθρωπος· Οἱ τρεῖς ἀντιζήλοι ἀδελφοί· Ἡ δὲ ἀπάτης ἀποκτηθεῖτα προῖξ· Ὁ Τριστοτίνος κτλ. καὶ τὰς ἐφεξῆς τραγωδίας αἵτινες θεωροῦνται ἐκ τῶν ἀρίστων μεταξὺ τῶν Ῥωσικῶν τραγωδιῶν, δηλαδή, Ὁ Κόρεφ, Χαμλέτος, Ἀριστόνα, Σίναφ Τρούβωφ· Ζεμίρα, Διμίζο· Βιτσέλαφ· Ψευδοδημήτριος καὶ Μικίπλαφ· Τὰς τραγωδίας ταύτας μετένεγκεν εἰς τὴν Γαλλικὴν φωνὴν Ε. Λ. ὁ Παππαδόπουλος.

Μιχαὴλ Κεράτκοφ, συνέγραψε πᾶν εἶδος ποιήσεως, ἐπομένως ἔχομεν ἐξ αὐτοῦ διαφόρους τραγωδίας, κωμωδίας, ὠδὰς, μύθους, εἰδύλλια, σατύρας, μυθιστορημά τι ἐπιγραφόμενον Ἀριάδνη ἐν Θήβαις· ποίημά τι ὁ καρπὸς τῆς ἐπιστήμης, ἕτερον Νουμάς ὁ Πομπήλιος· ἕτερον ἢ ἐν Τσεστμέ μάχη· καὶ ἐπικόν τι ποίημα οὐδὲ τίτλος Ῥωσίας.

Πλάτων ἀρχιεπίσκοπος Μόσχας· θεωρεῖται ὡς ὁ ἀριστος τῆς Ῥωσίας ἱεροκήρυξ. Τούτου ἔχομεν διαφόρους διδασκὰς καὶ διμιλίας αἵτινες ἀπαρτίζουσιν ἐννέα σχεδὸν τόμους εἰς 4.ον καὶ μίαν Κατήχησιν μεταφρασθεῖσαν εἰς τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Κοραῆ.

Νόβικοφ, ποιητής ιστορικός, ἐκδῶτας πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ιστοριοφιλολογικόν τι δεκάτομον πόνημα ἐπιγραφόμενον ἀρχαία Ῥωσικὴ βιβλιοθήκη.

Μύλλερος Γελάρδος Φρεδέρικος, καὶ τοι ἐξ Οὐρεθ-
λίας κατατάσσεται μεταξύ τῶν λογίων τῆς Ῥωσίας διὰ τὴν εἰς τὴν χώραν ἐκείνην πολυχρόνιον διαμονήν του. Ἐχρημάτισε μέλος τῆς ἐν Πετρούπολει Β. Ἀκαδημίας, καὶ ιστοριογράφος τῆς αυτοκρατορίας· ἦτο ἐγκρατὴς σχεδὸν ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ συνέγραψεν οὐκ ὀλίγα ποιήματα, ἱστορικά, φιλολογικὰ καὶ ἐπιστημονικά, εἰς τὴν Ῥωσικὴν, Γερμανικὴν, καὶ Λατινικὴν γλῶσσαν.

Ἀλέξιος Ῥεγούτης, διευθυντὴς τῆς τῶν ἐπιστημῶν ἀκαδημίας, συνέγραψε διαφόρων εἰδῶν ποιήματα, ἦτοι ᾠδὰς, μύθους σατύρας, εἰδύλλια, ἐπιγράμματα κλπ. καὶ τραγωδίαν ἐπιγραφομένην Σμέρδης ὁ τοῦ Κύρου. Ἰωάννοβιχης ὁ Μίχοφ, συνέγραψε δύο τραγωδίας, τέσσαρα ἀστεῖα ποιήματα, καὶ διαφόρους ᾠδὰς, ἐπι-
στολάς διὰ στίχων, Βουκολικά ποιήματα, ἐπιγράμματα καὶ ἐπιγράφας· ἐτι δὲ μετέμελλεν εἰς τὴν Ῥωσικὴν τὴν Μερόπην τοῦ Ἰταλοῦ Μαφρέου, καὶ τὰς μεταμορφώσεις τοῦ Ὀιδίου.

Κουδρατοβίχης, μεταφραστὴς τῆς αυτοκρατορικῆς ἀκαδημίας· ἐποίησε καὶ μετέφρασεν ἐπέκεινα τῶν δέκα χιλιάδων ἐπιγραμμάτων· μετέφρασεν εἰς Ῥωσικὸν στίχους τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδυσσειαν τοῦ Ὀμήρου· συνέταξε λεξικὸν τῆς Ῥωσικῆς γλώσσης καὶ ἕτερον δωδεκάγλωσσον!

Θεόδωρος Ἀλεξιάδης ὁ Κολόρσκης, ἀρχιστράτηγος, προλῦτης τοῦ ἐν Μόσχᾳ πανεπιστημείου, συνέγραψε διάφορα ποιήματα, καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ κατὰ διαταγὴν τῆς αυτοκρατορίας Αἰκατερίνης ἐκδοθέντος Ῥωσικοῦ Κώδικος.

Μιχαὴλ Σχερεβάτοφ πρίγκηψ, ἐξέδωκε διάφορα ἀρχαῖα ἀνέκδοτα ἔγγραφα, ἐξ ὧν καὶ ἱστορικόν τι ἡμερολόγιον τοῦ αυτοκράτορος Πέτρου· συγγράφας καὶ διεξοδικὴν τῆς Ῥωσίας ἱστορίαν.

Νικόλαος Ποπόβσκις, καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας καὶ ῥητορικῆς ἐν τῷ ἐν Μόσχᾳ πανεπιστημείῳ. Μετέφρασε διὰ στίχων τὸ περὶ ἀνθρώπου δοκίμιον τοῦ Ἀγγλοῦ Πόπη· τὸ περὶ ἀγωγῆς πόνημα τοῦ Λωκίου· τὰ ποιήματα τοῦ Ἀνοκρέοντος, τὰς ἐπιστολάς καὶ ᾠδὰς τοῦ Ὀρατίου· καὶ μέρος τῆς ἱστορίας τοῦ Τίτου Λιβίου.

Διονύσιος Φόν—Βίσιν, ἐγκρατὴς διαφόρων ἀρχαίων καὶ νεωτέρων γλωσσῶν. Μετέφρασε διὰ στίχων τὴν Ἀλξίραν καὶ τὸν Σύννευ· τοῦ Γρεσσέτου καὶ συνέταξεν ἀρίστην τινὰ κωμωδίαν ἐπιγραφομένην ὁ Ἀποσπασματάρχης καὶ ἡ Ἀποσπασματάρχηνα· ἐτι δὲ διαφόρους σατύρας, ποιήματα ἐπιγραφόμενα ὁ μεταφράτης, καὶ τινὰ ὠραιότατην ᾠδὴν.

Δεπεχίνος, γραμματεὺς ἰσόβιος τῆς ἐν Πετρούπολει Ἀκαδημίας· ἐξέδωκεν ἡμερολόγιον τῶν κατὰ τὴν Ῥωσίαν διαφόρων περιηγήσεων του, καὶ τινὰς ἐπιστημονικὰς διατριβὰς καὶ ἄλλα πονήματα καταχωρισθέντα εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ῥηθείτης Ἀκαδημίας.

Γυλδεταιέτο, ἐκ Ῥίγης μέλος τῆς ἐν Πετρούπολει Ἀκαδημίας περιήλθε κατ' ἐπιταγὴν τῆς Κυβερνήσεως τὰ ἐνατολικά τῆς Ῥωσίας μέρη· συνέγραψε διάφορα ποιήματα ἀρορῶντα τὴν ἱστορίαν, Γεωγραφίαν, Στατιστικὴν καὶ πολιτικὴν κατάστασιν διαφόρων τῆς Ῥωσίας μερῶν· ἐκ τῶν πονημάτων δὲ τούτων, ἄλλα μὲ εἰσι γεγραμμένα λατινιστὶ ἄλλα δὲ γερμανιστὶ.

Κρατχενιάνικοφ, μέλος τῆς ἐν Πετρούπολει ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν καὶ καθηγητῆς τῆς Βοτανικῆς καὶ φυσικῆς ἱστορίας· ἐξέδωκε περιγραφὴν τινὰ τῆς Καμισιάτικας, ἣν περιήλθε κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεώς του.

Ἄσκοφ, πριγκίπισσα, αὐτὴ δικαίῳ τῷ λόγῳ παρὰβάλλεται μὲ τὴν Ἀθηνᾶν, διότι καὶ ἀνδρείαν μεγάλην ἐδείξεν ἐν μέσῳ τῶν στρατευμάτων, καὶ παιδείαν οὐκ ὀλίγην, ὥστε ἠξιώθη νὰ προεδρεύῃ τῆς ἐν Πετρούπολει αυτοκρατορικῆς ἀκαδημίας.

Ἀσχικοφ, πριγκίπισσα· ταύτης ἔχομεν διαφόρους ποιήσεις καταχωρισθείσας εἰς τὴν Ῥωσικὴν ἐφημερίδα τὴν ἐπιγραφομένην, Αἰ ἀθῶαι δικοκεδάσεις.

Οὐρούτοφ πριγκίπισσα, συνέγραψε διάφορα ποιήματα μάλιστα εἰδύλλια καὶ ᾠδὰς.

Σουβάλοφ, ὑπῆξε κομψότατος ποιητὴς καὶ συνέγραψε γαλλιστὶ τόσον ὠραίους στίχους, ὥστε εἰς ἡμεῖς Ἕλλησι ἀπατηθέντες ἀπέδωκαν τῷ Βολταίρῳ τὴν παρ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν ἐπιστολὴν πρὸς Νίβον.

Καραμσίνος, μυστικοσύμβουλος. Μετέφρασεν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τὰ ἠθικά διηγήματα τοῦ Μαρμοντέλλου· συνέγραψε κατὰ μίμησιν αὐτοῦ ἄλλα διηγήματα· ἐφιλοπόνησεν οὐκ ὀλίγα ποιήματα· ἐξέδωκε πόνημα τι ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ἐπιστολαὶ Ῥώσου τινὸς περιηγητοῦ, καὶ δεκάτομον ἱστορίαν τῆς Ῥωσίας ἣτις τοσοῦτον ἐπηρέθη ὥστε ὁ Καραμσίνος θεωρεῖται ὡς ἄλλος τῆς Ῥωσίας Θεουκιδίδης.

Κριλίωφ, οὗτος εἰς τῶν κομψωτέρων τῆς Ῥωσίας ποιητῶν, ἰδίως δὲ ἐπέδωκεν εἰς τοὺς μύθους, ὅθεν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπωνομάσθη τῆς Ῥωσίας Δαφονταῖνος. Οἱ μῦθοι του εὐρίσκονται μεταφρασμένοι καὶ εἰς ἄλλας γλώσσας.

Βελοτέλιος, πρίγκηψ, γεννηθεὶς ἐν Πετρούπολει τῷ 1757 ἔτει. Ἐξέδωκε τραγωδία, τινὰ καὶ διαφόρους ἐπιστολάς, πλὴν δὲν ἐπρόφρασε νὰ συγγράψῃ, ὡς προϋτίθετο, καὶ τοὺς πανηγυρικοὺς τῶν ἐνδόξων τῆς Ῥωσίας ἀνδρῶν.

Σχοφούτοφ Δημήτριος, Κόμης καὶ Γερουσιαστὴς ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1758, ὑπῆρξε μέλος διαφόρων ἀκαδημιῶν καὶ συνέγραψε πονήματα τινὰ, ἐξ ὧν διακρίνονται ἡ ἐπιστολιμαία ἀνταπόκρισις, — τὰ λυρικά ποιήματα, — Ἡ μεταφράσις εἰς τὸ Ῥωσικόν τῆς Ἀνδρομάχης τοῦ Ῥακίνα, καὶ τῆς ποιητικῆς τοῦ Βοϊλῶ· καὶ πρὸς τούτοις ᾠδὴ τις διὰ τὴν ἐν ἔτει 1815 εἰσοδὸν τῶν συμμάχων εἰς Παρισίους.

Εὐλέρος Κάρολος, υἱὸς τοῦ περιφήμου μαθηματικοῦ, ἐγεννήθη ἐν Πετρούπολει τῷ 1740 ἔτει. Ὑπῆρξε σοφὸς ἰατρός καὶ καλὸς μαθηματικός, μάλιστα κατὰ τὸ 1760 ἔτος ἔλυσε τὸ προταθὲν μαθ

θηματικόν πρόβλημα παρά τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας, παρ' ἧς καὶ ἐβραβεύθη.

Γαλλιζίνιος Δημήτριος, πρίγκηψ, σοφὸς φιλόλογος καὶ φυσικὸς ὑπῆρξε μέλος διαφόρων τῆς Εὐρώπης ἀκαδημιῶν καὶ συνέγραψε διατριβάς τινάς. Πρὸς τούτοις ἐξέδωκε καὶ πληρεστάτην ἐκδοσὶν τῶν τοῦ Ἑλβετίου ποιημάτων. Ἀπεβίωσε δὲ ἐν ἔτει 1803.

Κρουδενέρη Βαλερία, γυνὴ εὐρυστάτη, σύζυγος τοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ χρηματίσαντος πρέσβειος Βαζώνου Κρουδενέρου, ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1770 καὶ συνέγραψε μυθιστόρημα ἐπιγραφόμενον *Βαλερία*, εἰς ὃ, ὡς φρονούσιν οἱ κριτικοί, εἰκονίζει ἐπιτύχη.

Σουκόρτζιος, ἐγεννήθη ἐν Τούλῃ τῷ 1783, συνέγραψε διάφορα ποιήματα, μάλιστα φθὴν τινὰ πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Αὐτοκράτορα, λυρικὸν τι ποίημα ἐπιγραφόμενον ὁ ἀοιδὸς τῶν ἐρειπίων τοῦ Κρεμλίνου, καὶ τινὰ ἄλλα. Ἐξέδιδε πρὸς δε καὶ φιλολογικὴν εἰς τὸ Ῥωτικὸν ἐφημερίδα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ὁ Ἀγγελιαφόρος.

Σισκόρφ Ν. ἐγεννήθη τὸ 1750 ἔτος ἐχρημάτισε μέλος τῆς ἐν Πετρούπολει Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, καὶ συνέγραψε περὶ Ῥωτικῶν συνωνύμων.

Σβόσττορφ, γυνὴ εὐφυῆς, ἤτις συνέγραψε ποιήματα τινὰ καὶ μετέφρασεν εἰς τὸ γαλλικὸν τὸ ἐπιγραφόμενον μυθιστόρημα « *Lisa et le coin de feu.* »

Κλάουσεν Ἐρρίκος-Φρεδερίκος, ἐγεννήθη τῷ 1770 καὶ συνέγραψε διάφορα ἀφορῶντα τὴν Ῥωσικὴν ἱστορίαν ποιήματα, ὡς καὶ ἀξιολόγους τινὰς διατριβάς καταχωρηθείσας εἰς τινὰ περιοδικὰ τῆς Γερμανίας συγγράμματα.

Λαγγσδόρφ Γεώργιος-Ἐρρίκος ἐγεννήθη ἐν Λάχῃ τῷ 1774, ἐχρημάτισε γενικὸς ἐν Βραβιλίᾳ Πρόξενος, καὶ ἐξέδωκε τὰς περίεξ τοῦ κόσμου περιουσίας του.

Φρεδιακόφτζιος, συνέγραψε ποίημα ἐπιγραφόμενον *Τηλεμαχία*.

Δεργιαβίνος, συνέγραψε διάφορα ποιήματα.

Γρυμποιέντωφ, συνέγραψε ποιήματά τινὰ μάλιστα ὠραίαν τινὰ κωμωδίαν ἐπιγραφομένην « *Δυστυχία εἰς τοὺς πνευματώδεις ἄνδρας* » καὶ ἦς ἅπαντες οἱ στίχοι κατήχησαν κοινὰ παροιμίαι.

Ζαγκόζκη, συνέγραψεν ἱστορικὸν μυθιστόρημα ἰούρου *Μιλοσλάβσκη* ἐπιγραφόμενον καὶ μεταφρασθὲν καὶ εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν.

Βουλγάριν συνέγραψε σὺν τοῖς ἄλλοις ἱστορικὸν τι μυθιστόρημα ἐπιγραφόμενον *Ἰβάν Βύτιγιν* τοῦ ὁποίου ὑπάρχει καὶ γαλλικὴ μετάφρασις.

Πούσκιν οὗτος εἶν' ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς Ῥωσίας ποιητῶν καὶ ὁ πρῶτος μορφωτὴς τῆς νέας τοῦ ἔθνους του ποιήσεως, εἰς δὲ τὰ ποιήματά του μιμεῖται ὅσον ἐστὶ δυνατόν τὸν περικλιῆ Βύρωνα. Τὰ δύο αὐτοῦ ἀριστουργήματα τὸ ἔμμετρον δηλονότι μυθιστόρημα *Εὐγένος Ὀρέγιν*, καὶ τὸ δράμα *Βορής* ὁ Γοδουῶφ εὐρίσκονται μεταφρασμένα καὶ εἰς τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν.

Μιχαὴλ Λέρμοντωφ, οὗτος ἔχει τὰ δευτερεῖα τοῦ Πούσκινος καὶ συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν μόρφωσιν τῆς γλώσσης καὶ νεωτέρας Ῥωτικῆς ποιήσεως. ἔχομεν δὲ αὐτοῦ διάφορα ποιήματα καὶ διηγήματα ἐξ ὧν τινὰ μεταφράσθησαν εἰς τὸ Γαλλικὸν ὑπὸ διαφόρων συμπολιτῶν του.

Νικόλαος Γόγολ· οὗτος θεωρεῖται ὡς ὑπέρτερος μετατὸ πάντων τῶν τῆς Ῥωσίας ποιητῶν, πρὸς δὲ καὶ μεταξὺ τῶν πεζογράφων διὰ τε τὴν κομψότητα καὶ καθαρότητα τοῦ ὕφους, καὶ πραγματικῶς εἰς αὐτὸν χρεωστεῖται ἡ τελειοποίησις τῆς Ῥωτικῆς ποιήσεως καὶ γλώσσης, ἔχομεν δὲ τούτου διάφορα ποιήματα εἰς τε τὸ πεζὸν καὶ ἔμμετρον, ἀλλὰ πρὸ πάντων διακρίνονται τὰ ἐπιγραφόμενα Ἐσπερίδες τῆς Δικάνης, — Νέα σειρά διηγημάτων, — Αἱ νεκραὶ ψυχαί, — καὶ ἡ ἀρίστη αὐτοῦ Κωμωδία *Ῥεβίζορ* ἢ *Ὁ ἐπιθεωρητής*.

Οἱ τελευταῖοι τρεῖς οὗτοι συγγραφεῖς ἀποτελοῦσι τὴν τριανδρίαν τῆς Ῥωτικῆς ποιήσεως.

Μιλούκοφ, ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1847 ἔτος τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥωτικῆς ποιήσεως.

Ὁστρόβσκης, συνέγραψε ποιημάτια τινὰ καὶ ὠραίαν κωμωδίαν ἐπιγραφομένην « *Οὔτοι εἶν' ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ μετὰ ταῦτα λογαριαζόμεθα.* »

Τουργενέφ, συνέγραψε διαφόρους κωμωδίας καὶ ποιητικὸν τι μυθιστόρημα ἐπιγραφόμενον « *Τὰ χρονικὰ ἐνὸς κυνηγοῦ.* »

Γαντσάρωφ, συνέγραψε μυθιστορίας τινάς.

Γρηγοροβίκης, τούτου ἔχομεν τὰ ἐπιγραφόμενα ποιήματα « *Ἀντώνιος ὁ δυστυχὴς*, — *Ὁ πτωχὸς διάβολος* » καὶ τινὰ ἄλλα.

Βούτσκοφ, οὗτος συνέγραψε διάφορα ποιήματα.

Φουμέλιν· ὁ ἐκ Θήρας καταγόμενος οὗτος νέος ἐξέδωκε διάφορα ποιήματα, καὶ ἐν μυθιστόρημα διὰ στίχων καὶ εἰς πεζὸν λόγον ἐπιγραφόμενον « *Αἱ Ὀδυσσεὶναι νύκτες.* »

Σολοούπης (Κόμης), οὗτος εἶν' ἐκ τῶν φιλοπόων τῆς Ῥωσίας συγγραφέων καὶ τῶν ἐπισημοτέρων αὐτῆς ποιητῶν. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων του διακρίνονται τὰ ἐπιγραφόμενα. *Τὸ Ναρκωτικόν*, — *Τὸ χθὲς καὶ σήμερον*, — *Αἱ κωμωδία*, — *Οἱ Συναδέλφαι*, — *Μία σκηνὴ τοῦ μεγάλου κόσμου*, — *Ὁ Λέων*, — *Ἡ Ἄρκτος*, — *Τὸ κατὰ τὸν σιδηρόδρομον συμβεβηκὸς*, — *Οἱ τρεῖς ὑποσχεθέντες*, — *Οἱ δύο μαθηταί*, — *Τὸ μὴ ἀποπερατωμένον νέον*, — *Τὸ ποίημα Ὁ Ταράντασος ἐπιγραφόμενον*, καὶ τὸ ποιητικὸν μυθιστόρημα « *Ἡ σύζυγος τοῦ φαρμακοπώλου.* »

Μάικωφ· τούτου ἔχομεν διάφορα ποιήματα ἐξ ὧν διακρίνεται τὸ ἐπιγραφόμενον « *Τὰ ὄνειρα.* »

Μεταξὺ τῶν νεωτέρων τῆς Ῥωσίας ποιητῶν διαπρέπουσι καὶ αἱ κυρίαὶ Ῥωστοπκίνη, Πεύλοφ καὶ Πανάεφ.

Ἐκ δὲ τῶν ἐν Ῥωσίᾳ ἐκδιδόμενων περιοδικῶν φιλολογικῶν συγγραμμάτων ἀξία σημειώσεως εἰσὶ τὰ ἐπιγραφόμενα « *Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς ἀναγνώσε-*

ως εκδιδόμενη υπό Σαγκόβσκη — Τὰ χρονικά τῆς Πατρίδος, υπό Κραέβσκη, ὅπου ἀπαντῶνται καὶ πολλὰ ἄρθρα τοῦ Βιλίνσκη. — καὶ Ὁ Σύγχρονος, υπό Πανάερ, καὶ ὅπου συνεχῶς γράφουσιν ὁ Νικητέγχο καὶ ὁ Πλετιέφ.

ΚΑΡΟΛΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.

—ο—

Ὁ Κάρολος Αος, ὅστις ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῷ 1625, εἰκοσιπενταετῆς ὄν τὴν ηλικίαν, εἶχε λάβει ἀπὸ τῆς φύσεως νοῦν ὀρθότερον ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἰακώβος Αος, ισχυροτέραν δὲ θέλησιν καὶ κληρονομήσας τὰς πολιτικὰς ἐπιείκειας, περὶ τῆς ἀπολύτου βασιλείας, ἀρχὰς, ἦτο πολὺ ἐπιτειθειότερος εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ αὐτὰς ἔργον. Ἦτο δὲ, ὡς ὁ πατὴρ, ἑνθερμος ἐπισκοπικὸς καὶ ἠείχετο πολὺ μᾶλλον τοὺς παπιστὰς ἢ τοὺς καθαροθρήσκους. Δὲν ἐπιτρέπεται βεβήτως ν' ἀρνηθῶμεν, ὅτι εἶχε τινα τῶν προτερημάτων οὐ μόνον ἀγαθοῦ, ἀλλὰ καὶ μεγάλου ἡγεμόνος· διότι πολλὴ μὲν ἦτο ἡ περὶ τὰ γράμματα καὶ τὴν τέχνην φιλοκαλίαν αὐτοῦ, ἀξιοπρεπὴς δὲ ὁ τρόπος, ἂν καὶ ὄχι ἐπίχαρις, ἀκηλίδωτος δὲ ὁ κατ' ἰδίαν βίος. Ἡ κυριωτέρα αἰτία τῶν συμφορῶν ὅσας ἔπαθεν ἦτο, ὅτι δὲν περιωρίσθη νὰ ἐπιδώσῃ τὴν παγίωσιν τῆς παμβασιλείας, ἀλλὰ προσέβαλε καὶ τὴν θρησκευτικὴν τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ συνείδησιν· τὸ πρῶτον ἠτόνατο βεβαίως νὰ κατορθωθῇ, κατ' αὐτὴν τὴν ὁμολογίαν τοῦ φιλελευθερωτέρου τῶν Ἀγγλων Ἰσολογίου, τοῦ Μακκωλαϊύος, ἐὰν παράλογος θρησκευτικὴ καταδίωξις δὲν προεκάλει τὴν ἐπανάστασιν τῶν Σκώτων, ἀφ' ἧς τοσοῦτον ἀκαταγώνιστον ἐπικουρίαν προσέλαβον οἱ ἄλλως εὐάριθμοι καὶ ἀνίγυροι ἀντιπολιτευόμενοι τῆς Ἀγγλίας.

Ὁ Κάρολος ἔλαβε τὴν ἀτυχίαν νὰ κληρονομήσῃ, μετὰ τῆς βασιλείας, ἀπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ τὸν πρωθυπουργὸν αὐτοῦ Βούκιγγαμ. Ἦτο δὲ ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῶν πεφυκότων πρὸς τὸ διαπρέπεσθαι μὲν ἐν ταῖς αὐλαῖς, ἀπαρέσκειν δὲ εἰς τὰ ἔθνη· διότι εὐειδέης ὢν, καὶ οἰηματίας, καὶ μεγαλοπρεπῆς, καὶ τολμητίας, καὶ φίλος μὲν εὐλικρινῆς καὶ θερμὸς, ἐχθρὸς δὲ ἀπλαστὸς καὶ ἀγέρωχος, ἀνεπίδεκτος ἀρετῆς, ἀνεπίδεκτος δὲ καὶ ὑποκρίσεως, οὐδὲν κοινὸν προσέτιθετο περὶ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ συμφέρον καὶ μόνον ἐπέδιωκε τὸ ἄρχειν καὶ τιμᾶσθαι. Τὴν δὲ φιλοδοξίαν ταύτην οὐδεμίαν ἐπεκόσμηι κυβερνητικὴ ἀρετὴ, ἀλλὰ πάθη ἄσημα καὶ εὐτελεῖ ἦσαν ὁ μόνος τῶν ραδιουργιῶν αὐτοῦ σκοπὸς· καὶ διὰ νὰ δελεάσῃ τὰς γυναῖκας ὅσαι ἐλάμβανον τὴν δυστυχίαν νὰ κινήσωσι τὰς ὀρέξεις αὐτοῦ, διὰ

νὰ καταβάλῃ δὲ τοὺς ἀντιπάλους, εἰς προφανῆ, πολυλάχις ἐνέβαλε κίνδυνον καὶ βασιλέα καὶ πατρίδα. Τὸ ἔθνος κατέκρινε τὸν ἄνδρα ὡς προαχθέντα μὲν ἀναξίως, προπετῶς δὲ σπαταλοῦντα τὴν βασιλικὴν εὐνοίαν, καὶ ἐβέβηρε τὸ κράτος αὐτοῦ ὡς ὕβριν ἅμα καὶ ὡς συμφορὰν.

Ἔργον τοῦ Βούκιγγαμ ἦτο ὁ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἰακώβου ἐπραγεῖς μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἰσπανίας πόλεμος. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἶχεν ἀποφασισθῆ ὁ γάμος τοῦ Καρόλου μετὰ τινος Ἰσπανικῆς βασιλόπαιδος· ἀλλ' ἐνῶ τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα πρὸς τέλεσιν τοῦ συνοικεσίου, ὁ Βούκιγγαμ, θεωρῶν τὴν πρὸς αὐτὸν δυσμένειαν τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ἰσπανίας Ὀλιβαρέζου, καὶ φοβηθεὶς μήπως ἡ σύζυγος τοῦ Καρόλου ἐπαγάγῃ ποτὲ, καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ πρωθυπουργοῦ τούτου, τὴν πτώσιν του, κατέπεισε τὸν ἀσθενῆ Ἰακώβον, οὐ μόνον τὸ συνοικεσίον νὰ διαλύτῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐχθροπραξίαν πρὸς τὴν Ἰσπανίαν νὰ περιέλθῃ. Ζῶντος δὲ ἐτι τοῦ Ἰακώβου, ἐν ἔτει 1624, εἶχον πεμφθῆ 6000 μὲν ἀνδρῶν εἰς ἐπικουρίαν τῶν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν, κατὰ τῆς Ἰσπανικῆς κυριαρχίας, μαχομένων Ὀλλανδῶν, 12000 δὲ ἀνδρῶν πρὸς τοὺς διαμαρτυρομένους τῆς Γερμανίας ἡγεμόνας, τοὺς ἀγωνιζομένους τότε τὸν φοβερὸν καὶ περιβόητον τριακονταετῆ πόλεμον κατὰ τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου, ὅστις ἦτο προστάτης μὲν καὶ πρόμαχος τοῦ καθολικισμοῦ, συγγενὴς δὲ καὶ σύμμαχος τοῦ Ἰσπανικοῦ οἴκου. Τὸ τελευταῖον ἐπὶ Ἰακώβου παρλαμέντον εἶχεν ἐγκρίνει προθυμώτατα τὸν πόλεμον τοῦτον, διότι πρὸ πάντων ἀπετροπιάζετο τοῦ νὰ ἴδῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου βασιλίδαν καθολικὴν. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ Κάρολος ἐνυμφεῖθη ἑτέραν καθολικὴν ἡγεμονίδα, Ἐρρίκιαν, τὴν ἀδελφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου τοῦ Γου· τοῦτο ἐψύχρανεν ἐκ νέου τὸ ἔθνος καὶ κατέστησεν αὐτὸ ἐξαρχῆς δύσπιστον πρὸς τὸν νέον βασιλέα. Ὅθεν τὸ πρῶτον παρλαμέντον, τὸ συγκροτηθὲν ὀλίγους μῆνας ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Καρόλου, ἀντὶ νὰ χορηγήσῃ αὐτῷ τοὺς χρηματικὸς πόρους, ἂν εἶχε χρεῖαν οὐ μόνον ἐνεκα τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ ἐνεκα τῶν προσωπικῶν τοῦ Ἰακώβου χρεῶν, τὰ ὁποῖα συιεποσοῦντο εἰς 700,000 λιρῶν, ἀπήτησε τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν κατὰ τῶν ἐτεροδοξούντων ποινικῶν νόμων, ἀνεδείχθη ἐν γενεῖ σφόδρα δύστροπον καὶ δὲν ἐψήφισεν αὐτὰ τὰ τελωνικὰ δικαιώματα εἰμὴ δι' ἐν καὶ μόνον ἔτος, ἐνῶ ἀπὸ τοῦ Ἐρρίκου Στου συνήθεια ἐπεκράτησε νὰ ψηφίζωνται ταῦτα ἐφάπαξ, δι' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς βασιλείας. Οὕτω λοιπὸν ἐχόντων τῶν πραγμάτων, τὸ φρονιμώτερον βεβήτως ἤϊελεν εἶσθαι νὰ παύσῃ μὲν ὁ κατὰ τῆς Αὐστρίας ἀγὼν, ὅστις ἄλλως εἶχεν ἀποβῆ ἤδη δυστυχῆς, νὰ μὴν ἀρχίσῃ δὲ παντάπασιν ὁ κατὰ τῆς Ἰσπανίας πόλεμος, ὅστις δὲν εἶχεν ἐτι κηρηθῆ, οὐδ' ἐν Ὀλλανδίᾳ δὲ εἶχε γίνεαι ἐχθροπραξίαν ἐναρξίς. Ἀντὶ τούτου ὁμοῦς ὁ Βούκιγγαμ, διαλύσας τὸ πρῶτον παρλαμέντον, ἔρριψεν ἑαυτὸν προπετῶς εἰς τὸν νέον τοῦτον πόλεμον, πέμψας στρατιὰν κατὰ Γαδεῖρων, τῶν ὁποίων ὁ λιμὴν ἐβρίθε πλοῖ-

ως ἐξότων πλούτια φορτία· ἀλλὰ τὸ ἐπιχειρήμα ἀπέτυχεν καὶ ἡ ἀχρηματία τῆς κυβερνήσεως κατέστη σεν ἀναγκάζειν τὴν συγκρότησιν δευτέρου παραλαμένου, ἐν ᾧ αἱ περι χρημάτων ἀπαιτήσεις ἔτυχον δυμενετέρας· ἢ ἢ πρότερον ὑποδοχῆς. Εἰς ἀμφοτέρως τὰς βουλὰς σφοδρὰ προέκυψεν ἀντιπολιτευσις καὶ πικραὶ ἐξετίθεντο κατηγορίαι, ἡ δὲ κάτω βουλή εἰσέγαγε τακτικῶς εἰς δίκην τὸν πρωθυπουργόν. Τότε ὁ Βούκιγγαμ διέλυσε καὶ τὸ δεύτερον παραλαμέντον, ἐφυλάτισε πολλοὺς ἀντιπολιτευομένους βουλευτάς, καὶ Λόρδους, καὶ πολίτας, διέταξε τὴν αὐτογνώμονα τῶν τελωνικῶν δικαιωμάτων εἰσπραξίς, ὡς ἀνῆσαν ταῦτα ἐψηφισμένα ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἐπεχείρησεν ἀναγκαστικά δάνεια, ἐπώλησεν ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ τοῦ στέμματος κτήματα. μὴ ἀρκούμενος δὲ εἰς ταῦτα πάντα, παρέσυρε τὸν Κάρολον εἰς τρίτον πόλεμον.

Ἡ Ἀγγλία ἅπασα ἐγίνωσκεν, ὅτι ἕνοχος τῆς νέας ταύτης τῶν πραγμάτων δυσχερείας ἦτο ὁ Βούκιγγαμ. Διότι ὅτε πρὸ διετίας ἐξεπέμφθη, διὰ νὰ συνοδηύτῃ ἀπὸ τῆς Γαλλίας εἰς Λονδίνον τὴν Ἐρρίκιαν, εἶχε ρίψει τοὺς αὐθαδεῖς αὐτοῦ ὀρθλοῦς ἐπὶ τῆς νέας τῆς Γαλλίας βασιλίδος Ἄννης, ἧτις ἦτο ἀδελφὴ πρεσβυτέρα τῆς Ἰσπανικῆς ἐκείνης ἡγεμονίδος, τὴν ὁποίαν ἐμελλε πρότερον νὰ λάβῃ σύζυγον ὁ Κάρολος. Οἱ Ἐρρίκων δέ, ἀπὸ πείρας μακρῆς καὶ πολυκρότου, εἰς τὴν ἀκαταγώνιστον αἰποῦ παρὰ ταῖς γυναῖξιν ἐπιτυχίαν, ἐνόμισεν, ὅτι εἰσακούσεται εὐμενῶς ὑπὸ τῆς βασιλίδος καὶ ἐτόλησεν νὰ διακρινώτῃ μάλιστα εἰς αὐτὴν σκανδαλωδέστατα τὸν ἔρωτα αὐτοῦ. Ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας Ριχελιεύς, μαθὼν ταῦτα, ἀπηγόρευσεν εἰς τὸν Βούκιγγαμ τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ ποτέ εἰς τὴν Γαλλίαν· ὁ δὲ, ἐνόμισεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκδικηθῇ τὴν ὕβριν ταύτην ἀποχρώντως εἰμὴ διὰ πόλεμου καὶ κατέπεισεν εἰς τοῦτο εὐχερῶς τὸν Κάρολον. Εὐχερῶς δ' εὗρέθη καὶ ἡ πρόφασις τοῦ πολέμου τούτου. Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις εἶχεν ἀποφασίσει τότε νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τῶν διαμαρτυρομένων αὐτῆς ὑπηκόων τὸ κυριώτατον αὐτῶν φρούριον, τὴν Ροχέλλαν, καὶ ἐπειδὴ γνωστὸς ἦτο ὁ ὑπὲρ τῶν διαμαρτυρομένων ζήλος τοῦ Ἀγγλικοῦ ἔθνους, ἠλπίζετο, ὅτι θέλει ἐνθουσιωδῶς ἐπιδοκιμάσει ἀγῶνα ἐπιχειρούμενον πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν καταθλιβομένων ἐκείνων ὁμοθηρῶν. Ἀλλ' αἱ ἐλπίδες αὗται ἀπέβησαν φροῦδι, διότι γνωστὸν ἐπίσης ἦτο τί εἶχε συμβῆ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Ὁ βασιλεὺς εἶχε πέμψει τότε πολεμικὰ πλοῖα εἰς ἐπικουρίαν τῆς Γαλλικῆς αὐτῆς κατὰ τῶν συμμάχων τῆς Ἰσπανίας Γενουαίων, ὁ δὲ Ριχελιεύς ἠθέλησεν νὰ μεταχειρισθῇ τὰ πλοῖα ταῦτα κατὰ τῆς Ροχέλλας. Ἐν τῷ ἄμα οἱ ναῦται Ἀγγλοὶ παρωξύνθησαν, καὶ συντάξαντες δήλωσιν διαλαμβάνουσιν, ὅτι, παρὰ νὰ πολεμήσωσιν ὁμοθηρῶς, προτιμῶσι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν διὰ νὰ ἀπαχθονισθῶσι αὐτόθι ἐνεκα τῆς παρακοῆς αὐτῶν, παρενόβητον τὸν δήλωσιν ταύτην ἐντὸς τῆς ἱέρως γραφῆς τοῦ ναυάρχου. Καὶ ὁ ναύάρχος Πεννιγκτὼν εἶπεν, ὅτι ἔχουσι δίκαιον, ἀλλ' ὑπέστη ἅπασαν τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως, ὅστις ἤξεωσεν, ὅτι ἡ Γαλλία ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ κατὰ τὸ δοκοῦν τὴν ναυτικὴν ἐκεί-

νην μοῖραν καὶ ὅτι οἱ ναῦται πρέπει νὰ τιμωρηθῶσιν. Ὃταν λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι εἶδον τὸν Βούκιγγαμ αὐτὸν ἀναλαβόντα τὴν ναυαρχίαν τοῦ στόλου τοῦ ἐν ἔτει 1627 ἐκπεμφθέντος εἰς ἐπικουρίαν τῶν ἐν Ροχέλλᾳ Ὑγωνιωτῶν (δηλαδὴ διαμαρτυρομένων), παντάπασι δὲν ἐπίστευαν ὅτι πρόκειται περὶ τῶν συμφερόντων τῆς θρησκείας. Τὸ δὲ χειρίττον, ἐν τῇ ἐπιχειρήσει ταύτῃ, ὁ δούξ ἀπέδειξε μὲν τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ, πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν ἀνεπιτηδειότητα· ἡ ἔφοδος κατὰ τῆς νήτου Ρέας, τῆς προκειμένης τοῦ ἱμῆος τῆς Ροχέλλας, ἀπέτυχεν ὀλοτελῶς, δις χίλιοι δὲ Ἀγγλοὶ ἐθυσιάσθησαν εἰς τὴν ἀτάσθαλον κουφότητα τοῦ ἀνδρός ἐκεῖνου ὅστις ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατῆσυχμένος παρὰ πάντων, ἐκτὸς παρ' ἑαυτοῦ, διότι ἦτο ἐπίσης φαιδρος ὅσον ὅταν ἀπῆλθε καὶ κατώρθωσε μάλιστα νὰ τύχῃ παραμυθίας παρὰ τῷ βασιλεῖ, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐγκατελείφθη ἀνεπικουρήτος.

Ἄλλ' ἐν τούτοις πρὸ καιροῦ ἡ Ἀγγλία δὲν εἶχε πάθει πληγὴν τοσαύτον βραεῖαν. Εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὰς πόλεις, πολυάριθμοι αἰκοῦνεναι, ἀγαπώμενοι καὶ τιμώμενοι ὑπὸ τοῦ ἔθνους, ἐπενηθόρου. Ἡ ἀγανάκτησις ἦτο κοινὴ. Ἐπῆλθον δὲ καὶ ἕτεροι συμφοραὶ, διότι τὸ ἐμπόριον, καταδιωχόμενον ὑπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἐνεκρῶθη· τὰ πλοῖα ἔμενον ἀργὰ εἰς τοὺς λιμένας, καὶ ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὀργή κοινὴ συνῆπτε, διὰ δεσμοῦ ἀρρήκτου, κατὰ τῆς κυβερνήσεως, τοὺς κατωτέρους εὐπατρίδας, τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, τὸ ἔθνος σύμπαν. Ὁ Βούκιγγαμ, ὅσῳ ἀλαζῶν καὶ ἀνῆτο, ἠθάνθη τὸ βάρος τῆς ἐθνικῆς ταύτης ἀπεχθείας καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ αὐτοῦ· παρεκτὸς τούτου, ὑπῆρχε καὶ χρημάτων κατεπίγυρα ἀνάγκη, ἅπαντες δὲ οἱ τρόποι τῆς αὐτογνώμονος εἰσπραξέως εἶχον ἐξαντληθῆ. Ὃθεν ὁ Ροβέρτος Κόττων, ὁ μετρίωτερος τῶν ἀντιπολιτευομένων, προσεκλήθη εἰς τὸ ὑπουργικόν συμβούλιον. Εἰπόντος δὲ αὐτοῦ, ὅτι ἀνάγκη νὰ θεραπευθῶσι τὰ δίκαια τοῦ ἔθνους παράπονα, ὅτι ἀνάγκη νὰ συγκροτηθῇ νέον παραλαμέντον, καὶ ἀνακαλέσαντος τοὺς λόγους τούτους τοῦ Λόρδου Βουρλεϊγίου πρὸς τὴν βασιλίδην Ἑλισάβετ' «κερδίσατε τὰς καρδίας αὐτῶν καὶ θελέτε ἔχει τὰ θαλάντια καὶ τοὺς βραχίονάς των, ὁ βασιλεὺς εἰδέθη τὴν γνώμην, αἱ φυλακαὶ, εἰς τὰς ὁποίας ἡ κυβέρνησις εἶχε ρίψει τοὺς ἀντιπολιτευομένους, ἠεώχθησαν καὶ τὸ τρίτον Παραλαμέντον συνεκλήθη, τῇ 17 Μαρτίου 1628.

Ἄλλὰ ἡ φρόνησις δὲν χαίρει διακρίβουσα ἐν ἡμῖν εἰμὴ ὅταν ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν προσκαλέσωμεν ἐπὶ τούτῳ, οὐχὶ ὅσῳκίς ὑπὸ ἄλλοτρίων προσαχθῇ χειρῶν. Ὁ λόγος τὸν ὅποιον, κατὰ συμβουλίην τοῦ Βούκιγγαμ, ὁ βασιλεὺς ἐξεφώνησεν ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ παραλαμένου, ὑπῆρξεν ἐπίσης ἄτοπος ὅσον καὶ ἡ ἐπὶ τὴν Ροχέλλαν στρατεία. «Κύριοί μου, εἶπεν ὁ Κάρολος, ἔκαπτος ἄς πράξῃ τοῦ λοιποῦ κατὰ συνείδησιν. Ἐὰν παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, δυστροπήσαντες, δὲν μὲ χωρηγῆτετε, ὅσα ἀπαιτοῦσι σήμερον αἱ ἀνάγκαι τοῦ κράτους, ἐὰν δὲν ἐκπληρώσετε τὸ καθήκον σας, τὸ ἐμὸν καθήκον θέλει μὲ ἀναγκάσει νὰ καταφύγω εἰς τοὺς ἄλλους τρόπους, ὧν εἰμὶ παρὰ Θεοῦ κάτοχος,

«να σώσω τὴν ἀπό-της μωρίας τινῶν ἀνθρώπων κιν-δουλεύουσιν πολιτεῖαν. Μὴ νομίσετε ὅτι σὰς ἀπειλῶν δὲν καταδέχονται νὰ ἀπειλήσω εἰμὴ τοὺς ὁμοίους μου· οἱ λόγοι μου εἶναι ἀπλῆ παραίνεσις ἐκεῖνου εἰς ὅ, καὶ ἡ φύσις καὶ τὸ καθήκον ἀνέθεντο τὴν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας εὐημερίας καὶ σωτηρίας φροντίδα. Ἐλπίζω δὲ, ὅτι ἡ παρούσα ὑμῶν διαγωγὴ θέλει με καταπίσει νὰ θεωρήσω εὐλόγους τὰς προλαβούσας ἀσυμβουλὰς, καὶ ὅτι, λαμβάνων ἀρρομὰς εὐγνωμοσύνη, ἡ πᾶς ὑμῶν, θέλει ἐνθαρρυνθῆ εἰς τὸ νὰ σὰς προσκαλῶ πολλὰκις περὶ ἐμέ.»

Ὁ δὲ σφραγιδοφύλαξ, λαβὼν τὸν λόγον μετὰ τὸν βασιλέα, προσέθηκεν. Ἡ Α. Μ., διὰ νὰ εἰσπράξῃ νέους φόρους, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ ἀποταθῆ εἰς τὸ Παρλαμέντον, ὅχι ὡς εἰς τὸν μόνον ὑπάρχοντα πρὸς τοῦτο τρόπον, ἀλλὰ ὡς εἰς τὸν εὐπρεπέστερον· ὅχι διότι δὲν ἔχει καὶ ἄλλους, ἀλλὰ διότι αὐτὸς συνάδει μᾶλλον πρὸς τε τὴν εὐμενῆ τοῦ βασιλέως διάθεσιν καὶ πρὸς τὴν τῶν ὑπάρχοντων ἔρεσιν. Ἄν δὲ τυχὸν δὲ, ἐπιτύχη, ἢ ἀνύσχη καὶ ἢ σπάθη τοῦ ἐχθροῦ θέλουσιν μᾶς ἀναγκάσει νὰ βαδίτωμεν ὁδὸν ἐστέραν. Μὴ λησμονῆτε λοιπὸν τὴν παραίνεσιν τῆς Α. Μ. ὡς τὸ ἐπαναλέγω, μὴ τὴν λησμονῆτε.»

Ἡ βουλὴ δὲν ἐπτοήθη ἀπὸ τῶν ἀπειλῶν τούτων διότι προέβλεπον αὐτῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνδρες θαρραλέοι καὶ ἐπιτήδειοι· ὁ Ἐδουάρδος Κόκ, τὸ ἀγγλίσταμα τοῦ δικαστικοῦ κλάδου, περιφανῆς οὐ μόνον ἐπὶ τῆ ἐπιστήμῃ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆ τοῦ χαρακτήρος εὐσταθείᾳ· ὁ Θωμᾶς Οὐεντβόρθιος, ὁ μετέπειτα Λόρδος Στραφφόρδιος, καὶ διασημώτατος ὑπουργὸς τοῦ Καρόλου γενόμενος, τότε δὲ νέος ἐτι ὢν, θερμουργός, εὐγλωττος καὶ πεφυκὼς μὲν πρὸς τὸ ἀρχεῖν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην φλόδημος μᾶλλον ὡς ἢ φίλαρχος· ὁ Δενζιλίος Ὀλλις, νεώτερος υἱὸς τοῦ Λόρδου Κλάου, σύντροφος ἐκ παιδῶν τοῦ Καρόλου, ἀλλὰ φίλος τῆς ἐλευθερίας εἰλικρινῆς καὶ μὴ καταδεχόμενος νὰ ὑπηρετήσῃ ὑπὸ ἄνδρα, τοῦ οὐοίου τὸ μόνον προτέρημα ἦτο ὅτι ἠνούετο παρὰ τοῦ βασιλέως· ὁ Πύμ, σοφὸς περὶ τὴν ἐπιστήμην τοῦ δικαίου, ἰδίως τοῦ δημοσίου δικαίου, πνεῦμα ἀτάραχον καὶ πολμηρόν, δημογωγὸς ἔμφορον καὶ πλεῖστοι ἄλλοι αἵτινες θραδύτερον ἐπέπρωτο νὰ λάβωσι τοσοῦτον παικίλας τύχας καὶ νὰ ὑπηρετήσωσι μάλιστα συμφέροντα ἀντίπαλα, πρὸς τὸ παρὸν ὅμως ἦσαν ἠνωμένοι· διὰ κοινῶν ἀρχῶν καὶ ἐπιθυμιῶν.

Ἡ βουλὴ ὑπεσχέθη ὅτι θέλει χορηγήσει τὰ ζητούμενα χρήματα, ἀλλὰ παρεπονέθη διὰ τὰς ἐπανελημμένας καὶ αὐτογνωμόνας ἐγκλίσεις πολλῶν βουλευτῶν, τῶν οὐοίων τὸ μόνον ἐγκλήμα ἦτο ὅτι συνήγορησαν ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ ἔθνους, ἀπήτησεν ὥστε τὸ ἐνταλμα τῆς φυλακίσεως ν' ἀναφέρει πάντοτε τὸν λόγον δι' ὃν διατάσσεται ἡ φυλάκισις, ἄλλως δὲ νὰ θεωρηθῆ ἀκυρον, ἀπήτησεν ὥστε οὐδεὶς φόρος, οὐδὲν δάνειον ἢ ἐκούσιον δῶρον νὰ μὴ λαμβάνεται ἀνευ τῆς συνευδοκίσεως τοῦ Παρλαμέντου. Εἰς τοῦτο δὲ συνεφωνήσαν καὶ οἱ Λόρδοι· καὶ ἐπειδὴ ἐπὶ δύο ἔτους μῆνας ἀνεβλήθη ἡ βασιλικὴ ἐπικύρωσις, ἡ βουλὴ προσέβη περαιτέρω ἔτι καὶ συνέταξε τὸ περίρημον περὶ

δικαίων προβούλευμα, τὸ οὐοιον εἶναι μὲν γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα bill of right, εἶναι δὲ τὸ δεύτερον μὲγα δικαιογράφων τῶν Ἀγγλικῶν ἐλευθεριῶν. Τὸ προβούλευμα τοῦτο οὐδὲν καινὸν ἀπήτησεν, ἀλλὰ περιορίσθη εἰς τὸ νὰ ὀρίσῃ μὲν τὰ ἀρχαῖα τοῦ ἔθνους δικαία ὡς πρὸς τοὺς φόρους, ὡς πρὸς τὰ ἄλλα παντός εἶδους βάρη τῶν περιουσιῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, νὰ καταδείξῃ δὲ τὰς περιστάσεις καθ' ἃς τὰ δικαία ταῦτα παρεβιάσθησαν καὶ νὰ αἰτήσῃ θεραπείαν. Ὁ βασιλεὺς κατ' ἀρχὰς ἐγραψεν ὑπὸ τὸ προβούλευμα ἀμείβον τινα ἀπάντησιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ βουλὴ ἀπήτησεν σαφετέραν ἀπόφασιν καὶ ἠτείλησε, τοῦτου μὴ γινόμενου, νὰ κατηγορήσῃ πάλιν τὸν Βούκιγγαμ, παρέστη ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ Παρλαμέντον καὶ διέταξε νὰ ἐξεβελισθῆ μὲν ἢ προηγουμένη ἀπόκρισις, νὰ γραφῆ δὲ ὁ τύπος τῆς ἐπικυρώσεως διὰ τῶν νεομισμένων Γαλλικῶν λεξῶν· soit droit fait comme est désiré, ἦτοι κυρωθήτω τὸ ζητούμενον.

Ἡ βουλὴ ἐτήρησε τὴν περὶ τῆς ἐπιχορηγήσεως τῶν χρημάτων ὑπόσχεσιν αὐτῆς· ἀλλὰ τὸ ἐγκριθέν προβούλευμα δὲν καθιέρω εἰμὴ ἀπλῶς ἀρχὰς, τὸ δὲ σπουδαῖον ἦτο νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ ἀρχαὶ αὗται, καὶ ἐν τούτοις ὁ Βούκιγγαμ παρέμενον εἰς τὰ πράγματα, ἡ δὲ κυβερνήσις ἐξηκολούθει εἰσπράττουσα τὰ τελωνικὰ δικαιομάματα, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ταῦτα δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὸν περὶ δικαίου νόμων. Ὅθεν μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἡ βουλὴ συνέταξεν ἀλλεπαλλήλως δύο νέας παραστάσεις, τὴν μίαν κατὰ τοῦ δουκὸς, τὴν ἄλλην, διὰ νὰ ὀρίσῃ, ὅτι τὰ τελωνικὰ δικαιομάματα, ὡς καὶ πᾶς ἄλλος φόρος, δὲν ἤδύνατο νὰ πληρωθῶσιν εἰμὴ δυνάμει τοῦ νόμου. Ὁ Βασιλεὺς, ἀπολέσας τὴν ὑπομονὴν, ἐκήρυξε, περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουνίου, τὴν λῆξιν τῆς πρώτης τοῦ παρλαμέντου συνόδου. Μετὰ τρεῖς δὲ ἐβδομάδας ὁ ἱατρός τοῦ Βούκιγγαμ Λάμβ ἐφρονέθη ὑπὸ τοῦ ὄχλου ἐν Λονδίῳ καὶ ἐτοιχοκολλήθη ἐκθεμα δαλαμβάνων· «: Τίς κυβερνᾷ τὸ κράτος; ὁ βασιλεὺς. Τίς κυβερνᾷ τὸν βασιλέα; ὁ Δούξ. Τίς κυβερνᾷ τὸν Δούκα; ὁ διάβολος Ἄς προτέγη ὁ δούξ, διότι ἄλλως θέλει πάθει χείρωνα τοῦ ἱατροῦ αὐτοῦ.» Ὁ Βούκιγγαμ παρεσκευάζετο τότε νὰ ἀπέλθῃ μετὰ τοῦ στόλου εἰς Ῥοχέλλαν, κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον, ἀληθῶς δὲ διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν μετὰ τῆς Γαλλίας εἰρήνην. Ἀλλὰ τῆν 23 Αὐγούστου, ἐνῷ ἐξήρχετο τοῦ δωματίου αὐτοῦ διὰ νὰ ἐπιβῆ εἰς τὴν ἄμαξαν, ἐδόλοφονήθη ὑπὸ τοῦ Φέλτωνος, πρώην ὑπολοχαγοῦ τοῦ πεζικοῦ. Ὁ δολοφόνος δὲ ἐφυγεν, οὐδὲ ὑπερασπίσθη ἐκυτόν, ἀλλ' εἶπεν ἀπλῶς ὅτι θεώρει τὸν δούκα ὡς ἐχθρὸν τοῦ βασιλείου, ὡμοσεν ὅτι συνενόχους δὲν ἔχει; καὶ ἀπέθανεν ἀτάραχος, ὁμολογήσας ἐν τούτοις ὅτι ἤμαρτεν.

Ὁ Κάρολος ἐταράχθη ἀπὸ τοῦ στυγεροῦ τούτου κακυρρήματος καὶ ἠγανάκτησε διὰ τὴν χαρὰν τὴν οὐοιαν ἐδείξεν ἕνεκα αὐτοῦ ὁ ὄχλος. Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συνόδου, ἐπιθυμητὰς νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν κοινὴν γνώμην, εἶχε περιστέλλει τοὺς δακτύλους τῆς τυρπῆς εἰς τὴν μοιραρχίαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὑποταγῆς καὶ καταδιώκει τοὺς παπιστάς. Ἀλλ' ἤδη, ὀργισθεὶς διὰ τὸν φόνον τοῦ Βούκιγγαμ, ἀπέδιωκεν αὐθις τὴν εὐσίαν αὐτοῦ εἰς

ἐπίσκοπος Λαύδιον, τὸν ὅποιον διώρισε τότε ἐπίσκοπον Λονδίνου, προσδετούτοις κατώρθωσε νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως τὸν λαμπρότερον τῶν ἀρχηγῶν αὐτῆς, τὸν εὐγλωττότερον δὲ τῶν ῥητόρων, τὸν Θωμᾶν Οὐεντουόρθιον, ὅστις, ἀναδειχθεὶς μέλος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ φιλόδοξος ὢν καὶ ἀγέρωχος, ἐλάτρευσε ἤδη τὴν ἐξουσίαν περιπαθῶς ὅσον ἄλλοτε εἶχε λατρεύσει τὴν ἐλευθερίαν. Ἐγένοντο δὲ καὶ ἄλλαι λειποταξίαι, ὥστε ὁ Κάρολος, περιστοιχισμένος ἤδη ὑπὸ συμβούλων νέων, ἐμβριθεστέρων, ἱκανοτέρων καὶ εὐπολητοτέρων τοῦ Βούκιγγαμ, εἶδεν ἀρόβως προσεγγίζουσαν τὴν δευτέραν τοῦ Παρλαμέντου σύνοδον.

Ἡ Βουλὴ, ἅμα συνελθοῦσα, κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1629, ἠθέλησε νὰ μάθῃ πῶς ἐγένετο ἡ δημοσίευσις τοῦ περὶ δικαίων νόμου, καὶ ἔμαθεν ὅτι, τὴν ἐπισῶσαν τῆς ἀποχωρήσεώς της, κατὰ διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, ἀφρέθη κάτωθεν τοῦ νόμου ἡ γνησία αὐτοῦ ἐπικύρσις, προστεθεὶ δὲ ἡ πρώτη ἐκείνη ἀμφίβολος ἀπόκρισις καὶ ἐξηρανίσθησαν πάντα τὰ ἀντίτυπα ὅσα ἔφθασαν νὰ φέρωσι τὴν δευτέραν καὶ ὀριστικὴν ἀπάντησιν. Ἡ Βουλὴ, πιστοποιήσασα τὸ γεγονός, ἐσιώπησεν, ἀλλ' ἡ σιωπὴ τῆς δὲν ἐνεφαίνε τὴν λήθην. Ἐπνεύλαβε δὲ ἀπάσας αὐτῆς τὰς προσβολὰς, διὰ τὴν ἀνοχὴν ἣς ἤξιούντο οἱ παπισταί, διὰ τὴν εὐνοίαν τὴν ἀπονεμομένην εἰς τοὺς ὀπαδοῦς τῆς τυφλῆς ὑπακοῆς, διὰ τὴν κακὴν διανομὴν τῶν ἀξιωμάτων καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν, διὰ τὴν ἰδρυτικὴν τῶν ἐξαιρετικῶν δικαστηρίων, διὰ τὴν παραβίασιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἔθνους.

Ὁ Κάρολος ἠγωνίσθη ματαίως ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς Βουλῆς τὴν παραχώρησιν τῶν τελωνικῶν φόρων, ἐφ' ἧ καὶ μόνῳ εἶχε συγκροτηθῆ ἡ νέα αὕτη σύνοδος. Ἡ Βουλὴ δὲν ἐπέθετο νὰ παραδώσῃ τὸ τελευταῖον τοῦτο, κατὰ τῆς ἐπικειμένης ἀπολύτου ἐξουσίας, ὄπλον αὐτῆς. Διαφημισθέντος δὲ ὅτι ὁ βασιλεὺς μελετᾷ νέαν διαλύσιν, ἐπροτάθη νὰ ψηφισθῆ ἐπανειλημμένη, κατὰ τῆς εἰσπραξέως τῶν τελωνικῶν φόρων, παράστασις. Καὶ ὁ μὲν πρόεδρος ἀπεποιήθη νὰ καθυποβάλῃ τὴν πρότασιν ταύτην εἰς ψηφοφορίαν, λέγων ὅτι οὕτω διατάχθη ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος. Ἄλλ' ἡ Βουλὴ ἐπέμεινε. Ὁ πρόεδρος τότε ἠγέρθη ἀπὸ τῆς ἔδρας αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ Ὅλλις καὶ ἄλλοι βουλευταὶ τὸν ἠάγκασαν διὰ τῆς βίας νὰ καθήσῃ πάλιν, κατισχύσαντες τῶν φίλων τῆς αὐλῆς, οἵτινες ἠγωνίζοντο νὰ τὸν ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας των. «Μὰ τὰ πάθη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν εἶπεν ὁ Ὅλλις, θέλεις ἐδρεύει ἐν τρυφᾷ ἐνόσω» ἢ Βουλὴ εὐδοκῆθη νὰ ἐξέλθῃ — «Δὲν θέλω, δὲν δύναμαι, δὲν τολμῶ» ἐφώνησεν ὁ πρόεδρος. Ἀλλὰ ἡ παραρὰ τῶν ἀντιπολιτευομένων οὐδένα εἶχε ἤδη χαλινὸν καὶ ὁ πρόεδρος ἐβιάσθη νὰ καθήσῃ. Ὁ βασιλεὺς, μαθὼν τὸν θόρυβον τοῦτον, διέταξε τὸν ραβδοῦχον τῆς Βουλῆς ν' ἀποχωρήσῃ, ὅπερ συνεπήγετο αὐτοδικαίως τὴν καὶ πᾶσης συζητήσεως· ὁ ραβδοῦχος ὅμως ὑπεχρέωθη νὰ παραμείνῃ, καθὼς καὶ ὁ πρόεδρος. Ὁ βασιλεὺς ἐπεμψε δευτέρον διαγγελέα, διὰ νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν διάλυσιν τοῦ παρλαμέντου. Ὁ διαγγελεὺς, εὐρῶν τὰς θύρας κεκλεισμένας ἔσωθεν, δὲν ἠδυνήθη νὰ εἰσέλθῃ. Ὁ Κάρολος, ἐκμανεὶς ἤδη ὑπὸ τῆς ἀγανακτῆ

σεως, παρήγγειλεν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν σωματοφυλάκων αὐτοῦ νὰ ῥίξῃ τὰς θύρας. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ, ἡ Βουλὴ εἶχεν ἀπέλθει, ἀφοῦ ἐψήφισε διαμαρτύρησιν, κηρύττουσαν παράνομον τὴν εἰσπραξίν τῶν τελωνικῶν δικαιωμάτων καὶ ἀποραιομένην ἔνοχον ἐσχάτης προδοσίας πάντα τὴν εἰσπράττοντα τὰ δικαιώματα ταῦτα ἢ καὶ ἀπλῶς συναινοῦντα εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ αὐτά.

Πᾶσα συνδιαλλαγὴ ἦτο ἤδη ἀκατόρθωτος. Ὁθεν τῇ 11 Μαρτίου 1629, ὁ βασιλεὺς, παραστάς ἐν τῇ βουλῇ τῶν λόρδων, εἰς ἣν δὲν προτεκλήθη ἡ κάτω βουλὴ, διέλυσε τὸ παρλαμέντον, κατατιθεὶς τὴν στασιαστικὴν διαγωγὴν τῆς κάτω βουλῆς δὲν κατεδίκασεν ὅμως ἅπαντα αὐτῆς τὰ μέλη, ἀλλὰ μόνον καταχθονίους τινὰς ἄνδρας, εἰπὼν, ὅτι θέλουσι τιμωρηθῆ. Δι' ἰδιαιτέρας δὲ διακηρύξεως ἀνήγγειλεν εἰς τὸ καρινόν, ὅτι δὲν ἀποστρέφεται μὲν τὰ παρλαμμένα, ὅτι ὅμως τοῦλοιποῦ πᾶσα περὶ τῆς προσκλήσεως αὐτῶν ἀπαίτησις θέλει θεωρηθῆ ὡς ὑβρὶς ἀξίοπνοισ· ἐπὶ πᾶσιν ἐφυλακίσθησαν ἑννέα μέλη τῆς κάτω βουλῆς, ἐν οἷς καὶ ὁ Ὀλλοις, ὁ πρωτοεργὸς τοῦ τελευταίου κινήματος.

Ὁ Κάρολος, διαλύσας τὴν τρίτην αὐτοῦ βουλὴν καὶ ἀποραιοσας ἤδη νὰ κυβερνήσῃ ἀνευ τῆς συμπράξεως τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, δὲν ἠθέλε οὐδὲν ἤγχιον νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν αὐτογνώμονα εἰσπραξίν ὅλων τῶν φόρων ὅσοι ἀπητούντο πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου· ὅθεν ἔσπευσε νὰ εἰρηνεύσῃ πρὸς τε τὴν Γαλίαν (14 Ἀπριλίου 1629) καὶ πρὸς τὴν Ἰσπανίαν (5 Νοεμβρίου 1630), καὶ εἶδεν οὕτως ἐαυτὸν ἀηλαγμένον τελευταῖον τῶν τε ἐσωτερικῶν ἀντιπάλων καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν.

Ἐπέστησε δὲ τῶν διχοφόρων κλάδων τῆς διοικήσεως ἄνδρας συντελεστικοῦς, ὡς ἐκ τοῦ χαρακτήρος καὶ τῶν προτερημάτων αὐτῶν, εἰς τὴν παγίωσιν τῆς καμβασιλείας. Ὁ Θωμᾶς Οὐεντουόρθιος, ὁ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Λόρδου Οὐεντουορθίου καὶ τοῦ Κόμητος Στραφφορδίου προαχθεὶς, ἀνὴρ πλείστην μὲν ἔχων περὶ τὸ πράττειν ἐπιτηδειότητα, δεινὸς δὲ περὶ τὸ λέγειν καὶ μέγας τὸ φρόνημα, ἀλλὰ τὸν χαρακτήρα τραχὺς καὶ φίλαρχος, εἰσῆκούετο μάλιστα παρὰ τῷ βασιλεὶ ὡς πρὸς τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ στρατιωτικὰ πράγματα. Διατελέσας, ὡς προεῖρηται, εἰς τῶν ἐπιφανεστέρων ἀρχηγῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἐμίσει ἤδη, ὡς ἀληθῆς ἀποστάτης, τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους ἐγκατέλιπε· καὶ γινώσκων κάλλιστα τὰ αἰσθήματα, τὰς δυνάμεις καὶ τὴν πολιτικὴν τῶν φατριῶν, εἰς τὰς ὁποίας πρὸ μικροῦ ἐτι ἀνήκεν, ἐμελέτησε βούλευμα μέγα καὶ ἄριστα νοσημένον, τὸ ὁποῖον ἅπαντα ἡ ἐπιτηδειότης τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως μικροῦ ἐδέησε νὰ μὴ δυνηθῆ νὰ ματαιώσῃ. Ἐκάλεσε δὲ ἐμφαντικώτατα τὸ βούλευμα τοῦτο, ἐν τῇ ἀπορρήτῳ αὐτοῦ ἀλληλογραφίᾳ, τὸ διαμπερές καὶ προέθετο νὰ πράξῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν πάντα καὶ ἐτι μᾶλλον ἢ πάντα ὅσα ἐπράττεν ἐν Γαλλίᾳ ὁ Ῥιχελιεύς· νὰ ἀναδείξῃ τὸν Κάρολον μονάρχην ἀπόλυτον ὅσον ἦσαν οἱ ἀπολυτῶτεροι τῶν ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ μοναρχῶν· νὰ καταστήσῃ τὴν περιουσίαν καὶ τὴν προσωπικὴν ἐλευ-

θερίαν τοῦ ὅλου ἔθνους ὑποχειρίου τοῦ στέμματος· νὰ ἀφαιρήσῃ ἀπὸ τῶν δικαστηρίων, καὶ ὡς πρὸς αὐτὰς τὰς ἰδιωτικὰς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων δίκας, πᾶν ἀνεξάρτητον κράτος καὶ νὰ καταδιώξῃ ἀνηλεῶς πάντα ὅστις ἤθελε μεμρῆθῃ τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ζητήσῃ τὴν κατ' αὐτῶν θεραπείαν, καθ' οἷονδῆποτε τρόπον, ἔστω καὶ τὸν κοσμιώτερον καὶ τὸν νομιμώτερον, παρ' οἷονδῆποτε δικαστηρίου. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πρόθεσις τοῦ καὶ ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι θαυμαστός τῶν ἀνεδείχθη ἡ ἀνὴρ διὰ τὸ σκόπιμον, τὸ ἀπερίσπαστον, τὸ ἀσφαλές τῶν ἐπιχειρημάτων ὅσα μετεχειρίσθη πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς προθέσεως ἐκείνης· Ὁ Οὐεντκούρβριος ἐνόησεν, ὅτι ἐν μάλιστα ὄργανον ὑπῆρχε πρὸς τοῦτο ἐπιτήδειον, ὁμόνιμος στρατός· Ὁθεν, πρὸς συγκρότησιν στρατοῦ τοιοῦτου, ἔτριψεν ἰδιωτὰς τὸν δραστηριότητα τῆς ἰσχυρᾶς αὐτοῦ ψυχῆς καὶ τὴν Ἴρλανδίαν, τῆς ὁποίας ἦτο ἀντιβασιλεὺς, κατώρθωσε τῶν ἰδρύσῃ, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἰθαγενῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν Ἀγγλῶν ἀποίκων, στρατιωτικὸν δεσποτισμὸν τοιοῦτον, ὥστε εὐλόγως ἐκαυχᾶτο, ὅτι, τῶν ἐπὶ γῆς ἡγεμόνων, οὐδεὶς ἕτερος εἶναι μᾶλλον ἀπόλυτος ἢ ὁ τῆς Ἀγγλίας βασιλεὺς ὡς πρὸς τὴν νῆτον ἐκείνην.

Τῶν δὲ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων προϊστατο ἰδίᾳ ὁ Γουλιέλμος Λαύδιος, ὅστις κατὰ Αὐγούστον τοῦ 1633 ἔλαβε τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας, ἀναγορευθεὶς Ἀρχιεπίσκοπος Κανταβρυγίας. Οὐδεὶς τῶν ἀρχιερέων τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τοσοῦτον τῶν ἀρχῶν τῆς διαμαρτυρήσεως καὶ τοσοῦτον προσεγγίσει εἰς τὸ καθολικὸν θρησκευμα ὅσον ὁ Λαύδιος. Ἡ προσήλωσις τοῦ εἰς τὰς τελετὰς καὶ ἑορτὰς τοῦ καθολικισμοῦ, ἡ δυσμένεια αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγάμους ἱερεῖς, ὁ διακαὴς καὶ ὄχι ἀνιδιοτελής ζήλος μὲ τὸν ὁποῖον ἐμάχετο ὑπὲρ τῶν ἀξιώσεων τοῦ κλήρου εἰς τὴν τυρλὴν πρὸς αὐτὸν ὑποταγὴν τῶν λαϊκῶν, ἤθελον καταστήσει τὸν ἀνδρα μισητὸν παρὰ τοῖς καθαροθρήσκους, καὶ ἂν πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν ἐκείνων δὲν ἐπολιτεύετο εἰμὴ νομίμως καὶ γενναίως. Ἀλλὰ ὁ νοῦς αὐτοῦ ἦτο στενός· μικρὰ δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ κόσμου ἐμπειρία. Καὶ φύσει ὦν ἐλαφρὸς καὶ εὐπαράφορος, ταχὺς μὲν ἦτο εἰς τὸ κῆδεσθαι περὶ τῆς ἰδίας ἀξιοπρεπείας, βραδύς δὲ εἰς τὸ ἐλεεῖν τὰ παθήματα τῶν ἄλλων. Εἰς τὴν ἀδίαλειπτον καὶ ἀπότομον ἐπιτήρησιν τοῦ ἀνδρὸς τούτου καθυπεβλήθη ἅπασα ἡ Ἀγγλία. Καὶ αὐταὶ αἱ μικρότεραι τῶν ἑτεροδοξούντων ἐκκλησίαι ἀνεχνεύθησαν καὶ διελύθησαν. Καὶ αὐτὸς ὁ ἰδιωτικὸς βίος δὲν διέφυγε τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν κατασκόπων αὐτοῦ. Τοσοῦτος δὲ ἦτο ὁ ἀπὸ τῶν αὐστηρῶν καταδιώξεων καὶ ποινῶν αὐτοῦ φόβος, ὥστε ἐπὶ τέλους τὸ θανάσιμον μῖσος τὸ ὁποῖον ἐνεφύλευεν εἰς ἀναριθμήτους ψυχὰς κατὰ τῆς ἐπικρατοῦσης ἐκκλησίας, ἐκαλύφθη ἐν γένει ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς πρὸς αὐτὴν ὁμοφροσύνης.

Τὰ δικαστήρια οὐδεμίαν παρεῖχον εἰς τοὺς ὑπηκόους προστασίαν κατὰ τῆς πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς τυραννίας τῆς ἐποχῆς ταύτης· διότι οὐ μόνον οἱ δικασταὶ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, οἱ κατὰ τὰς δυνάμεις τῆς Κυβερνήσεως παυόμενοι, ἦσαν προθυμότε-

τοι ἐκτελεστοὶ τῆς θελήσεως αὐτῆς, ἀλλ' ἐκτός τούτων ὑπῆρχον καὶ ἑκτακτα δικαστήρια, ἐτι προθυμότερα ἀναδεικνύμενα ὄργανα τῆς φοβερᾶς ἐκείνης αὐθαιρεσίας. Τῶν δικαστηρίων τούτων τὰ μᾶλλον περιβόητα ἦσαν τὸ Διάστερον λεγόμενον δικαστήριον καὶ ἡ Ἀνωτάτη ἐπιτροπὴ, τὸ μὲν ἔργον ἔχον τὴν ἐξέλεξιν τῶν πολιτικῶν κακοουργημάτων, ἡ δὲ, τὴν τιμωρίαν τῶν θρησκευτικῶν παραβάσεων. Οὐδέτερον δ' αὐτῶν ἀνέτρεχε μέχρι τοῦ ἀρχαίου τῆς Ἀγγλίας πολιτεύματος· πρῶτοι οἱ Θεοδωρίδαι βασιλεῖς, ἔδωκαν τοιαύτην ἀρμοδιότητα εἰς τὸ Διάστερον δικαστήριον καὶ πρῶτοι αὐτοὶ ἱδρυσαν τὴν ἀνωτέραν Ἐπιτροπὴν· ἀλλ' ἤδη αἱ ἀρχαὶ αὗται, ὑπὸ τοῦ βικίου πνεύματος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κανταβρυγίας διεπόμεναι καὶ παντὸς βουλευτικοῦ ἀπηλλαγμένα ἐλέγχου, ἀνεδείχθησαν ἀρπακτικώτεραι, ὑβριστικώτεραι, κακοβουλώτεραι παρὰ ποτὲ, καὶ παρέσχον εἰς τὴν Κυβερνήσιν τὸν τρόπον τοῦ νὰ χρηματολογῇ, νὰ φυλακίζῃ, νὰ στηλιτεύῃ καὶ νὰ ἀκρωτηριάξῃ πάντας τοὺς ἀντιπολιτευομένους. Μεταξὺ τῶν πολλῶν θυμάτων τῆς ἐποχῆς ταύτης ὀνομαστοὶ μάλιστα ὑπῆρξαν ὁ νομοδιδάσκαλος Πρύννιος, ὁ θεολόγος Βύρτων καὶ ὁ ἱατρὸς Βαστουίκιος, αἵτινες εἰσῆχθησαν ἐνώπιον τοῦ Διαστέρου δικαστηρίου, ἐπὶ συγγραφῇ καὶ διαδόσει σατυρικῶν φυλλαθίων κατὰ τῆς εὐνοίας ἣτις ἀπενέμετο εἰς τοὺς Παπιστὰς, κατὰ τῶν καταχρήσεων τῶν ὑπαλλήλων καὶ προπάντων κατὰ τῆς τυραννίας τοῦ Λαυδίου καὶ τῶν ἐπισκόπων. Κατ' ἀρχὰς ἡ κυβερνήσις ἠθέλησε νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ ἔγκλημα αὐτῶν ὡς ἐσχάτην προδοσίαν· ἀλλ' οἱ δικασταὶ παρετήρησαν ὅτι δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ παρεκταθῇ ἐπὶ τοσοῦτον ἡ ἐννοία τοῦ νόμου καὶ τῶν κατηγορημένων συγγραφῶν, ὥστε ἀνάγκη ἐγένετο νὰ περιορισθῇ ἡ κατηγορία εἰς τὴν ἀπλὴν λεγομένην προδοσίαν. Ἡ κραυγάζουσα τῆς ἀδικασίας παρανομία προῦπέδειξεν ἀποχεώντως τὴν βαρβαρότητα τῆς ἀποφάσεως. Οἱ κατηγορούμενοι προστεκλήθησαν νὰ υποβάλωσιν ἀμελλητί τὴν υπεράσπισιν αὐτῶν, ἀπειληθέντες ὅτι ἄλλως θέλουσι θεωρηθῆ ὡς ὁμολογούμεναι αἱ ἀποδιδόμεναι εἰς αὐτοὺς πράξεις. Καὶ ἐπειδὴ ἀπήντησαν, ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ τὴν γράψωσι, διότι, καίτοι αἰτήσαντες, δὲν ἔλαβον οὔτε χάρτην, οὔτε μελάνην, οὔτε κονδύλια, ἐδόθησαν μὲν εἰς αὐτοὺς ταῦτα πάντα, ἀλλὰ διετάχθη συγχρόνως ὅτι ἡ ἀπολογία τῶν πρέπει νὰ υπογραφῇ ὑπὸ τῶν δικηγόρων αὐτῶν. Καὶ ἐντούτοις ὁ δικηγόρος τὸν ὁποῖον διώρισαν δὲν ἔλαβεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν φυλακὴν. Εἰσελθὼν τελευταῖον, ἀπεποιήθη τοῦ νὰ υπογράψῃ τὴν ἀπολογίαν, φοβούμενος μὴν ὑποπέσῃ εἰς τὴν ὄργην τῆς αὐτῆς, καὶ οὐδὲ ἕτερος οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ ἀναλάβῃ τὸν κίνδυνον τοῦτον. Ὁθεν οἱ κατηγορούμενοι ἐζήτησαν τὴν ἄδειαν νὰ υποβάλωσι τὴν ἀπολογίαν αὐτῶν παρὰ τῶν ἰσθίων ὑπογεγραμμένην. Τὸ δὲ δικαστήριον ἀπέβριψε τὴν αἴτησιν, ἐπαναλαθὼν, ὅτι, ἐὰν ἡ ἀπολογία δὲν ὑπογραφῇ ὑπὸ δικηγόρου, τὰ γεγονότα θέλουσι θεωρηθῆ ὡς ὁμολογούμενα. « Ἀλλὰ, Κύριοι, εἶπεν ὁ Πρύννιος » μᾶς ζητεῖτε πρᾶγμα ἀδύνατον. » Τὸ δικαστήριον ὁμως περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἀπόφασιν

αὐτοῦ. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἀρχῇ τῆς συζητήσεως εἰς τῶν κατηγορουμένων περιυβρίσθη βαναύσως. Πρὸ τετραετίας ὁ Πρύνιος εἶχε καταδικασθῆ, ἕνεκα ἐτέρου τινὸς σατυρικοῦ φυλλαδίου, εἰς ὠτοκοπίαν· ὁ δὲ σφραγιδοφύλαξ λόρδος Φίγγιος κυττάξας αὐτόν, α Ἐνόμιζον, » εἶπεν, ὅτι ὁ κύριος Πρύνιος δὲν ἔχει πλέον ὧτα, » ἀλλὰ μὲ φαίνεται νὰ βλέπω ἔτι λείψανά τινὰ αὐ- » τῶν. » Καὶ διὰ νὰ εὐχαριστηθῆ ἡ περιέργεια τῶν δικαστῶν, εἰς τῶν κλητῆρων, πλησιάζας πρὸς τὸν κατηγορούμενον, ἀνέσυρε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του καὶ ἀπεκάλυψε τὰ ἠρωτηριασμένα αὐτοῦ ὧτα. α Κὺ » α ριοί μου, εἶπεν ὁ Πρύνιος, μὴ ὀργισθῆτε, παρα- » α καλῶ· ἀλλὰ δὲν ζητῶ ἀπὸ τὸν Θεὸν ἄλλο, εἰμὶ α νὰ σᾶς δώσῃ ὧτα διὰ νὰ μὲ ἀκούσετε. » Κατεδικάσθησαν δὲ κατὰ μῆνα Ἰούνιον 1637 εἰς στηλίτευσιν, εἰς ὠτοκοπίαν, εἰς 5000 λιρῶν χρηματικὴν ποινὴν καὶ εἰς αἰδίου φυλάκισιν. Τὴν ἡμέραν τῆς ἐκτελέσεως, πλῆθος ἄπειρον λαοῦ συνῆρυσεν εἰς τὴν πλατείαν· θελήσαντος δὲ τοῦ δημοῦ νὰ τοῦ ἀπομακρύνῃ. α Μὴ τοὺς διώχης, εἶπεν ὁ Βύρτων, α νάγκη νὰ διδαχθῶσι νὰ ὑποφέρωσι. » καὶ ὁ δήμιος, ταραχθεὶς, δὲν ἐπέμεινα. α Φίλιτατε Κύριε, » εἶπε πρὸς τὸν Βύρτωνα γυνή τις, αὕτη εἶναι ἡ ἀρί- » στη τῶν ὄσων ποτε ἐκηρύξατε διδαχῶν. » — α Δέν » ἀμφιβάλλω, ἀπήτησεν ἐκεῖνος, καὶ εἶθε ὁ Θεὸς νὰ » α νεύσῃ ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας τῶν παρευρισκομέ- » νων. » Νέος τις ὠχρίασεν, ἀποβλέψας πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ Βύρτων, παρατηρήσας τοῦτο, α Υἱέμου, » εἶπεν, διατί ὠχρίας; ἡ καρδία μου δὲν εἶναι ἀθε- » νῆς, καὶ ἂν εἶχον χρεῖαν πλειοτέρας δυνάμεως, ὁ » Θεὸς δὲν ἤθελε μὲ τὴν στερήσει. » Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, τὸ πλῆθος ἀπέβαινε πυκνότερον περὶ τοῦ καταδίκου, εἰς δὲ ἐκ τῶν παρισταμένων προσέφερεν εἰς τὸν Βαστουϊκὸν δέσμην ἀνθέων, ἐρ ἧς ἐπεκάθησε μέλισσα, α Ἰδέτε, εἶπεν ὁ Βαστουϊκίος, τὴν ἀθώ- » αν ταύτην μέλισσαν· καὶ ἐν αὐτῷ τῆς καταδίκης » τῷ τόπῳ ἔρχεται νὰ ἐκμυζήσῃ τὸ μέλι τῶν ἀνθέων· » διατί λοιπὸν καὶ ἐγὼ νὰ μὴ γευθῶ ἐνταῦθα τὸ μέλι » τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. » — α Χριστιανοί, ἀνέκραξεν » ὁ Πρύνιος, ἐὰν δὲν ἐρροντίζομεν εἰμὴ περὶ τῆς ἐ- » δικῆς μας καὶ μόνον ἐλευθερίας, δὲν ἤθελομεν εἶσθαι » τώρα ἐδῶ· ἀλλὰ ἕνεκα τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας, » ἕνεκα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους ὅλου, διεκινδυνεύ- » σαμεν τὴν ἐδικὴν μας. Φυλάξατε λοιπὸν, σᾶς ἐ- » ξορκίζομεν, φυλάξατε αὐτὴν ἐπιμελῶς, ἐπιμείνατε, » ἔστε πιστοὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν » πατρίδα· ἄλλως θέλετε ὑποπέσει καὶ ὑμεῖς καὶ τὰ » τέκνα σας εἰς αἰῶνιον δουλείαν. » Καὶ ἡ πλατεῖα ἄ- » παστα ἀντήχησεν ὑπὸ πανδήμων ἐπυρρημιῶν.

Ἄλλ' ἂν ἡ γενναιοφροσύνη τῶν μαρτύρων τούτων ἐνέφαιεν, ὅτι πᾶν αἶσθημα ἐλευθερίας δὲν εἶχεν ἔτι ἐπιεπαίεθαι ἀπὸ τὰς καρδίας τοῦ ἔθνους, ἡ ἀπηνῆς τῶν δικαστηρίων αὐστηρότης καὶ αὐθαιρεσία ἀποδείκνυεν, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἦτο παντοδύναμος. Τῷ ἔτι, ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης ἦτο καθ' ὅλα ἐπίσης ἀπόλυτος ὅσον καὶ ἡ τῆς Γαλλίας, ἐκτὸς καθ' ἕνα καὶ μόνον, ἀλλ' οὐσιωδέστατον, τοῦτο, ὅτι δὲν ἐρείδετο εἰς ἐπὶ στρατοῦ μονίμου, ὥστε ἀνέλ-

πιστον δὲν ἦτο ν' ἀνατραπῆ ποτε ἐκ βάθρων τὸ ὅλον τῆς παμβασιλείας οἰκοδόμημα. Ἐὰν δὲ ἐπέβάλλετο φόρος πρὸς συντήρησιν στρατοῦ τοιοῦτου, δι' ἄπλου βασιλικοῦ διατάγματος, πιθανώτατα ἤθελεν ἐκραγῆ ἀμέσως ἀντίστασις ἀκαταγώνιστος. Ἡ δυσχέρεια αὕτη εἰς πλείστην ἐνέβαλεν ἀμηχανίαν τὸν Οὐεντουόρριον, ὅτε ὁ λόρδος σφραγιδοφύλαξ Φίγγιος, μετ' ἄλλων ἀρσιωμένων εἰς τὴν αὐτὴν νομομαθῶν ἀνδρῶν, ἐπεινέησαν τρόπον θεραπείας, τὸν ὁποῖον προθύμως ἠπάσθη ἡ Κυβέρνησις. Οἱ ἀρχαῖοι τῆς Ἀγγλίας βασιλεῖς, καθὼς προσεκάλου τὸς κατοίκους τῶν παρὰ τὴν Σκωτιαν κειμένων ἐπαρχιῶν νὰ δπλιζῶνται καὶ νὰ στρατεύωσι πρὸς ἄμυναν τῶν συνόρων, οὕτως ἐνίοτε προσεκάλου καὶ τὸς παρὰ τὴν θάλασσαν κειμένας ἐπαρχίας, νὰ ἐξοπλιζῶσι πλαῖα πρὸς ἄμυναν τῆς παραλίας. Ἀντὶ δὲ τῶν πλοίων ἐλαμβάνοντο ἐνίοτε χρήματα. Ὅθεν ἤδη ἀπερατίσθη τὸ ἀρχαῖον τοῦτο εἶδος, μετὰ μακρὰν διακοπὴν, οὐ μόνον νὰ ἀνανεωθῆ, ἀλλὰ νὰ ἐπεκταθῆ ἔτι μάλλον. Οἱ προηγούμενοι ἡγεμόνες δὲν εἰπέπραττον τὸν ναυτικὸν τοῦτον λεγόμενον φόρον (ship-money) εἰμὴ ἐν καιρῷ πολέμου· τὴν ἀπητήθη οὗτος ἐν μέσῳ βαθυτάτης εἰρήνης. Οἱ προηγούμενοι ἡγεμόνες δὲν εἰπέπραττον τὸν ναυτικὸν φόρον καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐπικινδυνωτάτης πολέμοις, εἰμὴ ἀπὸ τῶν παραλιῶν ἐπαρχιῶν· τὴν ἀπητήθη καὶ ἀπὸ τῶν μεσογείων. Οἱ προηγούμενοι ἡγεμόνες δὲν εἰπέπραττον τὸν ναυτικὸν φόρον εἰμὴ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ναυτικῆς αὐνῆς τῆς χώρας· τὴν ἀπητήθη, ὅχι διὰ νὰ συντηρηθῆ δι' αὐτοῦ στόλος, ἀλλὰ διὰ νὰ λάβῃ ὁ βιαιεὺς πόρος τοὺς ὁποίους κατὰ τὸ δοκοῦν μὲν ἠδύνατο ν' αὐξήσῃ, κατὰ τὸ δοκοῦν δὲ νὰ μεταχειρισθῆ πρὸς οἰονδήποτε σκοπὸν.

Τὸ ἔθνος ὅλον ἐταράχθη καὶ ἠγανάκτησεν. Ὁ δὲ Ἰωάννης Ἀμπδῆνιος (John Hampden), πλούσιός τις κάτοικος τῆς Βουκιγγαμικῆς κομητείας, ἀπὸ ἀγαθῶν μὲν πατέρων, ἔλκων τὸ γένος καὶ μάλιστα τιμώμενος παρὰ τοῖς συνεπαρχιώταις, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ὀλίγον γνωστός εἰς τὸ λοιπὸν βασιλεῖον, ἀν καὶ συνταχθεὶς μετὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως εἰς τὰ δύο προλαβόντα παρλαμένα, ἔλαβε τότε τὸ θάρρος ν' ἀντιπαραταχθῆ εἰς τὴν ὅλην δύνανμιν τῆς κυβερνήσεως καὶ ν' ἀναλάβῃ τὴν δαπάνην καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως [προτεινομένην] ὑπερογκὸν ἀξίωσιν. Ἡ ὑπόθεσις καθυπεβλήθη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θησαυροφυλακίου (Exchequer Chamber), ἧτις σύγκειται ἀπὸ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνόδου τοῦ δικαστηρίου τοῦ θησαυροφυλακίου (court of exchequer), τοῦ ἰδίως λεγομένου βασιλικοῦ δικαστηρίου (court of Kings bench) καὶ τοῦ Λόρδου Καγγελαρίου. Τοσοῦτον δὲ ἰσχυροὶ ὑπῆρχον κατὰ τῶν ἀξιώσεων τοῦ στέμματος· λόγοι, ὥστε, ὅσῳ ὑποχέριροι, ὅσῳ ἀνδραποδώδεις καὶ ἂν ἦσαν οἱ δικασταί, ἡ κυβέρνησις δὲν ἠδύνηθη νὰ ἐπιτύχῃ κατὰ τοῦ Ἀμπδηνίου εἰμὴ τὸν ἐλπίστον τῆς πλειονοψηφίας ὅρον. Οὐδὲν ἦττον ὅμως ἡ πλειονοψηφία αὕτη ἀπεφῆνατο, ὅτι ἐπιτρέπεται, κατὰ τοὺς νόμους, ἡ δι' ἄπλου βασιλικοῦ διατάγματος εἰσπραξίς τῶν πρὸς συντήρησιν τοῦ στόλου ἀναγκαίων χρημάτων, ὅπερ, κατὰ τὴν ὀρθοτάτην τοῦ Οὐεντουορ-

θίου παρατήρησιν, συνιπήγето ἀπραϊτήτως, ἀν καὶ μὴ ῥητῶς ἐκφρασθέν, ὅτι ἐπιτρέπεται ἐπίσης ἡ ἄνευ τῆς συνευδοκίᾳ τοῦ Παρλαμέντου εἰς πράξις τῶν ἀναγκαίων πρὸς συντήρησιν στρατοῦ χρημάτων. Ἡ δικαστικὴ αὐτῆ ἀπόφασις, ἣτις ἐψηφίσθη κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν μῆνα καθ' ὃν ἐξεδόθη καὶ ἡ καταδικὴ τοῦ Πρυννίου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συγκατηγορηθέντων, παρῶς ἔτι μᾶλλον τὴν ὀργὴν τοῦ ἔθνους, καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι πρὸ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος γενικὴν ἤθελε προκαλέσει στάσιν. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ ὕλικὴ εὐημερία καὶ αἱ εἰρηνικαὶ τοῦ τόπου ἐξεις προήχθησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐδίστασαν πρὶν ἢ καταρῦγῶσιν εἰς τὴν ἐσχάτην ἐκείνην καὶ ἀποτρόπαιον ἀνάγκην.

Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ ἐλευθερία τῆς Ἀγγλίας τὸν μέγιστον ὑπέστη κίνδυνον. Οἱ ἀντίπαλοι τῆς κυβερνήσεως ἤρχισαν νὰ ἀπελπίζωνται περὶ τῆς τύχης τῆς πατρίδος αὐτῶν, καὶ νὰ θεωρῶσι τὰς ἐρήμους τῆς βορείου Ἀμερικῆς ὡς τὸ μόνον ἄστυλον, ἐν ᾧ ἠδύνατο νὰ ἀπολαύτωσι πολιτικὴν καὶ πνευματικὴν ἐλευθερίαν. Ἐκεῖ ὀλίγοι τινὲς τολμηροὶ καθαρὸβρησκοὶ, οἵτινες, διὰ νὰ διασώσωσι τὴν θρησκείαν αὐτῶν, δὲν ἐψήφουν οὐδὲ τὴν μανίαν τοῦ ὠκεανοῦ οὐδὲ τοὺς μύχθους τοῦ ἀπολιτίστου βίου, οὐδὲ τοὺς ὄνυχας τῶν ἀγρίων θηρίων, οὐδὲ τοὺς πελέκεις ἀγριωτέρων ἔτι ἀνθρώπων, εἶχον κατασκευάσει, ἐν μέσῳ ἀχανῶν δρυμῶνων, χωρία, τὰ ὁποῖα ἀπέβησαν μὲν ἤδη πόλεις μεγάλαὶ καὶ πλούσιαι, καίτοι δὲ πολλὰς παθόντα μεταβολὰς, σώζουσιν ἔτι ἴχνη τινὰ, τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἱδρυτῶν ἐκείνων. Ἡ κυβερνησις, ἀποστρεφομένη τὰς νέας ταύτας ἀποικίας, ἐζήτησε ν' ἀναγκασθῆ βιαίως τὸ ρεῦμα τῶν ἀποδημούντων εἶναι δὲ περίεργον ὅτι, καθ' ἣν στιγμὴν, κατὰ Μάϊον τοῦ 1637 ἐξεδόθη τὸ ἀπαγορευτικὸν τοῦτο διάταγμα, τῆσaris τῶν κυριωτέρων πρωτοουργῶν τῆς μεταπολιτεῦσεως, δ Πύμ, δ Ἀσλερίλιος, δ Ἀμπόθηνιος δ καὶ Κρόμβελ, εἶχον ἐπιβῆ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἵνα καταλίπωσι τὴν πατρίαν γῆν. Καὶ αὐτοὶ μὲν, κατὰ παράδοξον τῆς τύχης συγκυρίαν, διεκωλύθησαν τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τοῦ ν' ἀποπλεύσωσι, πλείστοι ὅμως ἄλλοι γενναῖοι καὶ εὐλαβεῖς ἄνδρες ἀνεχώρησαν ἀπανταχόθεν τῆς ἀρχαίας Ἀγγλίας καὶ ἐζήτησαν πατρίδα νέαν πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὥστε ὁ Οὐεντουόρθιος ἠδύνατο ἡδῆ νὰ ἀγαλλεταὶ ἐλπίζων, ὅτι προσεχῆ θέλει λάβει ἐκτέλεσιν τὸ διαμπερὲς αὐτοῦ. Τῶνόντι ἐὰν αὐστηρὰ ἐστηρεῖτο οἰκονομίαν, ἐὰν ἐπιμελῶς ἀπεφεύγῃτο πᾶσα μετὰ ἐξωτερικῶν δυνάμεων σύγκρουσις, τὰ χρέη τῆς βασιλείας ἤθελον πληρωθῆ καὶ ἡ κυβερνησις ἠδύνατο νὰ ἀποταμιεύσῃ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς συντήρησιν ἰσχυροῦ στρατοῦ χρημάτων, δι' οὗ εὐχερῶς πάλιν ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν τοῦ ἔθνους ἀντίστασιν.

Ἐν τῇ κρίσιμῳ ταύτῃ περιστάσει, ἐν ἐπιχείρημα παράφρονος θεοβλαβείας ἠλλοίωσεν ἐν ἀκαρεῖ τὴν ὀλιν ὄψιν τῶν πραγμάτων. Ἡ Κυβερνησις, ἐὰν ἦτο φρόνιμος, ὄφριε νὰ πολιτευθῆ πρὸς τὴν Σκωτίαν μετὰ πλείστης προσοχῆς καὶ πρᾶότητος, μεχρισοῦ ἀσφαλίσῃ τὸ κατὰ τὴν λοιπὴν Ἀγγλίαν κράτος. Διότι ἐξ ὅλων τῶν βασιλείων ὅσα συνεκρότουν τὴν μοναρχίαν

τῆς μεγάλης Βρετανίας, ἐν Σκωτία μάλιστα μέγιστος ὑπῆρχε κίνδυνος μήπως εἰς σπινθὴρ ἀνάψῃ, φλόγα, δυναμένη νὰ παραγάγῃ γενικὴν πυρκαϊάν. Νόμιμον μὲν ἀντιπολίτευσι, οἷα ἐν Ἀγγλίᾳ συνίβαινε, ἡ κυβερνησις δὲν εἶχε νὰ φοβηθῆ ἀπὸ τὴν Σκωτίαν διότι τὸ Παρλαμέντον αὐτῆς ἦτο πειθήνιον· ἀλλ' ὁ λαὸς ἐξεναντίας ἀνιδείχθη αἰεὶ ποτε μάλιστα ταραχώδης καὶ δυσάγωγος. Ὁ λαὸς οὗτος ἦτο ἤδη δυστηρεστημένος διὰ τὴν δευτερεύουσαν ὡς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν τάξιν, ἣν ἔλαβε, τῇ συνεργείᾳ τῶν ἰδίων αὐτοῦ βασιλέων, ἡ πάλαι ποτὲ τοσοῦτον γενναίως καὶ ἐνδύως συντηρήσασα τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς αὐτοῦ πατρὸς. Πρὸς τοῦτοις ὁ λαὸς ἐκεῖνος ἦτο ὁ θερμότερος τῶν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ζηλωτῶν τῆς ἀποτόμου τοῦ Καλβίνου διαμαρτυρητέως, ἐξίσου ἀποτροπιαζόμενος καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν καθ' ἑκάστην ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον προσεγγίζουσαν πρὸς ἐκείνην Ἀγγλικανικὴν. Ἡ Κυβερνησις ἐντούτοις ἐπεθύμει πρὸ καιροῦ νὰ ἐκτείνῃ τὸ Ἀγγλικανικὸν σύστημα ἐπὶ ἅπασαν τὴν νῆσον καὶ εἶχεν ἤδη ἐπιχειρήσει διαφόρους μεταβολὰς σφόδρα ἀπρεσπούσας εἰς τοὺς πρεσβυτεριανούς, ὅτε ἐν ἔτει 1637, ἀπεφάσιζε νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸν τολμηρότερον καὶ ἐπικινδυνωδέστερον ὅλων αὐτῶν τῶν νεωτερισμῶν, ἀναγκάζουσα τοὺς Σκώτους νὰ παραδεχθῶσιν ὄχι μὲν τὴν Ἀγγλικανικὴν λειτουργίαν, ἀλλὰ λειτουργίαν τινὰ τὴν ὁποῖαν οἱ αὐστηροὶ διαμαρτυρόμενοι ἐθεώρουν ἔτι χειρόνα τῆς Ἀγγλικανικῆς.

Εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ὀφείλει ἡ Ἀγγλία τοὺς ἐλευθέρους αὐτῆς θεσμούς· ἡ πρώτη ἐφαρμογὴ τῶν ἀλλοτρίων ἐκείνων τελετῶν, παρήγαγεν ἐν Ἐδιμβούργῳ, τῇ 23 Ἰουλίου 1637, ταραχὴν μεγάλην, ἣτις μετ' ὀλίγον κατήνησεν εἰς ἐπανάστασιν. Φιλοτιμία, φιλοπατρία, θρησκομανία, ἀναμιχθεῖσαι ἐπὶ τὸ ἐν, διήγειρον θύελλαν φοβερὰν· τὸ ἔθνος ἅπαν ὄρησεν εἰς τὰ ὄπλα καὶ ὡς σύνθημα τοῦ ἀγῶνος ἔλαβε τὴν περίφημον *συνομολογίαν τῆς πίσεως* (Covenant), τὴν ὁποῖαν συνέταξαν μὲν ὁ πλείστα παρὰ τῷ λαῷ ἰσχύων ἱερεὺς *Ἐνδερσον* καὶ ὁ περίφημος δικηγόρος *Ἰόνσταν*, ὠρκίσθησαν δὲ νὰ τηρήσωσιν ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς Σκωτίας. Ὅτι ἡ Ἀγγλία ἠδύνατο νὰ δαμάσῃ τοὺς Σκώτους, τοῦτο ἀπεδείχθη ἀριθῆλως μετὰ τινὰς ἐνιαυτούς· ἀλλ' εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν μία μὲν μερὶς τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ εἶχε πλείστας, ἔκα θρησκευτικῶν λόγων, συμπαθείας, πρὸς τοὺς ἀποστάτας, πολλοὶ δὲ ἄλλοι Ἀγγλοὶ, ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα, ἐβλεπον μὲ εὐχαρίστησιν τὴν πρόσδον τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι ἐντεῦθεν θέλου καταιωθῆ τὰ μελετώμενα αὐθαίρετα βουλευμάτων καὶ θέλει κατασταθῆ ἀπαραίτητος ἡ συγκρότησις τοῦ παρλαμέντου.

Τοῦ παραλόγου σφάλματος τοῦ παραγαγόντος τὴν δυσχέριαν ταύτην ὑπεύθυνος δὲν εἶναι ὁ Οὐεντουόρθιος, διότι τὸ σφάλμα τοῦτο ἀνέτρεπεν ἅπαντα αὐτοῦ τὰ σχέδια. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἡ ὀξεῖα ἐκείνη φύσις δὲν ἠδύνατο νὰ συμβουλευσῇ τὸ ὑποχωρῆσαι ὄθεν ἐν ἔτει 1639 ἐγένετο ἀπόπειρα τοῦ νὰ περισταλῆ διὰ τῆς σπάθης ἡ ἐπανάστασις· ἀλλὰ τὸ ἔργον ἀ-

πέδον ἤθη ἀνώτερον τῶν πολεμικῶν πόρων τῆς κυβερνήσεως. Ἡ παρά τοὺς κειμένους νόμους εἰσπραξις νέων φόρων ἤθελεν εἶσθαι, εἰς ταιαύτην πραγμάτων κατάστασιν, παραφροσύνη ἀπερασίθη λοιπὸν ἐξ ἀνάγκης, ἐν ἔαρι τοῦ 1640, ἡ συγκρότησις τοῦ Παρλαμέντου.

Ἡ περὶ τούτου ἀγγελία εὐχαρίστησε τὸ ἔθνος· ἡ νέα τῶν κοινοτήτων βουλή ἦτο τοσοῦτον περὶ τὰς ἀξιώσεις αὐτῆς μετρία καὶ τοσοῦτον πρὸς τὸν θρόνον εὐλαβής, ὥστε εἰς πολλὴν ἐπέβαλεν ἀνησυχίαν τοὺς ἀρχηγούς τῆς ἀντιπολιτεύσεως, τὸν Πύμ, τὸν Ἀμπδηνίου, τὸν Σαιντ-Ἰόνιον (Saint John). Ἄλλ' ὅσα μετρία καὶ ἂν ἦτο ἡ βουλή, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ ποιήσῃ λόγον τινὰ τῶν παθημάτων ἅσα ὑπέστη ἐπὶ ἐνδεκαετίαν ἤδη τὸ ἔθνος. Ἀμα δὲ ἐπιχειρήσασα νὰ ἐξετάσῃ τὰ παράπονα ταῦτα, διελύθη δυσμενῶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, τρεῖς μόλις ἑβδομάδας ἀπὸ τῆς συγκροτήσεώς της.

Μίαν ὥραν μετὰ τὴν διάλυσιν ταύτην, ὁ Ἐδουάρδος Ὕδης, ὁ μετέπειτα Λόρδος Κλάρενδων ἀναδειχθείς, ἀπήντησε τὸν Σαιντ-Ἰόνιον, φίλον ὄντα τοῦ Ἀμπδηνίου καὶ ἕνα τῶν ἀρχηγῶν, ὡς προείπομεν, τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ὁ Ὕδης ἦτο κατηφής, ἐξεναντίας δὲ ὁ Σαιντ-Ἰόνιος, ὅστις συνήθως ἦτο σκυθρωπὸς καὶ ἀγέλαστος, ἐφαίνετο περιχαρὴς καὶ φαιδρός. «Τί σε ταραττεῖ;» εἶπε πρὸς τὸν Ὕδην. — «Ὅτι ταραττεῖ» ἀπήντησεν οὗτος, «πολλοὺς τιμίους ἀνθρώπους, ἡ διάλυσίς τοῦ φρονίμου τούτου παρλαμέντου, τὸ ὅποσον μόνον ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ θεραπείαν τινὰ εἰς τὴν ταραχὴν εἰς τὴν ὀπίαν εὐρισκόμεθα.» — «Καὶ ὅδεν ἠξέυρεις», ἐπανέλαβεν ὁ Σαιντ-Ἰόνιος, «ὅτι πρὶν τὰ πράγματα ἐλετηθῶσιν, ἀνάγκη νὰ χειροτερευώσιν ἔτι μᾶλλον τὸ παρλαμέντον τοῦτο δὲν ἤθελε πράξει ποτὲ τὰ δέοντα.»

Πολλοὶ τῶν βουλευτῶν ἐξετάσθησαν τότε ἕνεκα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν βουλευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων καὶ ἐφυλακίσθησαν. Ὁ ναυτικὸς φόρος εἰσπραχθεὶς μετὰ πλείστης αὐστηρότητος. Στρατιωτικαὶ συνελήγησαν διὰ τῆς βίας· καὶ τελευταίαν φοράν, κατὰ μῆνα Μαΐου τοῦ 1640, ἐγένετο ἐν Ἀγγλίᾳ χρεῖσις τῶν βασιανιστηρίων, τὰ ὅποια ἀνέκαθεν, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἡμέραις τῆς δεινοτέρας δουλοσύνης, ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ὡς παράνομα. Τὸ πᾶν ἤδη ἐξάρτατο ἀπὸ τῆς ἐκβάσεως τοῦ κατὰ τῶν Σκώτων πολέμου. Ἄλλ' ὁ στρατὸς τοῦ Καρόλου, συγκείμενος ἀπὸ νεοσυλλέκτων, δυσμενῶς ἐχόντων, ἕνεκα τῶν θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν αὐτῶν δοξασιῶν, πρὸς τὸν ἀνὰ χεῖρας ἀγῶνα, ἦτο πολὺ φοβερῶτερος πρὸς τοὺς ἡγεμόνας αὐτοῦ ἢ πρὸς τὸν ἐχθρόν. Οἱ Σκῶτοι, ἐνθαρρυνόμενοι ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ἀγγλικῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ ἀπο τὴν ἀσθενῆ ἀνίστασιν τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ, διαβάντες τὰ σύνορα, ἐπέβαλον ἐντὸς αὐτῆς τῆς Ἀγγλίας. Τοσοῦτος δὲ παρήχθη ἐντεῦθεν θόρυβος ἐν τῷ βασιλικῷ στρατῷ, ὥστε φόβος ἦτο μήπως καταστήσῃ εἰς σκιάτιν, πάντες δ' ἐξεπλάγησαν, ἐκτὸς ἐνὸς καὶ μόνου ἀνδρός, τοῦ Στραφφορδίου, ὅστις, μεταπειθήεις ὑπὸ τοῦ Καρόλου ἀπὸ τῆς Ἰρλανδίας, ἵνα συνιδράμῃ αὐτὸν εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην

ἐποχὴν, δὲν ἔπαυεν ἐπιμένων εἰς τὴν παντοῦ καὶ πάντοτε διὰ τῆς βίας καταστολήν.

Ἄλλὰ ὁ Κάρολος ἤρχισε νὰ διατάξῃ καὶ νὰ ἀθυμῇ καὶ ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ ταύτῃ, ἐπενόησε νὰ συγκαλέσῃ περὶ ἑαυτὸν, παρά τὰ πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων νενουσιμένα, μόνην τὴν βουλήν τῶν Λόρδων, πρὸς ἣν ὀλιγωτέραν ἠσθάνετο ἀποστροφὴν ἢ πρὸς τὴν τῶν κοινοτήτων βουλήν. Οἱ Λόρδοι ὅμως δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἀνταβῶσι τὰ ἀνατεθέντα αὐτοῖς ἀντισυνταγματικὰ ἔργα καὶ συνεβούλευσαν τὸν βασιλέα νὰ συγκροτήσῃ ὀλόκληρον τὸ παρλαμέντον. Αὐτὸς δὲ, οὐδὲ χρήματα ἔχων, οὐδὲ πίστιν, οὐδὲ κράτος ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ στρατοπέδῳ, ὑπέκυψε τελευταῖον εἰς τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην· καὶ κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1640 συνεκροτήθη τὸ μακρὸν λεγόμενον ἐκεῖνο Παρλαμέντον, τὸ ὅποσον ἐμελλε μὲν νὰ ἐπιφέρῃ πολλὰς εἰς τὴν Ἀγγλίαν συμφοράς, ἐμελλε δὲ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν παρίωσιν τῆς συνταγματικῆς αὐτῆς μοναρχίας.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης, εἶδομεν τὴν μὲν παντοδύναμον κυβέρνησιν ἀδικούσαν δεινῶς, τὸ δὲ πιεζόμενον ἔθνος ἀναδεικνύον θαυμαστὴν καρτερίαν ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, θέλομεν ἐξεναντίας ἰδεῖν τὸ ἰσχυρὸν ἀποβαῖνον ἔθνος παρεκτρεπόμενον εἰς ἀνομίαν φοβερὰν, ἕνα δὲ μάλιστα τῶν ὑπουργῶν τοῦ Καρόλου ἀντιτάσσοντα εἰς τὴν ἀνομίαν ἐκεῖνην ζηλωτὸν τῇ ἀληθείᾳ φρόνημα καὶ παράστημα ψυχῆς ἐξαίσιον. Διότι τοιαύτη εἶναι ἡ ἀσθένεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὥστε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν δύναται νὰ φέρῃ σωφρονῶς τὴν ἀπερίπτωτον ἰσχὺν καὶ εὐμερίαν, διὰ νὰ ἀναδείξῃ δὲ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς, ἀνάγκη ἔχει πάλης καὶ συμφορῶν.

Τῇ 3 Νοεμβρίου 1640, ὁ Βασιλεὺς ἐγκαθίδρυσε τὸ παρλαμέντον, μεταβάς ἐπὶ τούτῳ εἰς Οὐέστμίνστερον ἄνευ παρατάξιώς τινος, οὐχὶ ἐφιππος καὶ ἀνὰ μέτρον τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως, κατὰ τὸ ἔθος, ἀλλὰ διὰ τοῦ Ταμέσεως ποταμοῦ, ἐν ἀπλῶ ἀκατίῳ, ὡς ἂν εἰσοδοῦμενος τὰ ὄμματα τοῦ πλήθους. Ὁ λόγος του ὑπῆρξεν ἀόριστος καὶ σκοτεινός, καὶ ὑπεσχέθη μὲν τὴν θεραπείαν ὅλων τῶν ἀδικημάτων, ἀλλ' ἐπέμεινεν ἀποκαλῶν τοὺς Σκώτους ἀποσιτάτας καὶ ζητῶν τὴν ἀπὸ τοῦ βασιλείου ἔξωσιν αὐτῶν. Ἡ βουλή τῶν κοινοτήτων ἤκουσε τὸν λόγον τοῦτον μετ' εὐλαβείας ψυχραῖς, καὶ, ἅμα ἀπελθόντος τοῦ βασιλέως, οἱ μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους εὐάριθμοι τοῦ ἡγεμόνος φίλοι ἐνόησαν, ἀπὸ τῶν μετὰ τῶν συναδέλφων συνδιαλέξεων, ὅτι ἡ κοινὴ ὀργὴ ὑπερέβαλλε πᾶν μέτρον. Τῷ ὄντι τοσαύτη ὑπῆρξεν, ἐπὶ δώδεκα περίπου ἔτη, ἡ κατάθλιψις καὶ ἡ ἀνομία τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς διοικήσεως, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνθρωποὶ οἵτινες συνήθως ἦσαν φίλοι τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀρχῆς ἐφαίνοντο ἤδη διαταθειμένοι ν' ἀπαιτήσωσι μετὰ ζήλου τὰς ῥιζικωτέρας μεταρρυθμίσεις καὶ τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν τῶν ὀργάνων τῆς τυραννίας· ἡ πάγια αὐτῆ ἀντιπολιτεύσις δὲν ὤρματο βεβαίως ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν, οὐδὲ πρὸς τὸ αὐτὸ ἀπασα ἐκόπευε τέλος. Ὁ Κολλεπέπερος, ὁ Δίγβυς, ὁ Φαίλκλάρθιος, ὁ Ὕδης καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτῶν δὲν ἠθελον βεβαίως νὰ ἐκμηδενίσωσι τὴν βασιλείαν, ἢ

Θελον εξεναντίας αὐτὴν πάντοτε ἰσχυράν, ἀλλὰ μόνον περισελλομένην ὑπὸ τῆς περιοδικῆς δυνάμεως τῶν δύο βουλῶν, ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ νόμου. Ὁ δὲ Ἀμπδήριος, ὁ Πύμ, ὁ Ὀλίς καὶ οἱ μετ' αὐτῶν συντασσόμενοι ἐμελέτων νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τοῦ στέμματος πᾶσαν ὑπεροχὴν καὶ νὰ ἀποδώσωσιν ἀμετακλήτως τὴν κυβέρνησιν τῶν πραγμάτων εἰς τὴν βουλήν. Ὅπισθεν δὲ αὐτῶν, βουλευταὶ τινες ἐμπαθέστεροι, ἀλλ' ἀκατονόμαστοι εἰσέτι, ὁ Κρόμβελ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ἐξέφερον ἤδη, ἐκ διαλειμάτων, κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ βυκιλέως καὶ τοῦ τύπου τῆς Κυβερνήσεως λόγους ἐτι ἀπειλητικωτέρους. Ἀλλ' ἅπαντες οὗτοι οἱ χρωματισμοὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, οἵτινες ἐμελλον βραδύτερον ν' ἀποτελέσωσι κόμματα διάφορα, περιθλώντα πρὸς ἀλλήλα εἰς ῥῆξιν φοβεράν, συνεχωνέοντο εἰσέτι, κατὰ τὴν πρώτην ταύτην τοῦ μακροῦ παρλαμέντου σύνοδον, εἰς μίαν καὶ μόνην μεγάλην φάτριαν, ἀπαιτοῦσαν μιᾷ φωνῇ τὴν θεραπείαν μὲν τῶν γενομένων καταχρήσεων, τὴν καθιέρωσιν δὲ τῶν ἀπαραιτήτων ἐγγυήσεων.

Ἡ βουλή ἐπροοιμιάσεν ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἀδικημάτων· ἕκαστον αὐτῆς μέλος προσῆγεν ἐπὶ τοῦ τῶ ἀναφορὰν τῆς πόλεως ἢ τῆς κομητίας του· καὶ ὡς ἂν δὲν ἤρκει τοῦτο ἵνα τὰ πάντα ἀποκαλύψῃ, πλέον τῶν 40 ἐπιτροπῶν ἰδρύθησαν ἐκ τῆ βουλῆς ἵνα ἀναζητήσωσι τὰς καταχρήσεις καὶ δεχθῶσι τὰ παράπονα τῶν πολιτῶν. Εἰς δὲ τὴν ἀποδοκιμασίαν τῶν πράξεων προσετέθη ἡ γενικὴ κατὰ τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν προγραφή. Ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι τῆς κυβερνήσεως, οἷου δήποτε βαθμοῦ, ὅσοι μετέλαβον τῆς ἐκτελέσεως τῶν κατακρινομένων μέτρων, ἐστιγματίσθησαν ὡς ἐγκληματῆται καὶ ἠδύναντο, κληθέντες ἐνώπιον τῆς βουλῆς, νὰ τιμωρηθῶσι διὰ προσιμίμων, διὰ φυλακίσεως, διὰ δεμύσεως. Καὶ οὐδ' οἱ βουλευταὶ αὐτοὶ διέφυγον τὴν τοιαύτην ἀνάκρισιν· πολλοὶ ἀπεκλείσθησαν, λόγῳ μὲν διότι ὠφελήθησαν ἀπὸ τὰ μονοπώλια ἢ ἐπὶ ἄλλαις προφάσεσιν, ἀληθῶς δὲ διότι δὲν ὠμοφρόνουν πρὸς τὴν πλειονοψηφουσαν ἀντιπολίτευσιν· ἐνῶ τινὲς τῶν μάλιστα δυσφημισμένων μονοπωλῶν ἐγένοντο δεκτοὶ, διότι ἀφωσιώθησαν εἰς τὴν παντοδύναμον ἐκείνην πλειονοψηφίαν.

(Ἡ συνέχεια ἀκολουθεῖ).

ΕΠΙΓΕΙΟΣ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΓΗΣ.

Ὅτι ἡ γῆ στρέφεται περὶ ἑαυτὴν, εἶναι ἀλήθεια ἣν δὲν ἀγνοεῖ σήμερον οὐδ' ὁ ἔσχατος μαθητῆς τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ἀλλὰ πῶθεν διδασκόμεθα τὴν ἀναμ-

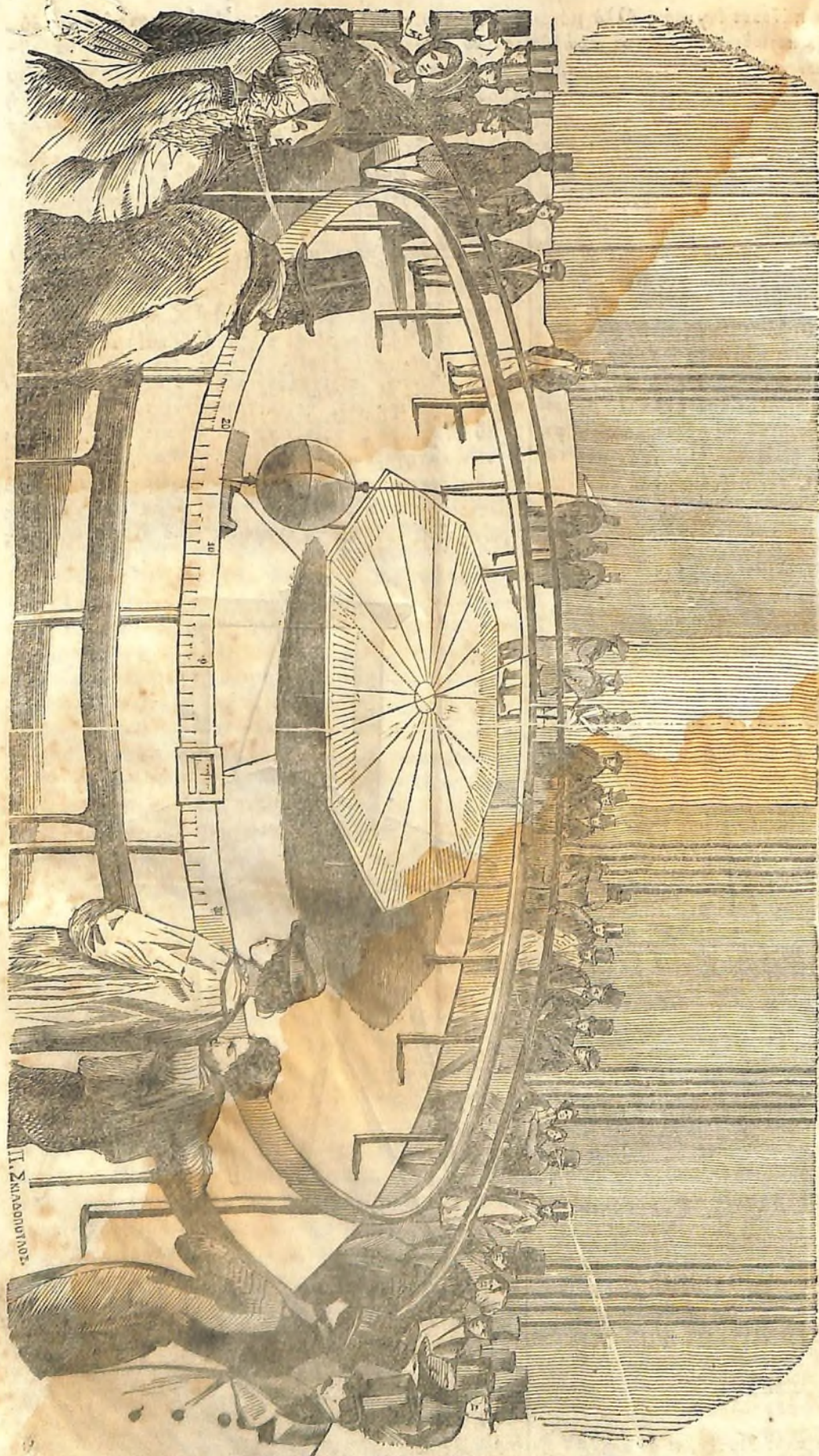
φισθήτητον ταύτην ἀλήθειαν; Ἀπὸ παρατήρησις οὐρανίων φαινομένων. Δὲν ἦτον ἄραγε δυνατόν νὰ εὕρωμέν τινα ἐπίγειον τοῦ γῆνιου τούτου φαινομένου ἀποδείξιν, νὰ διατώμεν τὴν γῆν νὰ μᾶς διηγήθῃ αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ τὴν ἱστορίαν της; Τοῦτο ἐζήτησεν ὁ γάλλος μαθηματικὸς Κ. Φουκῶ, καὶ τοῦτο θαυμασίως κατώρθωσε δι' ἀπλουστᾶτου τρόπου, ὃν θέλομεν προσπαθῆσαι ἀπλουστῆτα νὰ καταστήσωμεν τοῖς ἀναγνώσταις καταληπτόν.

Σῶμα βαρὺ, κρεμάμενον καὶ ἐλευθέρως κινούμενον εἰς ἄκρον κλωστής, ἣτις ἄνωθεν εἶναι δεδεμένη εἰς στερεὸν σημεῖον, ὡς τὰ βαρῦδια φερ' εἰπεῖν τῶν μεγάλων ὥρολογίων, ὀνομάζεται ἐκκρεμές· νόμος δὲ αὐτοῦ εἶναι, ὅτι ὁσάκις τίθεται εἰς κίνησιν κατὰ τινα δ'εὐθυσιν, περιγράφον τόξον ἐνὸς τῶν μεγάλων κύκλων τῆς σφαίρας, ἣς κέντρον εἶναι τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται, ἐξ αἰτίας τῆς ἀδρανείας, ἣτις εἶναι ἐν τῶν κατηγορουμένων τῆς ὕλης, διατηρεῖ σταθερῶς τὴν διεύθυνσιν ταύτην, ἐκτὸς ἂν ἐπιενεργήτῃ ἐπ' αὐτὸ ἐξωτερικὴ τις αἰτία. Ἄν παραδείγματος χάριν ἡ πρώτη ὥτις δοθῇ εἰς τὸ ἐκκρεμές ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς

δυτμᾶς, θέλει ἐξακολουθῆσαι κινούμενον ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυτμᾶς καὶ ἀπὸ δυτμῶν πρὸς ἀνατολὰς μέχρις οὗ ἡ κίνησις παύσῃ.

Ἀλλ' ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ τὸ ἐκκρεμές ἐξαρτᾶται, στρέφεται περὶ ἑαυτὸ ἐν ᾧ ἐκείνο κινεῖται· ποῖαν κίνησιν θέλει λαβεῖ ὡς ἐκ τούτου τὸ ἐκκρεμές; Εἰς τὴν παρεῦσαν πρώτην εἰκόνα, ἐπὶ τραπέζης κεῖται σανίς, ἐφ' ἣς ἐγείρονται δύο κάθετα ξύλα, φέροντα ἐν ὀριζόντιον ἐπὶ τῆς κορυφῆς των. Ἀπ' αὐ-

τοῦ ἐξαρτᾶται τὸ ἐκ-
κρεμές. Ἡ σάνις εἶ-
χε κατ' ἀρχὰς τὰς
πλευρὰς τῆς παραλλή-
λου πρὸς τὸ τῆς
τραπέζης, καὶ τὸ ἐκ-
κρεμές ἐφέρετο ἀπὸ
τοῦ μέσου τῆς μιᾶς
πρὸς τὸ μέσον τῆς
ἄλλης τῶν μακρυ-
τέρων πλευρῶν τῆς
σανίδος καὶ τῆς τρα-
πέζης παραλλήλως
πρὸς τὰς μικροτέρας
πλευρὰς ἀμφοτέρων.
Ἔστω ἤδη ὅτι στρέ-
φομεν τὴν σάνιδα

περὶ ἐαυτὴν βραδέως
καὶ ἄνευ βιαίου κλο-
νισμοῦ. Ποίαν διεύ-
θυνσιν θέλει ἀκολου-
θῆται τὸ ἐκκρεμές;
Πολλοὶ θέλουσι βε-
βαιῶς εἰπεῖ ὅτι τὸ
ἐκκρεμές θὰ ἐξακο-
λουθῆται κινούμενον
παραλλήλως μὲν πάν-
τοτε πρὸς τὰς πλευ-
ρὰς τῆς σανίδος μεθ'
ἧς εἶναι συνδεμένον
τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ
αὐτὸ ἐξαρτᾶται, κα-
τὰ γωνίας δὲ κατὰ
τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον
ὀξείας πρὸς τὰς
πλευρὰς τῆς τραπέ-
ζης. Ἄλλ' ἔλον τὸ

ἐναντίον συμβαίνει. Τὸ ἐκκρεμές διατηρεῖ ἀναλλοίω-ἀποβαίνει, ὡς μᾶλλον τὸ σημεῖον πλησιάζει τὸν πόλον.

τὸν τὴν διεύθυνσιν του πρὸς τὸ ἀπόλυτον διάστημα, πρὸς τὰ σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ, μένει πιστὸν ἐπομένως πρὸς τὴν ἀκίνητον τράπεζαν, καὶ κινεῖται παραλλήλως πάντοτε πρὸς αὐτῆς τὰς πλευράς, ἐν ᾧ πρὸς τὴν μετακινήθεισαν, καὶ θέσιν μεταβλοῦσαν σανίδα, δὲν εἶναι πλέον παράλληλοι αἱ κινήσεις του.

Ἡ ιδιότης αὕτη τοῦ ἐκκρεμοῦς ἐχρησίμεισε λοιπὸν εἰς τὸν Κ. Φουκῶ πρὸς λύσιν τοῦ ζητημένου προβλήματος. Ἄς φαντασθῶμεν ἐκκρεμές ἐστηρικμένον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου τοῦ πόλου, καὶ κινούμενον κατὰ τὴν διεύθυνσιν ἐνός τῶν μεσημβρινῶν. Ἄν ἡ γῆ ἦτον ἀκίνητος, τὸ ἐκκρεμές θὰ διέγραφε πάντοτε τὴν αὐτὴν γραμμὴν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ. Τὸ αὐτὸ ὅμως θὰ συνέβαινε καὶ ἂν ἐστρέφετο μὲν ἡ γῆ, μετ' αὐτῆς δὲ ἐστρέφετο καὶ ἡ γραμμὴ ἣν διαγράφει τὸ ἐκκρεμές, ἀκολουθοῦσα τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ ἦν ἐξηρητημένον αὐτό.

Ἐπειδὴ ὅμως τούτο δὲν συμβαίνει, διὰ τοῦτο προφανές εἶναι, ὅτι τοῦ μὲν ἐκκρεμοῦς διατηροῦντος πάντοτε τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν ὡς πρὸς τὸ διάστημα ἀπολύτως, τῆς δὲ γῆς στρεφομένης, ἐκάστη κίνησις ἐκείνου θέλει ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἄλλο σημεῖον αὐτῆς, οὕτως, ὥστε ἐντός εἰκοσιτεσσάρων ὥρων, τοῦ διαστήματος δηλαδὴ τῆς ἐντελοῦς περιστροφῆς τῆς γῆς, θέλει ἀντιστοιχῆται πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα ἀλλήλ' ὀδιόδοχος τοῦ πολικοῦ κύκλου. Ἐκεῖ λοιπὸν ἡ ἀπόδειξις τοῦ φαινομένου τῆς κυκλικῆς κινήσεως τῆς γῆς εἶναι εὐκολωτάτη. Ἀλλὰ τίς θὰ ὑπάγη εἰς τὸν πόλον νὰ τὴν δοκιμάσῃ;

Ἄν ὅμως τὸ αὐτὸ πείραμα γίνῃ καὶ εἰς τὸν ἰσημερινόν, ἐκεῖ τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ ἐκκινεῖται τὸ ἐκκρεμές παρακκολληθεὶ τῆς γῆς τὴν κίνησιν, χωρὶς δ' ἄξων αὐτοῦ νὰ σχηματίσῃ γωνίαν πρὸς τῆς γῆς τὸν ἄξωνα εἰς τὸν ἰσημερινόν ἐπομένως ἡ ἀπόδειξις αὐτῆ εἶναι ἀδύνατος ὥστε ὅσω μὲν τὸ σημεῖον τῆς γῆς ἐφ' οὗ ἡ ἀπόδειξις γίνεται εἶναι πλησιέστερον τοῦ ἰσημερινοῦ, τόσῳ αὐτὴ εἶναι ἀτελεστερά, τόσῳ δ' ἐντελεστερά

Κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ὁ Κ. Φουκῶ ἐξέθηκε τὴν ἀπόδειξιν του ἐντός τῆς περιοχῆς τοῦ ἤδη εἰς ναὸν τῆς ἁγίας Γενευιέθης μετασκευασθέντος Πανθίου κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλοτάτου θόλου τοῦ μεγίστου τούτου οἰκοδομήματος ἐξήρτησε σύρμα χαλκοῦν, εἰς οὗ τὴν ἄκραν προσήρμωσε χαλκὴν σφαῖραν, λήγουσαν κάτωθεν εἰς δεξιάν βελόνην. Εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Πανθίου διέθεσεν ἐπὶ πάλων μέγαν ξύλινον κύκλον, ἔχοντα τὸ κέντρον ἀκριβῶς ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ τὸ σύρμα ἐκρέματο, καὶ διήρτησεν αὐτὸν εἰς μοίρας καὶ μοιρῶν τέταρτα. Ὁμοίως δὲ ἐθήκε καὶ ἐν τὸ μέσῳ αὐτοῦ τράπεζαν, ἐφ' ἧς ἐσχημάτισε γραμμὰς διασφαιρουμένας ὑπὸ γωνίας 5 μοιρῶν. Ἀρχόμενος λοιπὸν τοῦ πειράματος, ἔθετε τὸ ἐκκρεμές εἰς κίνησιν καθ' ὅσον ἴσχυε διεύθυνσιν, τὸ δ' ἐκκρεμές κατὰ τὸν σταθερὸν αὐτοῦ νόμον ἐμελλε νὰ ἐξακολουθῇ κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην μέχρις ὅτου ἤθελε παυσεῖ κινούμενον. Ἐστὼ ὅτι ἡ διεύθυνσις αὕτη ἦτον τοιαύτη ὥστε τὸ ἐκκρεμές εἰς ἐκάστην του κίνησιν νὰ χωρῇ ἀκριβῶς πρὸς βορρᾶν καὶ νότον, ἀφ' ἐνός νὰ δεικνύη τὸν ἀρκτοῦρον, ἀφ' ἑτέρου τὸ πρὸς μεσημβριάν ἀντιστοιχοῦν σημεῖον. Ἀλλ' ἡ γῆ στρέφεται ἀνα πάνταν στιγμὴν ἐπομένως ἡ γραμμὴ ἣν ἡ βελόνη τοῦ ἐκκρεμοῦς ἐχάραξεν ἐπ' αὐτῆς κατὰ πρῶτον, μεταβάλλει τὴν σχετικὴν θέσιν τῆς πρὸς τὰ δύο ἐκεῖνα σταθερὰ σημεῖα. Ἐπειδὴ λοιπὸν τοῦ ἐκκρεμοῦς αἱ κινήσεις ἐμμένουσι πάντοτε παράλληλοι πρὸς ἐκεῖνα, διὰ τοῦτο ἔπεται ἡ πρώτη ἐκείνη γραμμὴ νὰ σχηματίσῃ ἐκάστοτε ἄλλην γωνίαν πρὸς τὴν συνδέουσαν τὰ σημεῖα ταῦτα, ἢ ἄλλως δι' ἐκάστου βήματός της ἡ γῆ νὰ λαμβάνῃ ἄλλην θέσιν πρὸς τὴν ἀμετακίνητον μένουσαν διεύθυνσιν τοῦ ἐκκρεμοῦς. Καὶ ὡς ὅταν παραπλέωμεν ἀκτὴν, ἡμεῖς μετακινούμενοι, νομίζομεν ὅτι φεύγουσι τὰ ἐπ' αὐτῆς ἀντικείμενα, οὕτω τῆς γῆς κινουμένης, μᾶς φαίνεται ὅτι μεταβάλλεται ὁ ἄξων τῆς ἀμετακινήτου διεύθυνσεως τοῦ ἐκκρεμοῦς, τῆς ἀσφαλοῦς ταύτης πυξίδος, ἣτις μᾶς ἀπυδεικνύει ναυτολοῦσαν τὴν γῆν μας ἐν τῇ ἐκτάσει. Ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ κύκλου ὁ Κ. Φουκῶ ἐσφύρευσε ὀλίγην ἄμμον' ἐκάστοτε λοιπὸν, ὅσκις ἡ βελόνη τοῦ ἐκκρεμοῦς ἐπιστρέφῃ εἰς τοῦ κύκλου τὴν περιφέρειαν, σχάπτει εἰς τὴν ἄμμον μικρὰν αὐλακὰ ὀλίγον πλαγίως τῆς προτέρας, καὶ οὕτω βαθμῶν προχωρεῖ, μέχρις οὗ μεταβαίνει ἀπὸ τετάρτου εἰς τέταρτον τῆς μοίρας, καὶ ἀπὸ μοίρας εἰς μοίραν οὕτως ἐντός μιᾶς ἡμέρας ἤθελε διατρέξει τὸν κύκλον ὀλόκληρον, ἂν ὁ κύκλος ἦτον, ὡς εἵπομεν, εἰς τὸν πόλον. Εἰς πᾶν δὲ ἄλλο μέρος, μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ ἐκάστου τῶν πόλων, τὸν διατρέχει εἰς χρόνον ἴσον μὲ εἰκοσιτεσσάρων ὥρας πολλαπλασιαζομένης ἐπὶ τοῦ ἡμιτόνου τοῦ πλάτους τοῦ μέρους ἐκείνου.

Ἡ θέα τοῦ πειράματος τούτου, ὅπερ φαίνεται ἀνευ αὐδεμιᾶς σημασίας εἰς τὸν ἀπαιδευτὸν καὶ χυδαῖον, συγχινεῖ βαθέως τὸν θεατὴν ὅστις ἐννοεῖ τὸν λόγον

αὐτῷ, καὶ βλέπων τὴν ἀκαταμάχητον ἀνάγκην ἣτις φέρεται ἀμετατρέπτως τὴν σφαῖραν τοῦ ἐκκρεμοῦς ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον τοῦ κύκλου, αἰσθάνεται ὡς ἂν διὰ μιᾶς κατέπεσεν ἡ ἀχλὺς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὡς ἂν τῷ ἐδόθη νὰ ἰδῇ τὰ ἐλατήρια τῆς ζωῆς καὶ κινήσεως τοῦ πλανήτου ἐφ' οὗ διατάσσεται, καὶ ὅν ἐκ τῆς καθ' ἡμέραν ἕξεως σχεδὸν ἐθεώρει ὡς σῶμα ἀδρανές καὶ νεκρόν.

Τὸ περίεργον τοῦτο πείραμα ἐπανελήφθη σχεδὸν εἰς ὅλας τῆς Εὐρώπης τὰς μεγαλοπόλεις, καὶ κατεσκευάσθησαν ἐν αὐταῖς σταθερὰ τοιαῦτα ἐκκρεμῆ, εἰς διηνεκῆ ἔλεγχον τῶν ἀδίκων ἢ ἀμαθῶν τοῦ Γαλλογαίτου κριτῶν. Δύναται δὲ καὶ ἕκαστος ἐν μικροῖς νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ ἐντὸς τῆς αἰθούσης του.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΓΑΜΟΙ ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ. Δύο γάμοι εἰς ἄκρον περιέργου ἐγένοντο ἐσχάτως ἐν τινὶ ἐπαρχίᾳ τῆς Γαλλίας.

Ὁ Κύριος Ρ. εἶναι γῆρος, ἔχων ἡλικίαν 69 καὶ θυγατέρα 31 ἐτῶν.

Ὁ Κύριος Δ. εἶναι ἐπίσης γῆρος, καὶ ἔχει ἡλικίαν 60 καὶ θυγατέρα 22 ἐτῶν.

Ὁ μὲν Κύριος Ρ. ἐνουμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ Κυρίου Δ., ὁ δὲ Κύριος Δ. τὴν τοῦ κυρίου Ρ.

Οἱ δύο οὗτοι γάμοι ἐτελέσθησαν συγχρόνως, καὶ οὕτως ἐκάστη τῶν δύο νυμφῶν ἐγένετο καὶ πενθερὰ τοῦ πατρὸς τῆς, καὶ ἕκαστος τῶν πατέρων γαμβρὸς συνάμα καὶ πενθερὸς τοῦ ἄλλου.

Προσέτι ἡ ἡλικία ἀμφοτέρων τῶν συζύγων Ρ. εἶναι ἴση μὲ τὴν τῶν συζύγων Δ., ἦτοι ἕκαστον ἀνδρόγονον ἔχει ἡλικίαν ἐτῶν 91. Λέγεται δὲ ὅτι κατόκησαν καὶ ἐντὸς τῆς αὐτῆς οἰκίας.

ΘΑΥΜΑΣΙΟΝ ΣΠΗΛΑΙΟΝ. Κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου τοῦ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ Κράτους Τεξᾶς, ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως σπήλαιον λίαν περίεργον καὶ ἐκτεταμένον. Περιέχει δὲ ἄπειρα δωμάτια χωριστὰ ἀπ' ἀλλήλων καὶ λίαν εὐπρόσιτα. Ποικίλα καὶ περίεργα ἐπίσης εἶναι τὰ σχήματα τοῦ θράχου. Ἀπὸ τοῦ θόλου κρέμονται σταλακτίται ἀντανακλῶντες λαμπρῶς τὸ φῶς τῶν λαμπάδων, καὶ ὁμοιάζοντες λυχνίας πολυφώτους. Ἡ εἴσοδος εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο δὲν εἶναι δύσκολος.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΝ ΓΕΓΟΝΟΣ. Πρὸ τινῶν ἐτῶν διευθυντὴς τις κλωστοῦ ἐργοστασίου ἐν Ἀγγλίᾳ, οὕτινος τὸ κατὰστημα εἶχε πολλὰκις γενεῖ παρανόλωμα τοῦ πυρός, ἐθεώρησεν ὡς μέσον ἀποχρῶν προφυλάξεως, τὸ νὰ οἰκοδομηθῇ δεξαμενὴ ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ καταστήματός του, ὥστε, ἐάν ποτε συνέβαινε πυρκαϊά, νὰ ἔχη ὕδωρ πρόχειρον, ἢ ἐάν τὸ

πῦρ ἔφθανε μέχρι τῆς ἀνωτέρας ὀροφῆς, ἡ δεξαμενὴ κατεσκευασμένη ἐκ ξύλων, νὰ καταφλεχθῇ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τότε ὄλον τὸ ἐν αὐτῇ ὕδωρ, καταπίπτον ὡς καταβράκτης, νὰ σβέσῃ τὴν πυρκαϊάν. Δυστυχῶς ὁ ἐργοστασιάρχης δὲν ἐβράδυνε νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀξίαν τῶν προφυλακτικῶν τούτων μέσων. Πυρκαϊὰ ἐξεβράγη καὶ αὖτις, ἀλλὰ διεδόθη τοσοῦτος καπνός, ὥστε κνεῖς δὲν κατῶρθωσεν νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ δῶμα διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὸν ὀχετὸν τῆς δεξαμενῆς. Ἦναγκάσθησαν λοιπὸν νὰ περιμείνωσιν ἕωσού αἱ φλόγες εὐκολύνωσι μόναι τὴν ἐκχυσιν τῶν ὑδάτων· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐψεύσθησαν τοῦ τάλαιπῶρου ἐργοστασιάρχου αἱ ἐλπίδες· διότι ἡ δεξαμενὴ, εἰ καὶ ξυλίνη, ὄχι μόνον δὲν ἐκάη, ἀλλ' οὐδεμίαν ὀπή ἠνοίχθη ἐπ' αὐτῆς. Ἐξ ἐναντίας τὸ ὕδωρ ἤρχισε νὰ καχλάζῃ μετὰ πατάγου, καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς θέαμα καινοφανές καὶ τερπνότατον εἰς τοὺς περιστῶτας.

ΥΔΩΡ. Ἐφημερίς τις Ἀγγλική, ὀμιλοῦσα περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ ὕδατος, ἀναφέρει καὶ κατὰ πόσον πρὸ παντός ἄλλου στοιχείου συντελεῖ εἰς τὴν σύμπηξιν τῶν φυτῶν, τῶν ζώων, καὶ αὐτῶν τῶν ὄρυκτων. Ὁ ἀγοράζων, λέγει, μίαν λίτραν σαπωνίου καὶ στυπτηρίας, ἂς εἶναι βέβαιος ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ περιέχεται τρία τέταρτα μιᾶς λίτρας ὕδατος, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἡμίσεια λίτρα. Ἐὰν ἀγοράσῃ εἰκοσι λίτρας γεωμῆλ, ἐξ αὐτῶν αἱ δεκαπέντε εἶναι ὕδωρ. Ὅταν ὁ κρεωκόλης φέρῃ πρὸς αὐτὸν πέντε λίτρας κρέατος βοείου, τῷ πωλεῖ τέσσαρας λίτρας ὕδατος. Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐφ' ὅλων τῶν ἄλλων φυτικῶν καὶ ζωϊκῶν οὐσιῶν. Ἐκεῖνος ὅστις γράφει τὰς λέξεις ταύτας καὶ ἐκεῖνος ὅστις τὰς ἀναγινώσκει σύγκεινται, κατὰ μέσον ὄρον, ἐξ 75 τοῖς 10 ὕδατος. Ὁ Βερζέλιος, διηγούμενος ταῦτα, παρατηρεῖ ὀρθῶς ὅτι αὐτὸς ὁ ζωϊκὸς ὀργανισμὸς σύγκειται ἐκ μικρᾶς ποσότητος στερεῆς ὕλης διαλελυμένης ἐντὸς μεγάλης ποσότητος ὕδατος.»

ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΝ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΝ. Τὴν 31 τοῦ παρελθόντος δεκεμβρίου παρετηρήθη ἐν Γαλλίᾳ, περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν πρὸ μεσημβρίας, περίεργον φαινόμενον μετεωρολογικόν. Ὁ ἥλιος περιεκυκλώθη ἀπὸ μέγαν δακτύλιον φαινόν· τὸ κατώτερον μέρος τοῦ δακτυλίου τούτου ἐφήπτετο σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, καὶ τὸ πλάτος αὐτοῦ ἦτο ἴσον τοῦ τῆς Ἰριδος. Ἐξετάσαντες αὐτὸν προτεκτικώτερον, παρετήρησαν λίαν συγκεχυμένα τὰ διαλελυμένα χρώματα τοῦ ἡλίου, ἐνῶ τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ ἦτο μᾶλλον εὐδιάκριτον. Ἀλλὰ τὸ φαινόμενον τοῦτο καθίστατο ἔτι λαμπρότερον ἐκ τῆς παρουσίας τριῶν σφαιρῶν φαινῶν, ἐξ ὧν ἡ μὲν μία ἔκειτο ἐπὶ τῆς κορυφῆς καὶ δὲ ἄλλαι πρὸς τὰς δύο ἄκρας τῆς ὀριζαντείου διαμέτρου. Ἡ πρώτη ἦτο σχεδὸν κυκλωτερῆς, ἐνῶ αἱ ἄλλαι εἶχον σχῆμα ἑλλειψοειδές διευθυνόμενον ἀντιπρόσως ἐκτὸς τοῦ κύκλου, καὶ ἔχουσαι τὴν διάμετρον τούτου ὡς ἄξονα. Ὁ δακτύλιος καὶ αἱ τρεῖς σφαῖραι διέμενον μετὰ τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς δύσεως.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΤΗΛΕ-ΓΡΑΦΟΥ. Ἐν βιβλίῳ ἐκδοθέντι τὸ 1636 ἔτος, καὶ ἐπιγραφομένῳ *Deliciae physicomathematicae*, ὑπὸ Γερμανοῦ τινος *Schwenter* καλουμένου, ἀναγινώσκειται σχέδιον, οὗτινος ἢ πρὸς τὸν ἠλεκτρικὸν τηλεγράφον σχέσις εἶναι ἀναμφισβήτητος. Τὸ δὲ σχέδιον τοῦτο δὲν ἀνήκει εἰς τὸν Γερμανὸν συγγραφέα, ἀλλ' εἰς Ἄγγλον, δημοσιεύσαντα ἀνωνόμως βιβλίον ἐπιγραφόμενον «*The author.*»

Ἴδου κατὰ λέξιν ἢ μεταφράσις τῆς περὶ τοῦ προκειμένου περικοπῆς.

«*Πῶς δύο ἄνθρωποι διαμείνοντες πολὺ μακρὰν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου, δύναται νὰ συγκοινωνῶσι διὰ βελόνων μαγνητικῶν.*»

» Ἐὰν, φέρ' εἶπεν, ὁ μὲν Κλαύδιος εὐρίσκειται ἐν Παρίσις, ὁ δὲ Ἰωάννης ἐν Ῥώμῃ, καὶ ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν θέλη νὰ διακοινώσῃ τι πρὸς τὸν ἄλλον, ἕκαστος αὐτῶν πρέπει νὰ ἔχη βελόνην τοσοῦτω μετέχουσαν δυνάμεως μαγνητικῆς, ὥστε νὰ ἐπενεργῇ ἐπὶ τῆς ἐν Ῥώμῃ. Ὑποθέσωμεν ὅτι καὶ ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Κλαύδιος ἔχουσι πυξίδα περιέχουσαν ὅλα τοῦ ἀλφάβητου τὰ στοιχεῖα, καὶ ὅτι συντυγχάνουσι πάντοτε τὴν ἑκτὴν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν. Ἐὰν ὁ δεύτερος θέλη νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν πρῶτον, «ἔλθε πρὸς ἐμέ,» ἐπιθέτει ἀλληλοδιαδόχως τὴν βελόνην τοῦ ἐπὶ τῶν στοιχείων ε. λ. θ. ε. κτλ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πυξὶς τοῦ Ἰωάννου θέλει δείξει κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν τὰ αὐτὰ στοιχεῖα, αὗτος θέλει ἀντιγράψῃ εὐκόλως τὰς λέξεις τοῦ Κλαυδίου καὶ ἐννοήσῃ τὴν ὁμιλίαν.

» Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη, λέγει ὁ *Schwenter*, εἶναι θαυμασία, ἀλλ' ἀμφιβάλλω ἐὰν εὐρίσκειται μαγνήτης τοιαύτης δυνάμεως.»

Καὶ ὁμοίως ἡ ἀθάνατος ἐφεύρεσις τοῦ *Oersted* κατώρθωσεν ὅ,τι ἐσχέδιασε μὲν ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς τοῦ «*author,*» δὲν ἐπίστευε δὲ ὁ Γερμανός.

Α Γ Γ Ε Λ Ι Α.

Πρὸς τοὺς κυρίους ἀναγνώστας τῆς *Πανδώρας*.

Ἡ *Πανδώρα*, διετὲς σχεδὸν δυνάστασιν στάδιον, πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν ὥπως τηρήσῃ πιστῶς ὅσα τὸ πρόγραμμα αὐτῆς ἐπ' ἀρχῆς ἐπηγγείλατο ὑγιᾶ καὶ ἡδεῖαν συγχρόνως νὰ παρέλῃ τροφὴν διανοητικὴν εἰς τὰς τοιαύτης ἐστερημένας τάξεις τοῦ ἔθνους, διὰ τερπνῶν ἀναγνωσμάτων νὰ προσδοποιῇ τὰ ὠφέλιμα, νὰ καταστήσῃ γενικωτέραν τὴν ἔξιν τῆς ἀναγνώσεως, καὶ τοῦ μὲν βαθυτέρας παιδείας ἀγεύστου, λαμβάνουσα νὰ αὐξάνῃ τὰς γνώσεις καὶ νὰ καλλιεργῇ τὴν φιλοκαλίαν, εἰς δὲ τὸν πεπευδευμένον στιγμαῖς τινὰς νὰ παρέλῃ οὐχὶ δυσαρέστου ἀναψυχῆς, τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεώς της, καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιείκειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν δικαιοσύνην συγχρόνως τῶν ἀναγνωστῶν περιμένει τὴν κρίσιν περὶ τοῦ ἂν τὸν ἐξεπλήρῳσεν ὁπωποῦν.

Τὰ διηγήματα καὶ μυθιστορήματα ὅσα ἐκ διαφόρων γλωσσῶν μεταφράζει δὲν λαμβάνονται ποτὲ τυχαίως,

ἀλλὰ πρὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν καταβάλλεται πάντοτε ἐπιμέλεια, ὥστε οὐ μόνον νὰ μὴ περιέχῳσι τι τὸ προσχρῶν εἰς τὴν αὐστηροτάτην ἠθικὴν, ἀλλὰ καὶ ὠφέλιαν νὰ παρέχῳσιν εἴτε ὡς ἐκ τῶν ἐκτιθεμένων ἱστορικῶν συμβάντων ἢ ἄλλων γνώσεων, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ φιλοκάλου καὶ ἐντέχνου τρόπου καθ' ὃν ἐκτίθενται ὁμοίως δὲ τὴν ὅσον ἐνδέχεται αὐξήσιν τῶν γνώσεων πρὸς τὴν ἀβλαβῆ τέρψει θηρεύει καὶ τῶν πρωτοτύπων διηγημάτων ἢ συγγραφῆ.

Τῶν δὲ ἱστορικῶν πραγματειῶν ὅσας ἡ αὐτοσχεδίους ἢ ἐκ τῶν δοκιμωτέρων συγγραφέων μεταφραστείσας δημοσιεύει, ὡς καὶ τῶν διαφόρων ἐθνογραφικῶν ἢ ἐπιστημονικῶν ἐκθέσεων καὶ εἰδήσεων, ἡ ὠφέλεια εἶναι αὐταπόδεικτος εἰς τοὺς σφραωτέραν ἐπιθυμοῦντας τροφήν, καὶ ἀνάγνωσιν ἐν ἧ νὰ πρωτεύῃ τὸ διδακτικὸν στοιχεῖον, καὶ ἐπιτήδεις διετηρήθῃ ἰσοσταθμία τις μεταξὺ ἑκατέρου εἶδους τῆς ὕλης, ὥστε πᾶσαι μὲν αἱ δόξαι νὰ εὐρίσκῳσι τὸ ἐκάστη οἰκείον, εἰ ἐπιπολαϊότεροι δὲ τῶν ἀναγνωστῶν μετὰ τῶν ἀνθῶν ἀναγκαζόμενοι νὰ δέχονται καὶ τοὺς οὐσιωδестέρους καρπούς, νὰ ἐξοικειῶνται κατ' ὀλίγον πρὸς τὴν γεῦσιν αὐτῶν, καὶ ν' ἀρῶνται ἀπ' αὐτῆς ὠφέλιαν.

Ὅμοίως δὲ ἀμφοτέροις τοῖς σκοποῖς αὐτῆς ὑπερετικὸν ἐνόμισεν ἡ *Πανδώρα* καὶ ὃν ἀνέλαβε βιβλιογραφικὸν ἀγῶνα, ἀγῶνα δεινόν, διότι ὅσον ἀμερολήπτως καὶ εὐθυδικῶς καὶ ἂν προσπαθῇ, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς δόξαν, νὰ κρατῇ ἐν αὐτῷ τὴν τρυάνην, εἶναι ἀδύνατον αἰεὶ εὐκίνητοι αὐτῆς πλάστιγγες νὰ μὴ κλίνωσιν ἐνίστε, καὶ κλίνουσαι νὰ μὴ πιέζωσιν, εἰ καὶ ἐλαφρότατα, φιλαυτίας, τῆς δὲ φιλαυτίας οὐδὲν εὐκισθητότερον ἄδύνατον, ἀποδιδομένης πληρῆσάτης δικαιοσύνης εἰς πάσας τὰς καλλωνὰς ἐκάστου συγγράμματος, νὰ μὴ ἐγγιχθῶσι τινὲς παρονοχίδες, καὶ αἱ παρονοχίδες ἐκεῖναι πονοῦσιν. Ἄλλ' ἡ *Πανδώρα* φρονεῖ ὅτι τὴν φιλολογίαν φονεύει ἡ ἀδιαφορία, καὶ ὅτι ὠφέλιμον ἔργον πράττει καὶ δικαιοσύνην ἀποδίδει εἰς τοὺς συγγραφεῖς, ἐκεῖνους, δηλαδὴ, ὅσων τὰ βιβλία εἰσὶ μνείας ἄξια, ὅταν προσάγῃ αὐτοῖς τὸν λόχον τῆς κριτικῆς, καὶ ὁσάκις ἀκόμη συμπίπτῃ, ἐξ ἀπειρίας ἴσως τῆς προσαγοῦστος χειρὸς, ὁ λόχος οὐ μόνον νὰ φωτίξῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ καίῃ ὀλίγον.

Ἐν δὲ τῶν ἀντικειμένων εἰς ὃ κυρίως ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἡ *Πανδώρα*, καὶ εἰς ὃ, ἂν ἀπέτυχεν, εἶναι ἐξ ἀδυναμίας, οὐχὶ ἐκ προαιρέσεως, εἶναι καὶ ἡ καθαρότης τῆς γλώσσης, εἰς ἧς τὴν καθ' ἐκάστην σφῆβλωσιν ἐπροσπάθησε νὰ γίνῃ ὅσον ἐδύνατο ἥττον συν-ένοχος· διότι, ὡς μίαν τῶν κλήσεων τῆς ἐλαφρᾶς φιλολογίας θεωρεῖ τὸ νὰ συντελέσῃ ὅσον οἶόν τε εἰς τὴν μόρφωσιν πεζοῦ ὕφους δμαλοῦ, γραμματικῶς ἀκριβοῦς καὶ εὐλήπτου.

Τοῦντεῦθεν δὲ μέλλουσα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «*Ν ἑ-α ς Π α ν δ ὠ ρ α ς*» νὰ ἐξακολουθήσῃ ἢ ἀνεκαθεν διεχάραξεν ἑαυτῇ ὁδόν, μετὰ πολλῶν βελτιώσεων ἂς προτίθεται ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα νὰ παραδεχθῇ, ἐκφράζει μὲν τὴν εὐγνωμοσύνην της πρὸς τὸ δημόσιον διὰ τὴν εὐμένειαν ἧς ἀναμφισβήτητα τὴ ἐδωκε δειγμα-τα μέχρι τοῦδε, ἐπικαλεῖται δὲ καὶ τοῦ κοινοῦ οὐ μόνον τὴν ἐξακολούθησιν τῶν τοιούτων πρὸς αὐτὴν αἰσθημάτων καὶ τὴν πρόθυμον τῶν φιλογενῶν χορηγίαν,

ἤς οὐδὲ μία τοιοῦτου εἶδους φιλολογικῆ ἐπιχείρη-
σις δύναται παρ' ἡμῖν νὰ εὐδωθῆ, ἀλλὰ προσέτι καὶ
τὴν σύμπραξιν πάντων τῶν φιλοκάλων λογίων, ὧν
εὐγνωμόνως θέλει δέχεσθαι τὰς συνθέσεις.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 25 Ἰανουαρίου 1852.

A. P. Παγκαλῆς.

K. Παπαρρήγόπουλος.

N. Δραγούμης.

ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΝΘΟΔΕΣΜΗΣ

(Ἰδ. Φυλλάδ. ΜΕ')

Ἄριθμὸς 2.

Η [Ε Σ] Π Ε Ρ Α.

Ὁ ἥλιος ἐκρύβη
Εἰς νέφη πορφυρᾶ,
Κ' ἡ μειδίῳσα Φοῖβη
Προβαίν' εἰς τὰ νερά.

Τὴν δρόσον ἀναπνέει
Ἡ ἀναζῶσα γῆ,
Κ' εἰς τοὺς ἀέρας πλέει
Γαλήνη καὶ σιγῆ.

Ἄστρα κεντοῦν τὸν θόλον
Τῶν οὐρανῶν χρυσαῖ,
Κ' ἡ αἶθρα μυροβόλον
Τὸ κέρας τῆς φυτῆ.

Ἡ πλάσις ὄλη, μία
Δοξάζουσα φωνή,
Υψοῦτ' ἐν ἀρμονίᾳ,
Τὸν πλάστην ἐπαινεῖ.

Τ' ἀρώματα τῷ στέλλει
Τοῦ βόδου ὁ θαλλός,
Ἡ ἀηδὼν τὰ μέλη,
Τὸν ὕμνον ὁ αὐλός,

Καρδίαι ἀγαπῶσαι
Τοὺς πρώτους τῶν καλμῶς,
Καὶ μυριάδες γλώσσαι
Ἑσπερινοὺς ψαλμοὺς.

Εὐλογητὸς ὁ πλάσας
Ἑσπέραν καὶ αὐγῆν,
Τὰς ἀπολαύσεις πάσας
Ὁ πέμπων εἰς τὴν γῆν.

Ὁ ὕπνον ἐπιχρίων
Ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν,
Ἐαὶ εἰς τὴν λήθην λύων
Τὰ βάσανα ἡμῶν.

Καὶ ὅταν ἐφ' ὑστάτου
Μᾶς χορηγῆ αὐτὸς
Τὴν λήθην τοῦ θανάτου,
Καὶ τότε εὐλογητὸς.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Ἦμην αὐριον καὶ ἔσομαι χθές.

ΛΥΣΙΣ

Τοῦ ἐν τῷ προλαβόντι Φυλλαδίῳ αἰνίγματος.

Σκιά.

Εἰς τὸν, δημοσιευθέντα ἤδη, Α' τόμον τοῦ περὶ
Κωνσταντινουπόλεως ποιήματός μου, παρακαλοῦνται
οἱ ἀναγνώσται νὰ διορθώσωσι τὰ ἐξῆς σφάλματα, πα-
ραλειφθέντα ἐξ ἰδίας μου ἀπροσεξίας.

σελ. 77, στίχ. 16, (τῆς ὑποσημ.) ἀντὶ Μαρδόνιος,
διορθ. Δάτις. — Σελ. 215, στίχ. 18, ἀντὶ Ἰσαυρος,
διορθ. Ἀρμένιος, — Σελ. 521, στίχ. 3-4 (τῆς ὑπο-
σημ.) ἀντὶ τῶν συγγραφέων ἐνεδύθη, διορθ. τῶν συγ-
γραφέων τούτων ἐνεδύθη.

Σ. Δ. Βυζάντιος.